

UNIVERZITA MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI

PRÁVNICKÁ FAKULTA

SPOLOČNÉ VYŠETROVACIE TÍMY

Diplomová práca

eabd3515-c712-4bd0-8ae5-6ce746d56304

Študijný program:	Právo
Študijný odbor:	Právo
Pracovisko:	Katedra trestného práva, kriminológie, kriminalistiky a forenzných disciplín
Vedúci diplomovej práce:	doc. JUDr. Adrián Vaško, PhD.

Čestné prehlásenie

Prehlasujem, že predloženú diplomovú prácu som vypracovala samostatne, uviedla som v nej všetky pramene, literatúru a ostatné zdroje, ktoré som použila a text záverečnej práce je identický s textom v elektronickej podobe.

V Banskej Bystrici, dňa 29. februára 2024

.....
Bc. Klaudia Štaffenová

Pod'akovanie

Týmto sa chcem poďakovať vedúcemu diplomovej práce doc. JUDr. Adriánovi Vaškovi, PhD.za vedenie, odbornú pomoc a rady, ktoré mi poskytol pri jej spracovaní.

ABSTRAKT

ŠTAFENOVÁ, Klaudia: *Spoločné vyšetrovacie tímy* (Diplomová práca). Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. Právnická fakulta. Katedra trestného práva, kriminológie, kriminalistiky a forenzných disciplín. Vedúci diplomovej práce: doc. JUDr. Adrián Vaško, PhD. Stupeň odbornej kvalifikácie: magister (v skratke „Mgr.“). Banská Bystrica, 2024. Rozsah práce: 86.

Záverečná diplomová práca nesie názov Spoločné vyšetrovacie tímy. Práca bližšie špecifikuje problematiku, ktorá súvisí s témou spoločných vyšetrovacích tímov, ako najmodernejšieho a najrozšírenejšieho nástroja spolupráce trestnej činnosti na Slovensku a v Európskej únii. Spoločné vyšetrovacie tímy predstavujú prostriedok, ktorý napomáha medzinárodnej spolupráci orgánov činných v trestnom konaní a súdov v boji proti organizovanej kriminalite, ktorý posilňuje a upevňuje vnútornú bezpečnosť Európskej únie a zároveň je uľahčovaná vzájomná pomoc medzi členskými štátmi Európskej únie v trestnom konaní. Tento inštitút je používaný primárne na vyšetrovanie a odhaľovanie závažných foriem trestných činov. V práci je charakterizovaný pojem spoločných vyšetrovacích tímov, príslušná právna úprava z pohľadu vnútroštátneho i medzinárodného práva s poukazom na právnu úpravu obsiahnutú v rôznych právnych predpisoch a medzinárodných zmluvách. Osobitná pozornosť je zameraná na mechanizmus kreovania, zloženie tímov, ich činnosť a financovanie. Systematicky sa popisujú orgány na medzinárodnej úrovni, ich komparácia a podpora pre spoločné vyšetrovacie tímy. Záverečná práca sa dotýka aj analýzy využiteľnosti tohto nástroja v praxi so zaujatím vlastného postoja k jeho významu.

Kľúčové slová:

Spoločné vyšetrovacie tímy. Právny základ tímov. Zloženie tímov. Činnosť tímov. Financovanie tímov. Interpol. Europol. Eurojust. Olaf. Využiteľnosť v praxi.

ABSTRACT

ŠTAFENOVÁ, Klaudia: Joint investigation teams (Diploma thesis). Matej Bel University in Banská Bystrica. Faculty of Law. Department of criminal law, criminology, criminology and forensic disciplines. Thesis supervisor: doc. JUDr. joined the function. Adrián Vaško, PhD. Degree of professional qualification: master (abbreviated as "Mgr."). Banská Bystrica, 2024. Scope of work: 86 pages.

The final diploma thesis is entitled Joint Investigation Teams. It specifies an issue that is related to the closer topic of joint investigation teams, as the most modern and widespread tool of criminal cooperation in Slovakia and the European Union. The Joint Investigation Teams are a means of assisting international law enforcement authorities and courts in the fight against organized crime, which strengthens the internal security of the European Union and at the same time facilitates mutual assistance between the European Union in criminal proceedings. This institute is primarily for the investigation and detection of serious forms of crime. The thesis characterizes the concept of joint investigation teams, the relevant legislation from the point of view of international law, with reference to the legislation contained in various legal regulations and international treaties. Special attention is focused on the mechanism of creation, composition of teams, their activities and financing. Authorities at the international level, their comparison and support for joint investigation teams are systematically described. The final thesis also touches on the analysis of the usability of this tool in practice, thus taking one's own position on its meaning.

Keywords:

Joint investigation teams. Legal basis of teams. Composition of teams. Activity of teams. Funding of teams. Interpol. Europol. Eurojust. Olaf. Usability in practice.

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

A POD	A podobne
ATĎ	A tak ďalej
ČL	Článok
EÚ	Európska únia
EVP	Európsky vyšetrovací príkaz
JIT	Joint investigation teams
NAPR	Napríklad
NBS	Národná Banka Slovenska
OSN	Organizácia Spojených národov
OČTK	Orgány činné v trestnom konaní
PO	Právnická osoba
SR	Slovenska republika
USA	Spojené štáty americké
SVT	Spoločné vyšetrovacie tímy

OBSAH

1 SPOLOČNÉ VYŠETROVACIE TÍMY	12
1.1 História vzniku JIT.....	12
1.2 Právne základy JIT.....	14
1.3 Vymedzenie JIT z pohľadu trestného práva Slovenskej republiky.....	16
1.3.1 Zákon o justičnej spolupráci v trestných veciach	24
1.4 Charakteristika vzniku JIT	25
1.4.1 Zistenia vyplývajúce z hodnotenia JIT	31
1.5 Problémy pri zriaďovaní JIT	37
1.6 Inštitúcie, ktoré sa podieľajú na JIT	38
1.7 Financovanie JIT	40
2 ZLOŽENIE TÍMOV	43
2.1 Vedúci JIT	43
2.2 Členovia JIT	44
2.3 Účastníci JIT	45
3 ORGÁNY JIT NA NADNÁRODNEJ ÚROVNI.....	47
3.1 Interpol	47
3.2 Europol	49
3.2.1 Zriadenie Europolu	51
3.2.2. Úlohy a hlavné ciele Europolu	52
3.2.3 Europol v úlohe poskytovateľa podpory pre JIT	57
3.3 Eurojust	58
3.3.1 Zloženie, úlohy a ciele Eurojustu	61
3.3.2 Eurojust ako súčasť JIT	63

3.4 Komparácia Europolu a Eurojustu	67
3.5 Skúsenosti Eurojustu v rámci JIT s tretími krajinami	68
3.6 Jazyky používané pri komunikácii v Eurojuste.....	71
3.7 OLAF	72
3.7.1 Úlohy Olafu	73
3.7.2 Účasť Olafu v JIT	74
4 ANALÝZA VYUŽITEĽNOSTI V PRAXI.....	76
ZÁVER	79
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	81

ÚVOD

Témou diplomovej práce sú spoločné vyšetrovacie tímy, ako nástroj vyšetrovania a odhaľovania závažnej trestnej činnosti. Keďže tento nástroj je v súčasnosti považovaný za jednu z najrozšírenejších, ale zároveň najnovších metód, snažíme sa touto prácou priblížiť fungovanie spoločných vyšetrovacích tímov, od ich vzniku, zloženia, financovania, až po ich využitie v praxi, a to nielen v rámci Európskej únie, ale aj na Slovensku. Práca sa komplexne venuje téme spoločných vyšetrovacích tímov v nadväznosti na právne predpisy Európskej únie, ale aj právne predpisy Slovenskej republiky. Je potrebné podotknúť, že spoločné vyšetrovacie tímy kreované medzi dvomi, prípadne viacerými štátmi, sú zakladané len na časovo ohraničené trvanie a na konkrétny cieľ, vždy na základe dohody, pri rešpektovaní osobitostí jednotlivých zúčastnených krajín.

Túto tému som si vybrala pre jej zaujímavosť, náročnosť a aktuálnosť, nakoľko fenoménom dnešnej doby sa stáva kriminalita a trestné činy presahujúce hranice jedného štátu. Našu spoločnosť ohrozujú nové druhy organizovanej kriminality, zločinecké a teroristické skupiny, ktoré využívajú na páchanie trestnej činnosti nové spôsoby, sú rafinovanejšie a ich odhaľovanie vzhľadom na cezhraničné pôsobenie, je čoraz náročnejšie. Spôsoby páchania takejto trestnej činnosti si vyžadujú aj od kompetentných orgánov inovatívne postupy s využívaním nových, špecifických nástrojov. A tu práve vzniká potreba zriaďovania spoločných vyšetrovacích tímov.

Cieľom práce je objasniť, aj pre nezainteresovaných, fungovanie spoločných vyšetrovacích tímov, ich význam pri vyšetrovaní rozvíjajúcej sa cezhraničnej kriminality a opodstatnenie fungovania takýchto tímov na území Európskej únie a Slovenska, pretože ani my nie sme chránení pred takýmto druhom trestnej činnosti, o čom svedčia mnohé prípady na Slovensku, ktoré v práci aj uvádzame, napríklad vražda novinára Kuciaka a jeho snúbenice. Ďalším cieľom práce je zistiť súčasný stav, právne úpravy vzťahujúce sa k spoločným vyšetrovacím tímom na Slovensku, ale aj v iných členských štátoch Európskej únie, vyhodnotiť a porovnať takto získavané poznatky z oblasti právnych noriem a dohôd Slovenska a štátov Európskej únie.

Diplomová práca zohľadňuje platnú legislatívu Slovenskej republiky, Rady Európy a Európskej únie ku dňu spracovania práce. Opiera sa o doteraz publikované články domácich aj zahraničných autorov, tak ako je uvedené v zozname použitej literatúry. Problematika spoločných vyšetrovacích tímov nie je vôbec jednoduchá, a to aj

z dôvodu, že komplexne sa nenachádza v jednom právnom predpise, ale o tejto téme existujú rôzne pramene práva, ako napríklad medzinárodné právo verejné, trestné právo Európskej únie, ktorých časť je implementovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky. V rámci analýzy preverujeme, či nie je zverejnená judikatúra Európskeho súdneho dvora k téme spoločných vyšetrovacích tímov, ale naše zisťovanie je negatívne.

Pre naplnenie stanovených cieľov práce využívame metódy analýzy, komparácie, syntézy a dedukcie. Pozornosť zameriavame na analýzu daného problému, preskúmanie, porovnanie a zhodnotenie jeho jednotlivých zložiek, rozložením si témy spoločných vyšetrovacích tímov na jednoduchšie časti, ktoré následne logickou úvahou spracovávame do uceleného textu práce. Problematike spoločných vyšetrovacích tímov sa v práci venujeme podrobne, nakoľko trestná činnosť páchaná na medzinárodnej úrovni je hrozbou nielen pre našu spoločnosť. Obchodovanie s drogami, terorizmus, obchodovanie s ľuďmi, pranie špinavých peňazí a pod., nemusí byť problémom len jednej krajiny. Vyšetrovanie na národnej úrovni v takomto prípade neprináša požadované pozitívne výsledky, a z tohto dôvodu sú zriaďované medzinárodné spoločné vyšetrovacie tímy. V práci analyzujeme možnosti vyšetrovania, plánovania, dokazovania závažnej trestnej činnosti, spolupráce policajných, justičných orgánov za asistencie medzinárodných organizácií ako Europol, Eurojust, Olaf, Interpol. V práci rozoberáme činnosť spoločných vyšetrovacích tímov na konkrétnych prípadoch a zároveň pomocou komparácie uvádzame prehľad o počte zriadených spoločných vyšetrovacích tímoch podľa jednotlivých krajín. Pri jej spracovávaní sa riadime odbornou literatúrou, dohodami, zmluvnými dokumentami a zákonmi viažucimi sa k danej problematike.

Práca je rozdelená do štyroch na seba nadväzujúcich kapitol. Prvá kapitola je venovaná historickému vývoju spoločných vyšetrovacích tímov, ich právnomu postaveniu, ako aj vymedzeniu spoločných vyšetrovacích tímov z pohľadu trestného práva Slovenskej republiky. Spomíname aj zákon o justičnej spolupráci v trestných veciach, ktorý Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky predložilo do medzirezortného pripomienkového konania. Právna úprava justičnej spolupráce v trestných veciach bude mať povahu *lex specialis* k ustanoveniam zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona a k ustanoveniam zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku, ktoré sa budú aplikovať subsidiárne. V tejto kapitole sa venujeme aj problémom pri zakladaní spoločných vyšetrovacích tímov, medzinárodným organizáciám, ako Europol, Eurojust, Olaf, Interpol, ktoré sú nápomocné a poskytujú praktickú podporu, či už pri realizácii spoločných vyšetrovacích tímov, financovaní, komunikácii medzi jednotlivými

štátmi a pod. V druhej kapitole popisujeme zloženie tímov, približujeme štruktúru a postavenie jednotlivých členov – vedúceho, členov a účastníkov spoločných vyšetrovacích tímov. V tretej kapitole sa podrobnejšie venujeme orgánom na nadnárodnej úrovni, a to Interpolu, Europolu, Eurojustu a Olafu. Rozoberáme si ich zloženie, úlohy a ciele v spoločných vyšetrovacích tímoch, vrátane ich podpory pri nadnárodných vyšetrovaniach. Spomíname skúsenosti Eurojustu pri vyšetrovaní s tretími krajinami, porovnáme prácu Eurojustu a Europolu, preberáme niektoré konkrétne príklady spolupráce členských štátov Európskej únie. Táto kapitola obsahuje aj grafy a porovnania novo založených spoločných vyšetrovacích tímov, pokračujúcich, ako aj úspešne ukončených tímov za posledné roky v rozdelení podľa jednotlivých oblastí trestnej činnosti. Posledná štvrtá kapitola sa venuje analýze využiteľnosti spoločných vyšetrovacích tímov v praxi, pričom spomíname aj spoločné vyšetrovacie tímy v podmienkach Slovenskej republiky.

Prínosom práce je objasnenie problematiky spoločných vyšetrovacích tímov a zhodnotenie získaných poznatkov v rovine *de lege lata*. Keďže téma spoločných vyšetrovacích tímov je nielen zaujímavá, ale aj náročná a v dnešnej dobe mimoriadne aktuálna, vďaka nej sme si objasnili čo vlastne spoločné vyšetrovacie tímy sú, ako fungujú, rozšírili si svoje vedomosti, ktoré sme následne mohli logicky a bližšie rozpracovať v diplomovej práci. Zároveň ako prínos vidíme aj to, že v dnešnej technicky a počítačovo vyspelej dobe, by aj verejnosť mohla po pochopení fungovania takýchto tímov uznať ich prínos a pozitívny dopad na riešenie ťažkých zločinov, ktoré sú páchané bez ohľadu na hranice štátov. Nielen cieľom Slovenskej republiky, ale aj Európskej únie je poskytnúť svojim občanom istú úroveň ochrany, a aj preto sú zriaďované spoločné vyšetrovacie tímy.

1 SPOLOČNÉ VYŠETROVACIE TÍMY

Spoločné vyšetrovacie tímy posudzujeme ako nástroj vyšetrovania trestnej činnosti na Slovensku a v Európskej únii. Tento nástroj je považovaný za jednu z najrozšírenejších a zároveň najnovších metód, ktorého súčasťou je bezpodmienečná právna dohoda uzatváraná medzi orgánmi dvoch prípadne viacerých štátov, za účelom vyšetrovania trestných činov. SVT predstavujú prostriedok, ktorý napomáha medzinárodnej spolupráci orgánov činných v trestnom konaní a súdov v boji proti organizovanej kriminalite, ktorý posilňuje a upevňuje vnútornú bezpečnosť EÚ a zároveň je uľahčovaná vzájomná pomoc medzi členskými štátmi EÚ v trestnom konaní. Tento inštitút je používaný primárne na vyšetrovanie a odhaľovanie závažných foriem trestných činov.

1.1 História vzniku JIT

„Schengenský priestor“ – priestor, vďaka ktorému sa vytvorili predpoklady pre neobmedzene voľný pohyb osôb, tovarov a služieb. Medzi primárne slobody človeka patrí voľný pohyb. Toto právo je zakotvené v Zmluve o fungovaní EÚ, konkrétnejšie čl.45, ktorý taktiež predstavuje zásadný princíp európskeho spoločenstva. Občania majú právo na slobodný pohyb, pobyt, či už z dôvodu práce, štúdia, podnikania alebo turistiky. Toto právo slobodného pohybu a pobytu je garantované nielen občanom v rámci EÚ, ale aj v krajinách Európskeho hospodárskeho priestoru a vo Švajčiarsku, ktoré má s EÚ uzatvorenú bilaterálnu dohodu.¹

Zastávame názor, že otvorenie hraníc, voľný pohyb a pobyt osôb priniesol množstvo výhod, ale na strane druhej, s každou výhodou sú spojené aj nevýhody, výnimkou nie je ani prípad SVT. S mierou voľnosti sa objavili bezpečnostné hrozby, organizovaná trestná činnosť, s ňou spojený terorizmus a pod. Tento voľný pohyb otvoril možnosti aj pre kriminálnikov, tým pádom sa zločin stal sofistikovaným fenoménom a tento jav sa stal veľkou nevýhodou pri vyšetrovaní. Cezhraničná kriminalita je považovaná za jednu z najrýchlejšie rastúcich odvetví priemyslu v 21.storočí. Spolupráca členských štátov Európskej únie na jednej strane napredovala napr. v bezpečnostnej politike, ale na druhej strane, museli štáty pristúpiť v niektorých oblastiach k vytvoreniu

¹ Pozri čl.45, Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

dvoj a viac stranných dohôd, a to z dôvodu nejednotnosti právnych úprav jednotlivých štátov. Z dôvodu posilnenia a zefektívnenia partnerstiev medzi policajnými a súdnymi orgánmi, bolo nutné vytvoriť nové bezpečnostné stratégie.

Počiatkové pokusy o formovanie a zriadenie SVT v Európe siahajú do Nemecka, kde sa využívala súčinnosť medzi OČTK a rôznymi spolkovými krajinami. SVT a ich vznik datujeme do 20. storočia, presnejšie do roku 1970 – do mesta Hamburg, kedy štátna polícia spolupracovala s colným úradom pri vyšetrovaní obchodovania s drogami.² Pre tieto tímy bol ustanovený názov GER (nem. Gemeinsame Ermittlungsgruppe Rauschgift). Môžeme s istotou konštatovať, že takáto spolupráca bola úspešná, a preto sa Nemecko rozhodlo tento nástroj prezentovať už aj na úrovni EÚ. V EÚ sa pre tento inštitút začala používať skratka JIT (v angl. Joint Investigation Team).³

V roku 1988 bola uzákonená prvá písomná dohoda v Nemecku, konkrétne v Nordrhein-Westfalene medzi colnicou a štátnou políciou. Obsahom tejto písomnej dohody boli ustanovenia JIT. V EÚ sa JIT objavili až v roku 1994, kedy ich Nemecko predkladalo ako ďalšiu metódu spolupráce. Rada EÚ v roku 1997 uzákonila Dohovor o vzájomnej pomoci a spolupráci medzi colnými úradmi, ktorý nesie názov „NEAPOL II.“ Tento dokument sa klasifikuje ako primárny dokument, ktorý sa týkal JIT, konkrétnejšie čl.24. Do vnútroštátneho právneho poriadku SR bol transponovaný rozhodnutím Ministerstva zahraničných vecí SR č.245/2009 Z. z.. Tento Dohovor bolo možné aplikovať len na kooperáciu medzi členskými štátmi - ich colnými orgánmi a JIT, mohli byť zriadené len pri určitých trestných činoch, ako sú napríklad nedovolené obchodovanie s toxickým alebo jadrovým materiálom, materiálom stanoveným na výrobu zbraní, omamných a iných psychotropných látok, atď.⁴

² IVOR, J., KLIMEK, L., ZÁHORA, J.: *Trestné právo Európskej únie a jeho vplyv na právny poriadok Slovenskej republiky*. Žilina : EUKÓDEX, 2013, s.530.

³ BLOCK, L.: Joint Investigation Teams: The Panacea Fighting Organised Crime? (2011). In SSRN [online]. Dostupné na internete: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1981641 [cit. 2023-20-10], s. 1.

⁴ KLIMEK, L.: Joint investigation teams in the European Union (2012). In *Internal Security, vol.4* [online]. Dostupné na internete: https://katalogi.bn.org.pl/discovery/fulldisplay/alma9910350489505606/48OMNIS_NLOP:48OMNIS_NLOP [cit. 2023-25-10], s. 64.

1.2 Právne základy JIT

Právny základ vzájomnej spolupráce bol položený na Zasadnutí Európskej Rady, ktoré sa konalo v Tampere. Tu bola aj prijatá Amsterdamská zmluva z roku 1999. Toto zasadnutie žiadalo zriadenie JIT, ako inštitútu, ktorého primárnou úlohou sa mal stať boj so závažnými trestnými činmi, napr. boj proti terorizmu, obchodovaniu s ľuďmi, drogami a pod. Na základe toho bol prijatý Dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi EÚ zo dňa 12.7.2000 (ďalej len „Dohovor o vzájomnej pomoci z roku 2000“), ktorý bol prijatý v nadväznosti na čl.34 Zákona o EÚ. Nakoľko tento Dohovor sa blížil k ratifikácii veľmi pomaly, EÚ a jej členské štáty museli konať. Z tohto dôvodu bol prijatý nový právny predpis a to Rámcové rozhodnutie Rady o spoločných vyšetrovacích tímoch č. 2002/465/SVV, ktorý bol prijatý 13.6.2002. Rámcové rozhodnutie predstavovalo len dočasné riešenie EÚ, kým nebude ratifikovaný Dohovor o vzájomnej pomoci z roku 2000. Z čl.5 Rámcového rozhodnutia vyplynulo, že v prípade ratifikovania Dohovoru, toto Rámcové rozhodnutie stráca účinnosť. Dňa 1.1.2006 nastala rekodifikácia vtedajšieho platného Trestného poriadku, presnejšie v ustanovení §10 ods.9 Trestného poriadku, v ktorom sa spomínajú spoločné vyšetrovacie tímy.⁵

SR sa pripojila k Dohovoru o vzájomnej pomoci z roku 2000 až 31.5.2006. Tento Dohovor nadobudol platnosť 23.8.2005, no na Slovensku nadobudol účinnosť až 1.10.2006.⁶ To spôsobilo značné obmedzenie platnosti Rámcového rozhodnutia. Dohovor o vzájomnej pomoci z roku 2000 sa stal prvým právnym predpisom, ktorý zabezpečil použitie JIT v praxi. Najdôležitejším sa stal čl.13 Dohovoru, kde sa v ods.1 uvádzajú podmienky založenia JIT, podľa ktorého na založenie JIT sú potrebné minimálne dva a viac členských štátov.⁷

V súčasnosti platia dva právne režimy na zriaďovanie JIT:

1. právny režim Dohovoru o vzájomnej pomoci z roku 2000, pre krajiny členských štátov EÚ, ktoré tento Dohovor už ratifikovali,

⁵ Pozri §10 ods.9 a §12 zákona č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok.

⁶ IVOR, J., KLIMEK, L., ZÁHORA, J.: *Trestné právo Európskej únie a jeho vplyv na právny poriadok Slovenskej republiky*. Žilina : EUROKÓDEX, 2013, s. 646.

⁷ Pozri čl.13 Dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie, vpracovaný Radou v súlade s článkom 34 Zmluvy o Európskej únii.

2. právny režim Rámcového rozhodnutia, pre krajiny členských štátov EÚ, ktoré Dohovor neratifikovali.

Porovnanie Dohovoru o vzájomnej pomoci a dočasného Rámcového rozhodnutia Rady:

V Rámcovom rozhodnutí čl.1 ods.1 sú uvedené podmienky založenia JIT.⁸ Tieto isté podmienky založenia JIT nájdeme aj v čl.3 Dohovoru. Môžeme konštatovať, že pri porovnaní Dohovoru 2000 a Rámcového rozhodnutia Rady sme dospeli k poznatku, že výklad týkajúci sa podmienok založenia JIT obsahuje zhodnú terminológiu a nie je v nich žiadny rozdiel.

Právny základ na vytvorenie JIT musí mať formu:

1. bilaterálnej dohody,
2. multilaterálnej dohody,
3. medzinárodného právneho nástroja,
4. vnútroštátneho právneho predpisu (napr. Trestný poriadok v jednotlivých štátoch).

Problematika JIT je obsiahnutá v rovine de lege lata v nasledujúcich dokumentoch:

1. právny dokument Rady EÚ,
2. vnútroštátne právne poriadky,
3. normy medzinárodného práva verejného,
4. právo EÚ.

Medzinárodné zmluvy, ktoré boli prijaté na pôde OSN umožňujú v prípade, ak bol spáchaný trestný čin vo viacerých členských štátoch vytvárať spomínané JIT. Sú to najmä:

1. čl.19 v Dohovore OSN voči nadnárodnému organizovanému zločinu,
2. čl.49 v Dohovore OSN voči korupcii.

V EÚ sú JIT upravené hlavne v:

1. čl.87 Zmluvy o fungovaní EÚ,

⁸ Pozri čl.1 Rámcového rozhodnutia Rady z 13.júna 2002 o spoločných vyšetrovacích tímoch.

2. čl.24 Dohovoru o vzájomnej pomoci a spolupráci medzi colnými úradmi,
3. Rámcovom rozhodnutí 2002/465/SVV o spoločných vyšetrovacích tímoch,
4. čl.4 Rozhodnutia o vykonávaní osobitných opatrení v rámci policajnej a justičnej spolupráce na boj proti terorizmu,
5. čl.13 Dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi EÚ,
6. čl.5 Dohody o vzájomnej právnej pomoci medzi EÚ a Spojenými štátmi americkými,
7. čl.6 Rozhodnutia Rady o zriadení Európskeho policajného úradu (Europol),
8. čl.2 Právneho nástroja medzi SR a USA podľa čl.3 ods.3 Dohody medzi EÚ a USA o vzájomnej pomoci podpísanej 25.6.2013,
9. Uznesenie o vzorovej dohode o zriadení spoločného vyšetrovacieho tímu (JIT).⁹

Na začiatku sa zdalo, že zriadenie JIT v boji s cezhraničnou politikou je účelovo prospešné, lenže medzinárodná právna pomoc medzi jednotlivými členskými štátmi pozostáva z veľkého množstva byrokratických komponentov, čo má za následok zdĺhavé a nie vždy efektívne riešenia. JIT napomáhajú pri vymieňaní potrebných informácií medzi spolupracujúcimi štátmi, ktoré sú realizované bez využitia právnej pomoci. Sú veľkým prínosom pri aktívnej účasti členov JIT pri úkonoch, ktoré sú realizované v inom členskom štáte, ako napríklad výsluchy obvinených, výsluchy svedkov. Domnievame sa, že spoločnosť je veľmi ovplyvňovaná rôznymi technológiami, pričom ani oblasť kriminality nepredstavuje žiadnu výnimku. Vyvíjajúce sa zmeny v predmete útokov, v spôsobe ich spáchania alebo v štruktúre páchatel'ov, vyžadujú od orgánov kriminálneho a policajného útvaru nové inovatívne postupy, poznania a rozsah spolupráce s využitím nových nástrojov. Týmito nástrojmi sú okrem iných aj JIT.

1.3 Vymedzenie JIT z pohľadu trestného práva Slovenskej republiky

Právny základ JIT má pôvod v práve EÚ, konkrétnejšie v trestnom práve EÚ, a taktiež v dokumentoch, ktoré boli uzákonené Radou Európy a transformované do vnútroštátnych predpisov SR. Rámcové rozhodnutie o JIT bolo transponované do

⁹ MIKULÁŠ, T.: Spoločné vyšetrovacie tímy (2013). In *Milníky práva v stredoeurópskom priestore* [online]. Dostupné na internete: https://www.flaw.uniba.sk/fileadmin/praf/Veda/Konferencie_a_podujatia/Milniky_zborniky/Zbornik_Milniky_2013_2_cast.pdf [cit. 2023 – 01-11], s. 807.

právneho poriadku Slovenskej republiky na základe zákona č.403/2004 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze, ktorý je účinný od 31.7.2004. Príloha k zákonu č.140/1961 Zb. sa dopĺňa o §12, v ktorom boli doplnené o odseky 15 a 16. V týchto odsekoch bola definovaná pozícia vyšetrovateľa, ktorý koná ako zástupca príslušného štátu alebo orgánu iného štátu, orgánu EÚ, orgánu vytvoreného členskými štátmi, a ktorý je vyslaný do JIT v rámci uzatvorenej dohody. Základným prameňom trestného práva, v ktorom je obsiahnutá problematika JIT je zákon č.301/2005 Z. z. Trestný poriadok, konkrétnejšie §10 ods. 9. Z tohto paragrafu vyplýva nasledovné : policajtom sa na účely trestného poriadku považuje aj zástupca orgánu EÚ, resp. iného štátu, ktorý je súčasťou JIT prostredníctvom dohody. JIT sa vytvára najmä vtedy, ak si vyšetrovanie a dokazovanie spáchaného trestného činu vyžaduje aj úkony v inom štáte, alebo ak sa na dokazovaní podieľa množstvo štátov, a je potrebný ich spoločný postup. V uzatvorenej dohode o zriadení JIT je vyjadrená vôľa účastníkov o tom že:

- dôkazy získané členmi JIT v krajine, kde JIT pôsobí musia byť v zhode s právnymi normami, ktoré sú v platnosti v konkrétnom štáte, popri prípade s právnym poriadkom SR a sú zákonné v trestnom konaní, ktoré by bolo vedené v SR,
- členovia orgánov iného štátu, ktorí sa zúčastňujú JIT, sa môžu na území Slovenska v rámci zriadeného JIT zúčastňovať úkonov – napríklad domovej prehliadky, resp. prehliadky ďalších priestorov, obhliadky (podľa §154 TP), vyšetrovacieho pokusu (podľa §157 TP), previerky na mieste (podľa §158 TP), vydania a odňatia vecí (podľa §89 a 91 TP).

Príslušníci iných štátov, ktorí sa zúčastňujú úkonov v rámci JIT v našom štáte, sú povinní akceptovať právny poriadok SR v súlade s pokynmi vedúceho JIT. Takýto príslušníci sa môžu zúčastniť výsluchov svedkov, poškodených, obvinených, ale doplňujúce otázky môžu klásť len na základe súhlasu zúčastneného domovského orgánu v OČTK a podľa právneho poriadku SR.¹⁰

Úpravou zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku sa novelizoval §544 ohľadom cezhraničného sledovania:

¹⁰ STIERANKA, J. a kol.: *Operatívne procesy a operácie*. Bratislava : Akadémia Policajného zboru, 2012, s. 227-228.

- Policajný zbor môže pri cezhraničnom sledovaní podozrivej osoby prekročiť územie iného štátu a pokračovať v jej sledovaní len na základe podmienok uzatvorených v medzinárodných zmluvách,
- na takýto postup vydá predseda senátu alebo prokurátor v prípravnom konaní príkaz,
- v prípade, že by bola vec naliehavá a nezniesla by odklad, môže byť tento postup realizovaný aj bez príkazu, len na základe súhlasu prezidenta Policajného zboru, poprípade na základe súhlasu osoby, ktorá bola na to splnomocnená. O takejto skutočnosti musí byť bezodkladne upovedomený orgán, ktorý má v právomoci vydať príkaz podľa odseku 2,
- takisto aj orgány iných štátov majú možnosť vykonať cezhraničné sledovanie na území Slovenska, ale len za podmienok, ktoré boli dojednané v medzinárodných zmluvách. Ak v medzinárodnej zmluve nie je bližšie špecifikované kto má právo udeliť súhlas na sledovanie v SR, udelí ho prokurátor. V prípade vecí, ktoré nezniesú odklad, udelí súhlas prezident Policajného zboru, alebo ním splnomocnená osoba. Bezodkladne sa o takomto udelenom súhlase informuje prokurátor, ktorý rozhodne o sledovaní.¹¹

Výkon cezhraničného sledovania má množstvo prekážok, ktoré súvisia s rozdielnosťami právnych poriadkov jednotlivých členských štátov. Z tohto dôvodu sa môžu vyskytnúť komplikácie jeho výkonu v praxi, a to obvykle spôsobuje neúspešnosť takýchto operácií. Právne predpisy niektorých štátov zaraďujú cezhraničné sledovanie medzi skutočnosťami, ktoré patria medzi utajované.

Tým, že cezhraničné sledovanie môže byť v istých prípadoch utajovanou skutočnosťou, môže byť jeho využitie obmedzené. Zasielanie resp. prijímanie takýchto informácií sa nemôže uskutočňovať bežnou formou, t.j. faxom, elektronicky. Pri prenose informácií je potrebné nastavenie istej úrovne ochrany. Môže tak nastať situácia, že informácie, či už vyžiadanie súhlasu, alebo zaslanie dokumentov potrebných pre administratívu prípadu, nie je možné postúpiť zúčastneným stranám obratom.

V niektorých členských štátoch je upravené cezhraničné sledovanie v trestno-právnom poriadku, nemôžu ho teda vykonať policajné zložky ako operatívny prostriedok za účelom získavania informácií. Žiadosti na uskutočnenie cezhraničného sledovania a konkrétne informácie týkajúce sa takéhoto sledovania teda musia byť dohodnuté medzi

¹¹ Pozri §544 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok.

justičnými orgánmi, ktoré majú právomoci v danej veci konať. Nakoľko sú do takého konania zainteresované viaceré subjekty (napríklad policajné ale aj justičné orgány), môže sa tým predĺžiť čas potrebný na vybavenie príslušných formalít.

Vláda Slovenskej republiky v súvislosti s inštitútom sledovania svojím uznesením č. 426 z 25. júna 2008 schválila Vyhlásenie SR k článkom 40 a 41 Dohovoru. Týmto sa realizuje Schengenská dohoda zo 14. júna 1985 v znení:

- SR oznamuje, že orgánmi vykonávajúcimi cezhraničné sledovanie podľa článku 40 ods.1 a 2 Schengenského dohovoru sú príslušníci Policajného zboru,
- SR oznamuje, že orgánom podľa článku 40 ods.1 a 2 Schengenského dohovoru je Úrad medzinárodnej policajnej spolupráce prezídia Policajného zboru.¹²

Systém činností v JIT sa vykonáva na základe princípov:

- princíp legality,
- princíp legitimacy,
- princíp pacta sunt servanda,
- princíp temporality,
- princíp teritoriality,
- princíp personality,
- princíp spolupráce,
- princíp supranacionality.

Z uvedených princípov je zrejmé, že činnosť subjektov je upravená právnymi normami, ktoré aplikujú subjekty členských štátov.¹³

Na Slovensku ostatní členovia JIT pri výkone svojich právomocí využívajú postavenie verejného činiteľa, ktorého znenie nájdeme v §128 ods.1 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. Verejným činiteľom sa rozumie aj pracovník OČTK iného štátu, orgánu EÚ, ak na území SR realizuje úkony trestného konania v súlade s medzinárodnou zmluvou alebo s poskytnutým súhlasom orgánov SR.¹⁴

Vedúcim JIT sa smie stať len zástupca OČTK. Orgánom, ktorý disponuje právom uzatvoriť dohodu o zriadení JIT je na Slovensku Generálna prokuratúra SR. Dohoda

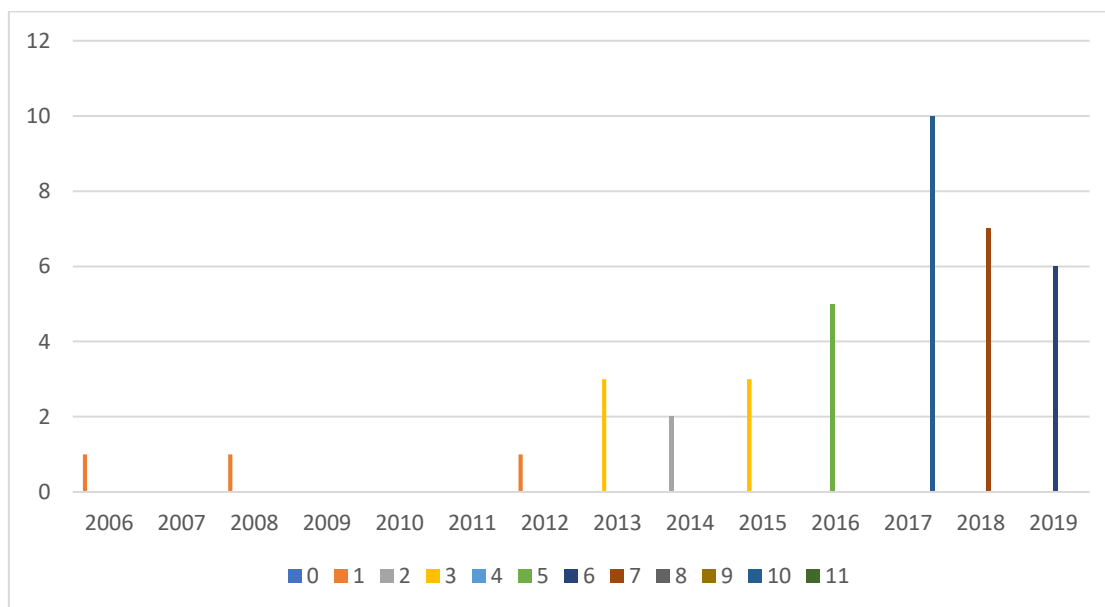
¹² *Policajná spolupráca v trestných veciach* [online]. schengen.euroiuris.sk, [2022]. Dostupné na internete: http://www.schengen.euroiuris.sk/index.php?link=policajna_spolupraca_v_trestnych_veciach [cit.2024-21-01].

¹³ BLATNICKÝ J.: *Aktuálne otázky teórie a praxe vyšetrovania*. Bratislava : Akadémia policajného zboru, 2022, s. 10.

¹⁴ Pozri §128 ods.1 zákona č.300/2005 Z. z. Trestný zákon.

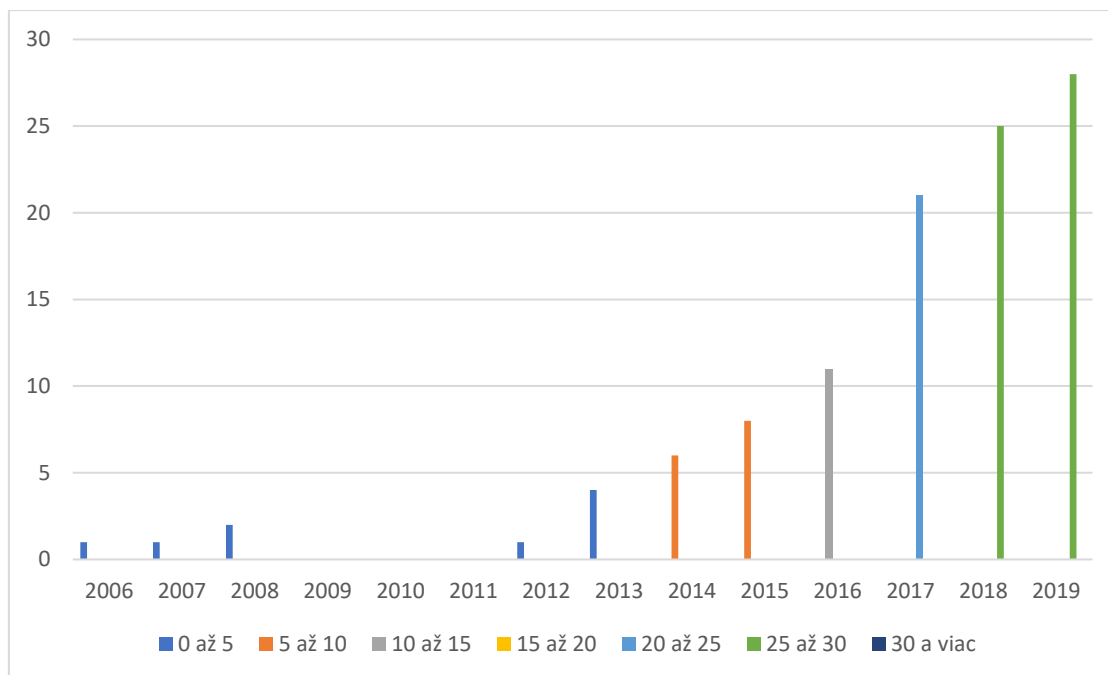
môže byť uzatvorená len po prerokovaní s ministrom spravodlivosti SR, ktorým je aktuálne Boris Susko. Ak nastane situácia, že dohoda nebude prerokovaná, alebo nebude podpísaná ministrom spravodlivosti, aj napriek tomu dohoda vzniká, pretože v tejto veci má Generálna prokuratúra výlučné právomoci. Minister spravodlivosti sa môže vyjadrovať k jednotlivým bodom dohody, ale jeho súhlas na podpísanie už nie je potrebný. Vytvoriť JIT je účelné v krajinách, v ktorých je, alebo v ktorých sa očakáva najčastejšie vyšetrovanie alebo dokazovanie. Následne sa v krajine zriadi sídlo tímu. Vytvorenie tímu je pre väčšinu krajín finančne náročnou záležitosťou. Z uvedeného dôvodu sa krajiny môžu o pomoc obrátiť na Eurojust so žiadosťou o poskytnutie grantov, resp. preplatenie nákladov. O finančnú podporu možno žiadať aj opakovane. Najviac sa tieto financie využívajú na kúpu materiálno-technického zabezpečenia ako počítače, mobilné telefóny, tlačiarne a pod.. Postupne od roku 2006 sa aj na SR začali zakladať JIT prostredníctvom Generálnej prokuratúry so zastúpením medzinárodných odborov, ktoré sú v súlade s §10 ods.9 Trestného poriadku.

Počet JIT na ktorých sa zúčastnila SR v jednotlivých rokoch:

Tento graf nám zobrazuje nové dohody o zriadení JIT. Prvý JIT, ktorý bol zriadený medzi generálnou prokuratúrou SR a Spolkovou republikou Nemecko vznikol v roku 2006 v súlade s §10 ods.9 Trestného poriadku. V roku 2007, 2009, 2010 a 2011 SR nebola zúčastnená pri vytvorení žiadneho JIT. Táto spolupráca sa začala prehlbovať

až v nasledujúcich rokoch, tak ako je uvedené v grafe. Aktívnu účasť SR v JIT nám zobrazuje nasledujúci graf:

Z grafu vyplýva, že aktívna účasť SR v JIT v posledných rokoch výrazne stúpa. Najvyšší nárast je v roku 2016 a 2017, z čoho je zrejmé, že každým rokom pribúda viac a viac prípadov, na ktorých sa SR aktívne zúčastňuje.¹⁵

Zastávame názor, že aktuálna právna úprava týkajúca sa JIT, konkrétnejšie uvedené tá časť, v ktorej sa spomína právo uzavrieť dohodu o zriadení JIT, nie je dostatočná. Aktuálna právna úprava trestného poriadku ukladá povinnosť pred samotným zriadením dohody, aby bol celý návrh prerokovaný s ministrom spravodlivosti, čo je z nášho pohľadu v tomto prípade nadbytočný subjekt a zbytočne formalizovaný proces. Je faktom, že celkové konanie je takto zbytočne zdĺhavé a v praxi to má za následok veľké množstvo komplikácií. Celá táto situácia môže vyhrotiť až do vypuknutia nedôvery medzi stranami, jednak medzi príslušníkmi OČTK a policajtmi, a jednak medzi ich

¹⁵ Správa generálneho prokurátora Slovenskej republiky o činnosti prokuratúry v roku 2021 a poznatkoch prokuratúry o stave zákonosti v Slovenskej republike [online]. genpro.gov.sk, [2023-30-01]. Dostupné na internete: <https://www.genpro.gov.sk/spravy-o-cinnosti/sprava/sprava-generalneho-prokuratora-slovenskej-republiky-o-cinnosti-prokuratury-v-roku-2021-a-poznatkoch-prokuratury-o-stave-zakonnosti-v-slovenskej-republike/> [cit. 2024-25-01].

partnerskými stranami. Taktiež môže nastať situácia, že celý priebeh trestného konania a zámeru zriadenia JIT môže byť zmarený. Aktuálna právna úprava Trestného poriadku nebrala do úvahy možnosť zriadenia JIT s iným štátom ako členským štátom EÚ, nadväzujúc na čl.19 Dohovoru OSN proti medzinárodnému organizovanému zločinu alebo z čl.49 Dohovoru OSN proti korupcii.

Ako príklad uvádzame §442 a §443 zákona č.141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov v rámci 25 hlavy, kde do ustanovení týkajúcich sa právneho styku s cudzinou český zákonodarca zakomponoval JIT.¹⁶

Fungovanie spoločného vyšetrovacieho tímu preto vôbec nemusí byť jednoduché a doterajšia prax ukazuje, že na to, aby bolo vyšetrovanie vykonávané takýmto tímom efektívne a rýchle, je nevyhnutné vyriešiť celý rad komplikácií.

Aj pri ideálnej situácii by mohol nastať ďalší problém, a tým je jazyková bariéra. Spisy z vyšetrovania závažných trestných činov môžu mať niekoľko sto až tisícok strán a spisy alebo ich časti (zápisnice, znalecké posudky a podobne), by bolo potrebné z dôvodu ich porozumenia preložiť do rodného jazyka zahraničných účastníkov. Avšak prekladanie takého množstva dokumentov by samotné vyšetrovanie mohlo predlžovať. Podobne to môže platiť aj pri vykonávaných úkonoch, napríklad výsluch svedka, ktorý by bol vykonávaný na Slovensku, by sa viedol v slovenčine. Ale bez tlmočenia do rodného jazyka zahraničného vyšetrovateľa, by sa tento nemohol oboznámiť s výpoveďou svedka a klásť mu prípadne otázky, čím by síce mal v JIT rovnaké postavenie ako slovenský vyšetrovateľ, ale kvôli jazykovej bariére by bola jeho aktívna účasť na vyšetrovaní limitovaná. Obmedzila by sa len na pomoc s analýzami, rôznymi konzultáciami, expertízami a pod. Preto by verejnosť nemala očakávať, že ak sa vyšetrovania závažných trestných činov zúčastnia v rámci JIT aj zahraniční vyšetrovatelia, budú tieto trestné činy objasnené v krátkom čase. Objasňovanie takto závažných trestných činov môže trvať aj niekoľko rokov, dokonca nemusia byť objasnené vôbec. Tiež by sme nemali očakávať, že zahraniční vyšetrovatelia by nám

¹⁶ IVOR, J., KLIMEK, L., ZÁHORA, J.: *Trestné právo Európskej únie a jeho vplyv na právny poriadok Slovenskej republiky*. Žilina : EUROKÓDEX, 2013, s. 430.

pomohli s riešením interných problémov, ktoré sa objavujú napríklad v Policačnom zbore. To si musíme vyriešiť predovšetkým my sami.¹⁷

Tieto skutočnosti nie sú ani zďaleka pre vedenie Generálnej prokuratúry neznáme. Opierame sa o tvrdenia vtedajšieho Generálneho prokurátora Jaromíra Čižnára zo dňa 22.3.2018 ohľadom situácie vraždy novinára Jána Kuciaka a jeho partnerky Martiny Kušnírovej a z ďalšieho konania prokuratúry, ktoré uverejnil spravodajský portál tlačovej agentúry SR. Jaromír Čižnár (vtedajší generálny prokurátor) v pondelok (19.3.2018) informoval, že po zdĺhavých a náročných komunikáciách s justičnými orgánmi Talianskej republiky, poslal návrh dohody o zriadení JIT v prípade vraždy novinára Jána Kuciaka a jeho družky Martiny Kušnírovej. Návrh dohody bol zaslaný v piatok 16.3.2018 do Haagu, kde okrem iného sídli Eurojust. Zriadenie JIT Jaromír Čižnár v pondelok prerokoval s vtedajšou ministerkou spravodlivosti SR Luciou Žitňanskou. V praxi je zriadenie spoločného vyšetrovacieho tímu a podpísanie dohody časovo náročné (tento proces obvykle trvá niekoľko týždňov až mesiacov), avšak v tomto konkrétnom prípade bolo možné zriadiť JIT do pár týždňov.¹⁸

Keď budeme vychádzať z aktuálnej právnej úpravy týkajúcej sa členov JIT, tak vo funkcii národného člena v Eurojuste sa intenzívne vyskytuje zástupca SR. Táto skutočnosť vyplýva zo zákona č.383/2011 Z. z. o zastúpení SR v Eurojuste. Z predmetného zákona nám podľa §4 ods.1 písm. h) vyplýva, že s poskytnutým súhlasom Generálnej prokuratúry môže národný člen participovať na JIT. OČTK a sudy majú v rámci §14 ods.4 predmetného zákona povinnosť informovať národného člena o :

- vytvorení JIT a o jeho činnostiach,
- prípadoch sporu o právomoc,
- zamietnutých žiadostiach o justičnej spolupráci.¹⁹

V spoločných vyšetrovacích tímoch platí, tak ako v našej justícii, zásada vzájomnej spolupráce, dôvery partnerov a uznávania rozhodnutí v trestných veciach. Prípadné pochybnosti o národnej suverenite, jurisdikciách, musia ustúpiť do pozadia. Zastávame názor, že ak zúčastnené strany v rámci JIT budú spolupracovať, úspech sa

¹⁷ DESET, M.: Ako fungujú medzinárodné vyšetrovacie tímy (2018). In *Aktuality.sk* [online]. Dostupné na internete: <https://www.aktuality.sk/clanok/571615/ako-funguju-medzinarodne-vysetrovacie-timy-odborna-analyza/> [cit.2024-27-01], s.1.

¹⁸ TASR.: Čižmárik splnomocnil dozorového prokurátora informovať o vražde Kuciaka (2018). In *TERAZ.SK* [online]. Dostupné na internete: <https://www.teraz.sk/vrazda-novinara-j-kuciaka/ciznar-splnomocnil-dozoroveho-prokurator/315338-clanok.html> [cit. 2023-03-11], s.1.

¹⁹ Pozri §4 ods.1 písm. h) z. č. 383/2011 Z. z. o zastúpení Slovenskej republiky v Eurojuste.

dostaví. JIT predstavujú významný nástroj medzinárodnej koordinácie v oblasti kriminálno-policačného poznania kriminálnych skupín a ich aktivít. Je potrebné poznamenať, že v podmienkach SR tento nástroj nie je v dostatočnej miere využívaný. Je to spôsobené najmä tým, že príslušníci bezpečnostných zložiek, resp. pracovníci prokuratúry sú málo informovaní o takomto spôsobe vyšetrovania. Podľa nášho názoru je pri objasňovaní medzinárodnej organizovanej kriminality, napríklad aj v oblasti nelegálnej migrácie, nevyhnutná medzinárodná koordinácia a spolupráca, a práve JIT by v tomto, ale nielen v tomto, smere mohlo zohrať významnú a pozitívnu rolu.

1.3.1 Zákon o justičnej spolupráci v trestných veciach

Ministerstvo spravodlivosti SR na čele s Borisom Suskom predostreli návrh zákona o justičnej spolupráci v trestných veciach do medzinárodného pripomienkového konania. Návrh zákona bol spracovaný v spolupráci Generálnej prokuratúry a Ministerstvom spravodlivosti. Cieľom tohto návrhu je stabilizovať právnu úpravu v justičnej spolupráci trestných vecí. Medzi hlavné účely, na základe ktorých vznikol návrh zákona, je aby sa simplifikovali nástroje, ktoré sú používané v právnych stykoch s cudzinou, a taktiež aby sa zlikvidovali nedostatky v aplikačnej praxi. Vzhľadom na účinnosť novej formy cezhraničnej spolupráce v rámci zabezpečovania dôkazov medzi členskými štátmi EÚ, európskeho vyšetrovacieho príkazu (EVP), bude potrebné upriamiť pozornosť na dôsledné vyhodnotenie aplikačnej praxe v kontexte prebiehajúcich štúdií a projektov z hľadiska rozsahu pôsobnosti EVP, interakcie štandardného poskytovania právnej pomoci a vykonávania úkonov na báze EVP. Navrhnutý zákon sa snaží o revíziu existujúcich zákonov, týkajúcich sa justičnej spolupráce a o prepracovanie piatej časti Trestného poriadku, ktorý tiež rieši právny styk s cudzinou (prepracovanie sa týka paragrafov od 477-552). V rámci návrhu zákona bude potrebné analyzovať dostatočnosť a komplexnosť existujúcej právnej úpravy piatej hlavy Trestného poriadku vo vzťahu ku globalizačným trendom, vrátane digitalizácie, ako aj prehodnotenia postupov doručovania žiadostí za účelom zrýchlenia a zefektívnenia vykonania právnej pomoci. Je nevyhnutné doplniť úpravu všeobecnej časti o ďalšie osobitné formy právnej pomoci, úpravu vytvorenia a pôsobenia JIT a dôsledne analyzovať existujúce osobitné formy právnej pomoci, ako napr. cezhraničné sledovanie. Piata časť Trestného poriadku sa zruší a bude nahradená časťou v zákone o justičnej spolupráci. Do zákona boli implementované medzinárodné zmluvy, ktoré má SR ratifikované ako aj právo EÚ. Návrh zákona upravuje vyvíjajúcu sa judikatúru medzinárodných súdov a aj vývoj

Ústavného súdu SR. Zákon bude mať postavenie *lex specialis* k Trestnému zákonu a k ustanoveniam Trestného poriadku. Navrhnutý zákon sa bude skladať z piatich častí:

1. časť – všeobecné ustanovenia,
2. časť – právny styk s tretími krajinami,
3. časť – právny styk s členskými štátmi,
4. časť – spolupráca s medzinárodnými a európskymi orgánmi,
5. časť – záverečné, prechodné a zrušovacie ustanovenia.

Do účinnosti by mal tento zákon vstúpiť od 1.7.2024. Návrh zákona bude obsahovať aj ustanovenia o JIT v §87. Paragraf reaguje na prax a ťažiskové postavenie prokurátora, ktorý má vedúce postavenie, a taktiež vypúšťa potrebu prerokovania návrhu o zriadení JIT pred ministrom spravodlivosti. Tento fakt považujeme za prelomový, vzhľadom nato, že potreba prerokovania návrhu vždy aj s ministrom spravodlivosti predstavovala zbytočne zdĺhavé a zložité obštrukcie. Nadalej bude ministrovi spravodlivosti predkladaná raz ročne správa o údajoch pre vyhodnocovanie trestnej politiky štátu v oblasti cezhraničnej spolupráce. §87 ods.4 nám upravuje získané osobné údaje v rámci JIT prostredníctvom zákona č.18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Získané údaje možno použiť len na účely vymedzené v čl.13 bod.10 Dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi EÚ, ktorý bol vypracovaný Radou v súlade s čl.34 Zmluvy o EÚ ako aj s čl.1 ods.10 rámcového rozhodnutia Rady č.2002/465/SVV z roku 2002 o JIT. Posledná zmena rámcového rozhodnutia bola na základe prijatia Smernice Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2002/211 zo 16.februára 2002, ktorou sa zmenilo rozhodnutie Rady 2002/465/SVV. Odsekom 4 sa uvedená smernica transponuje do právneho poriadku SR.²⁰

1.4 Charakteristika vzniku JIT

Spoločné vyšetrovacie tímy sú účelovo zriaďované primárne pri závažných trestných činoch, pri ktorých sa zistilo, že vyšetrovanie a stíhanie trestov by malo súvis aj s inými členskými štátmi. Avšak JIT je možné zriadiť aj pri trestných činoch, ktoré nepredstavujú až také veľké riziko a nie sú považované za veľmi závažné trestné činy,

²⁰ *Nový zákon o justičnej spolupráci v trestných veciach v MPK do 6.12.2013* [online]. slov-lex.sk. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/-/zakon-o-justicnej-spolupraci-v-trestnych-veciach-v-mpk-do-6-12-2023?inheritRedirect=true> [cit. 2024-20-01].

ale k ich páchaniu došlo vo viacerých štátoch, a preto je efektívnejšie zriadiť JIT. Takýto postup by odstránil zbytočnú administratívnu byrokráciu a výmena dôkazov a informácií by bola omnoho efektívnejšia. Pred samotným vytvorením JIT by sa mali stretnúť zainteresované krajiny za účelom uzatvorenia dohody o spolupráci. Pri procese uzatvárania dohody o zriaďovaní JIT by bolo vhodné informovať aj európske inštitúcie ako sú napr. Eurojust prípadne Europol, ktoré môže pomôcť s takýmto zriadením JIT. Úlohou Eurojustu je koordinácia stretnutí so zámerom dohodnutia okolností vzniku a zriadenia JIT. JIT by sa mal vytvoriť v členskom štáte, v ktorom sa odhaduje najväčšia miera vyšetrovania a stíhania trestných činov.²¹

Spoločný vyšetrovací tím môžeme definovať ako samostatný nástroj, zriadený pre cezhraničnú právnu pomoc, skrz ktorého je možná priama výmena informácií a dôkazov. JIT umožňujú výmenu dôkazných materiálov bez využitia „tradičných“ prostriedkov pri žiadostiach o právnu pomoc. JIT predstavuje veľmi efektívnu pomoc pri vyšetrovaní a stíhaní trestných činov, ktoré prebiehajú vo viacerých štátoch. Zo znalostí, ktoré nadobudli vedci aktívnou účasťou na medzinárodných konferenciách vyplýva, že JIT považujeme za jeden z najdôležitejších nástrojov, ktorými disponujú odborníci pri presadzovaní práva. Tento fakt môžeme potvrdiť aj reakciou medzinárodného spoločenstva, pretože bol prijatý celý sled právnych predpisov a dokumentov ohľadom problematiky činnosti kriminálnych skupín.²²

JIT je kreovaný medzi dvomi štátmi, prípadne viacerými štátmi, na časovo ohraničené trvanie (ktoré je možné predĺžiť len so spoločným súhlasom) a na konkrétny cieľ na základe dohody. Je vytvorený najmä vtedy, ak má súvis s viacerými členskými štátmi a je potrebný synchronizovaný a skordinovaný postup ostatných zúčastnených členských štátov. JIT je vytváraný zo skupiny osôb, konkrétnejšie z občanov členských štátov EÚ, respektíve z osôb z tretích štátov, ktorým národná alebo nadnárodná právna legislatíva priznáva určité práva pri objasňovaní a vyšetrovaní trestných činov.²³

²¹ STIERANKA, J. a kol.: *Operatívne procesy a operácie*. Bratislava : Akadémia Policajného zboru, 2012, s. 225.

²² VAŠKO, A.: Význam medzinárodnej policajnej koordinácie pri identifikácii aktivít kriminálnych skupín (2016). In *Organizovaný zločin v stredoeurópskom regióne - trendy a výzvy : zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie* [online]. Dostupné na internete: <https://www.akademiapz.sk/sk/node/1659> [cit. 2023-25-10], s. 3.

²³ KLÁTIK, J.: Spoločné vyšetrovacie tímy v zmysle ustanovenia §10 ods.9 Trestného poriadku (2006). In: *Justičná revue* [online]. Dostupné na internete: <https://www.epi.sk/odborny-clanok/Spolocne-vysetrovacie-timy-v-zmysle-ustanovenia-10-ods-9-Trestneho-poriadku.htm> [cit. 2023-27-10], s. 1121.

Spravidla sa JIT skladá z policajných a justičných orgánov minimálne dvoch členských štátov krajín EÚ, ale ojedinele môže byť zložený aj z colníkov, sudcov, policajtov prípadne prokurátorov.

Výhody používania SVT:

1. zabezpečenie informácií medzi členmi JIT a zúčastnenými štátmi, bez potreby expedovania formálnych žiadostí,
2. vykonanie úkonov dôležitých pre vyšetrovanie bez odosielania dožiadaní,
3. členovia tímu (osoby, ktoré pochádzajú z iného štátu, ako zo štátu v ktorom JIT pôsobí) majú právo účasti na domových prehliadkach, výsluchoch,
4. dôkazy a informácie sú zhromaždené v súlade s legislatívou toho štátu, v ktorom JIT pôsobí,
5. pomoc od Eurojustu a od Europol.²⁴

Mnohí sa pohrávajú s myšlienkou, že prísne pravidlá pre vytvorenie JIT sú predovšetkým za účelom ľahšieho zhromažďovania dôkazov, ktoré sú obsiahnuté v národných právnych jurisdikciách, a tým pádom sú využiteľné vo všetkých zainteresovaných štátoch.²⁵ Stretli sme sa aj s názormi, že činnosť a zriadenie JIT vrátane úprav poukazuje, že účel, na ktorý sú vytvárané nie je dosť jednoznačný.

Podľa nižšie uvedenej tabuľky môžeme zistiť rozdiely medzi vzájomnou právnou pomocou a JIT, a zároveň ako je existencia JIT účelovo prospešná:

Hlavné rozdiely medzi vzájomnou právnou pomocou štátov a JIT	
Žiadosť o vzájomnú právnú pomoc	Spoločné vyšetrovacie tímy
- pri žiadostiach a právnou pomoc je spolupráca obmedzená len na konkrétnu požiadavku	- spoločná iniciatíva so spoločným účelom - partneri sú na rovnakej úrovni

²⁴ PIKNA, B.: Unijní nástroj společné vyšetřovací týmy (2004). In: *Trestní právo* [online]. Dostupné na internete: <http://pikna.pristupne.cz/> [cit. 2023-26-10], s. 21-22.

²⁵ POLÁK, P.: Medzinárodná policajná spolupráca v boji proti kriminalite v podmienkach EÚ. Bratislava : Akadémia Policajného zboru, 2005, s. 157.

- nové opatrenia, nová požiadavka – väčšinou bilaterálne nastavenia	- neobmedzená výmena dôkazov a informácií
- informácie a dôkazy sú prenášané až po vykonaní tradičného dokazovania prostredníctvom policajtov alebo justičných orgánov	- prepojené cezhraničné vyšetrowanie vyžadujúce organizáciu - zriadená dohoda o vyšetrowaní a o stratégii trestného stíhania
- obmedzená účasť žiadajúceho orgánu	- aktívna účasť vysielaných členov 26

V SR návrh na zriadenie JIT zhotovuje medzinárodný odbor Generálnej prokuratúry SR na žiadosť, ktorú mu predkladá prokurátor konkrétneho trestného stíhania, ktorá sa zasiela dotknutému štátu. Vo väčšine prípadov sa návrh na vytvorenie JIT považuje len za formalitu, ktorú treba splniť, nakoľko daný problém býva už skôr prekonzultovaný s dotknutým štátom. Návrh musí byť preložený do štátneho jazyka daného štátu. Následne sa JIT zhotovuje na základe dohody o zriadení JIT. V SR orgánom, ktorý je oprávnený uzatvoriť takúto dohodu je výlučne Generálna prokuratúra SR (ďalej len „Generálna prokuratúra“), ale len s predošlým prerokovaním s ministrom spravodlivosti SR. Jeho poslaním je právo vyjadriť svoj názor k navrhnutým bodom dohody. Generálna prokuratúra je oprávnená čerpať zo vzorovej dohody, ktorá sa nachádza na webovom sídle Eurojustu a Europolu. SR a ďalšie štáty si túto dohodu môžu upraviť tak, aby bola v zhode s ich právnymi predpismi.²⁷

Dohoda o vytvorení JIT musí obsahovať:

- označenie zmluvných strán,
- účel, na ktorý je JIT zriadené (označenie trestného činu, citovanie paragrafu, spisovú značku, pod ktorým je trestné stíhanie vedené),

²⁶ JITs Network.: *Joint Investigation teams, practical guide*. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2021, s. 11.

²⁷ KLÁTIK, J.: Spoločné vyšetrovacie tímy v zmysle ustanovenia §10 ods.9 Trestného poriadku (2006). In: *Justičná revue* [online]. Dostupné na internete: <https://www.epi.sk/odborny-clanok/Spolocne-vysetrovacie-timy-v-zmysle-ustanovenia-10-ods-9-Trestneho-poriadku.htm> [cit. 2023-24-10], s. 1126.

- dobu, na ktorú je dohoda uzatvorená,
- označenie štátov, v ktorých bude JIT pôsobiť,
- vedúcich a členov JIT,
- účastníkov,
- popis získaných informácií ešte pred samotným vytvorením JIT,
- dôkazy a informácie od štátov, ktoré sa tejto dohody nezúčastnia,
- prístup k informáciám,
- zmeny, ktoré nastanú počas trvania dohody,
- konzultácie,
- hodnotenie, ktoré má za úlohu vypracovanie lepších postupov do budúcnosti,
- individuálne dojednania – zodpovednosť členov JIT, zásady sprístupňovania informácií, viesť vyšetrovanie s použitím donucovacích opatrení, používanie zbrane,
- organizačné dojednania – používanie služobných vozidiel, financovanie jednotlivých činností, komunikačný jazyk, ktorí si určia, náklady, výdavky, poistenie.

Dohoda sa vypracuje v rodnom jazyku a až po následnom sfinalizovaní sa prekladá do cudzieho jazyka. Dohoda takisto musí obsahovať vôľu strán, že všetky získané informácie a dôkazy sú vykonané v súlade s právnym poriadkom konkrétneho štátu. Príslušníci štátu disponujú právom vydať príkaz na domovú prehliadku a možnosť zúčastniť sa jej, vydať príkaz na vydanie a veci a jej odňatie. Ako sme už spomínali, príslušníci majú právo absolvovať výsluch svedka. So súhlasom orgánu, ktorý výsluch vedie, môže príslušník klásť doplňujúce otázky týkajúce sa výsluchu. Samozrejme položené otázky musia byť v súlade s právnym poriadkom.²⁸

V prípade, ak sa pri vyšetrovaní objavia nové štáty, ktoré by mali záujem spolupracovať a napomáhať pri vyšetrovaní spáchaných trestných činov, môžu sa podieľať na vyšetrovaní prostredníctvom tzv. dodatku k dohode.²⁹

Zmluvné strany majú možnosť zriadenia operačného akčného plánu (ďalej len „OAP“), ktorého obsahom budú usmernenia pozostávajúce z dohôd o stratégii a

²⁸STIERANKA, J. a kol.: *Operatívne procesy a operácie*. Bratislava : Akadémia Policajného zboru, 2012, s. 228.

²⁹ Pozri Prílohu Uznesenie Rady z 26. februára 2010 o vzorovej dohode o zriadení spoločného vyšetrovacieho tímu (JIT), (2010/C 70/01).

o spôsobe, akým sa dosiahne účel JIT. JIT je účinný na území len toho členského štátu, ktorý ho vytvoril za splnenia nasledujúcich podmienok:

1. na vyšetrovaní a objasňovaní spáchaných trestných činov sa podieľa zástupca príslušného orgánu, ktorý má postavenie vedúceho tímu,
2. konanie vedúceho tímu je v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi,
3. JIT je oprávnený konať len v medziach stanovených podľa právneho poriadku daného členského štátu,
4. členovia tímu sú pri plnení úloh viazaní pokynmi osoby uvedenej v odseku 1 a 2, taktiež musia dodržiavať podmienky dohodnuté v dohode o vytvorení JIT.³⁰

O zriadenie JIT môže požiadať ktorýkoľvek členský štát EÚ. Takáto žiadosť sa adresuje inému členskému štátu. V žiadosti musia byť uvedené jednotlivé návrhy na zriadenie JIT.³¹

Počet členov pri vytvorení JIT nie je limitovaný. Najvhodnejšie by však bolo, keby sa na rokovaní o uzavretí dohody a následného zriadenia JIT stretli prokurátori, sudcovia, príslušníci inštitúcií Europol a Eurojust. V súčinnosti s týmito osobami spolupracujú aj vyšetrovatelia z členských krajín. V štáte, v ktorom je predkladaný najväčší počet žiadostí o zriadenie JIT, je vhodné vytvoriť sídlo. Pre ostatné krajiny to bude finančne náročnejšie. Tieto krajiny môžu osloviť Eurojust s požiadavkou o finančný príspevok na chod a fungovanie JIT. Sídlo musí byť zriadené na mieste, kde to bude pre ostatných členov najviac prijateľné a efektívne a financovanie pracovných ciest čo najnižšie.³²

Na úkony spojené s financovaním, s odovzdávaním informácií, skúseností, s právnou pomocou je vybudovaná sieť expertov. Každá z krajín má povinnosť zvoliť si jedného zástupcu, ktorý ju bude reprezentovať. Môžeme teda povedať, že do celkového vyšetrovania je zainteresovaný veľký počet osôb, ktorí pracujú aj mimo svojho štátu. Na druhej strane sa stretávame s veľkým počtom prípadov, kedy sa neobjaví žiadna požiadavka o to, aby osoba zapojená do vyšetrovania pracovala mimo domovského štátu. Pre lepšiu predstavivosť uvádzame príklad. Ak by nastala situácia, že sa SR dohodne s Rakúskom, že zriadi JIT a dohodnú sa, že tento tím bude mať sídlo v Bratislave a jeden z členov tímu by bol Rakúšan, ktorý by pracoval z Viedne, táto osoba nemusí cestovať

³⁰ Pozri čl.13 ods.3, Dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie, vypracovaný Radou v súlade s článkom 34 Zmluvy o Európskej únii.

³¹ KLIMEK, L.: *Základy trestného práva Európskej únie*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017, s.191.

³² KLIMEK, L.: *Základy trestného práva Európskej únie*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017, s.191.

na Slovensko. Vytvorený tím môže mať jedno centrálné sídlo, v ktorom bude reprezentovať všetky zainteresované krajiny a zvyšné krajiny budú vykonávať svoju činnosť v domovskej krajine.³³

Spoluprácou medzi anglickými a holandskými zástupcami polície, ktorí vyšetrovali trestné činy obchodovania s ľuďmi, vznikol úplne prvý JIT. Tento tím nebol platný, preto nastal pokus číslo dva o vytvorenie JIT. Na rozdiel od prvého JIT, nový tím plnil úlohu pri vyšetrovaní a odhaľovaní trestných činov, týkajúci sa psychotropných a omamných látok. Dňa 24.11.2004 bola uzavretá prvá dohoda o vzniku JIT.

1.4.1 Zistenia vyplývajúce z hodnotenia JIT

Zistenia vyplývajúce z hodnotenia JIT sú vypracovávané pravidelne v hodnotiacej správe. Posledná zverejnená správa JIT je z roku 2022, ktorú sieť JIT zverejnila na stránke Eurojustu. Jej obsahom sú 3 delenia a to – zriadenie JIT, operačná fáza a posledná fáza trestného stíhania:

1. Zriadenie spoločného vyšetrovacieho tímu

Konkrétne identifikované problémy:

- nízky počet vyšetrovaní v príslušných krajinách,
- ochota účasti na JIT,
- označenie partnerov JIT, pokiaľ prípad vykazuje súvislosť medzi viac ako dvomi krajinami,
- označenie partnerov JIT v prípade, ak na vnútroštátnej úrovni prebieha viacero trestných konaní, ktoré nie je možné sceliť,
- neochota zapojiť sa do činnosti viacstranného JIT zahŕňajúceho krajiny, ktorých vyšetrovania nie sú prepojené,
- rôzne úrovne vyšetrovania v príslušných krajinách,
- bezodkladné zriadenie JIT v prípade, že sa o založení rozhodne tesne pred tým, ako by mali byť činnosti vykonané.

³³KLIMEK, L.: Joint investigation teams in the European Union (2012). In *Internal Security*, vol.4 [online]. Dostupné na internete: https://katalogi.bn.org.pl/discovery/fulldisplay/alma9910350489505606/48OMNIS_NLOP:48OMNIS_NLOP [cit. 2023-29-10], s. 70.

Najlepšie postupy:

- znalosť nástroja JIT, predchádzajúce skúsenosti krajín alebo vnútroštátnych orgánov zapojených do JIT,
- prijatie dohody o JIT v angličtine vo vnútroštátnych konaniach (preklad sa nevyžaduje),
- dohoda o zjednodušenom postupe vzťahujúca sa na zmeny v zložení JIT,
- používanie spoločného pracovného jazyka v rámci diskusie o návrhu zriadenia JIT,
- diskusia o spôsobe zrealizovania operačnej analýzy v čase zriadenia JIT a o tom, kým bude vykonaná (Europolom alebo vnútroštátnymi orgánmi),
- podporná úloha národných expertov JIT (koordinátorov) v čase zriadenia JIT,
- vysvetlenie praktických a právnych otázok vo fáze pred založením JIT, s účasťou Eurojustu na poskytnutie pomoci.

2. Operačná fáza

Konkrétne identifikované problémy:

- jazykové problémy, najmä nedostatok času a prekladateľov v prípadoch, ak je potrebné preložiť veľký počet materiálov, alebo sa preklad týka menej bežných jazykov,
- koordinácia odpovedí na žiadosti o vzájomnú pomoc, ktoré boli doručené jednému z účastníkov JIT a ktoré sa týkajú zámeny dôkazov zhromaždených v rámci JIT,
- rôzne lehoty na vyšetrovanie vzťahujúce sa na jednotlivých účastníkov JIT, čo môže narušovať operačnú činnosť,
- odmietnutie vykonať európske zatýkacie rozkazy na základe podmienok vo väzeniach,
- rozdiely v právnych požiadavkách, pokiaľ ide o vypočúvanie obetí a svedkov.

Najlepšie postupy:

- úloha styčných úradníkov vyslaných z jedného štátu JIT do iného štátu tohto tímu, každodenná komunikácia a hlbšie pochopenie špecifik právneho systému, ako aj kultúrneho a sociálneho prostredia,
- používanie jednotných metód a nástrojov vyšetrovania orgánmi presadzovania práva,

- viditeľnosť tímovej práce pre zatknuté podozrivé osoby,
- zapojenie konkrétnych expertov (vnútroštátneho koordinátora pre oblasť obchodovania s ľuďmi, Interpolu či mimovládnych organizácií), ktorí sú pre vyriešenie daného prípadu prínosom,
- uplatňovanie spoločnej stratégie, pokiaľ ide o ochranu obetí obchodovania s ľuďmi (multidisciplinárny prístup vrátane ministerstiev spravodlivosti a mimovládnych organizácií),
- analýzy zadržaní v reálnom čase v prípade, ktorý sa týka obchodovania s ľuďmi v pohraničnej oblasti,
- priebežná účasť na diskusiách na objasnenie právnych systémov a požiadaviek v rôznych krajinách,
- možnosť využívať služby toho istého tlmočníka/prekladateľa v rámci činností JIT (preklad odpočúvaní, tlmočenie počas stretnutí), s cieľom nadobudnúť lepší prehľad o prípadoch a zvýšiť účinnosť spolupráce,
- kvalitný zápis vymieňaných informácií a dôkazov do protokolov.

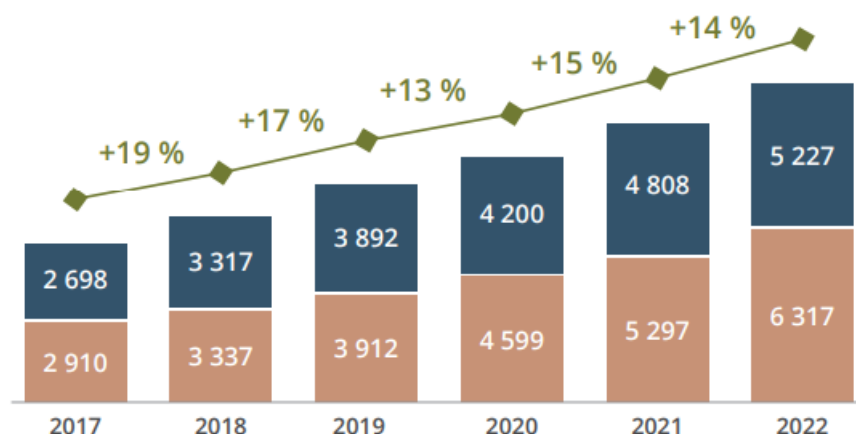
3. Fáza trestného stíhania

Najlepšie postupy:

- priebežná spolupráca počas fázy trestného stíhania – odkaz na ukončenie činnosti JIT v dožiadaniach,
- priebežná spolupráca v rámci JIT v záujme vyriešenia operačných problémov vo fáze trestného stíhania.³⁴

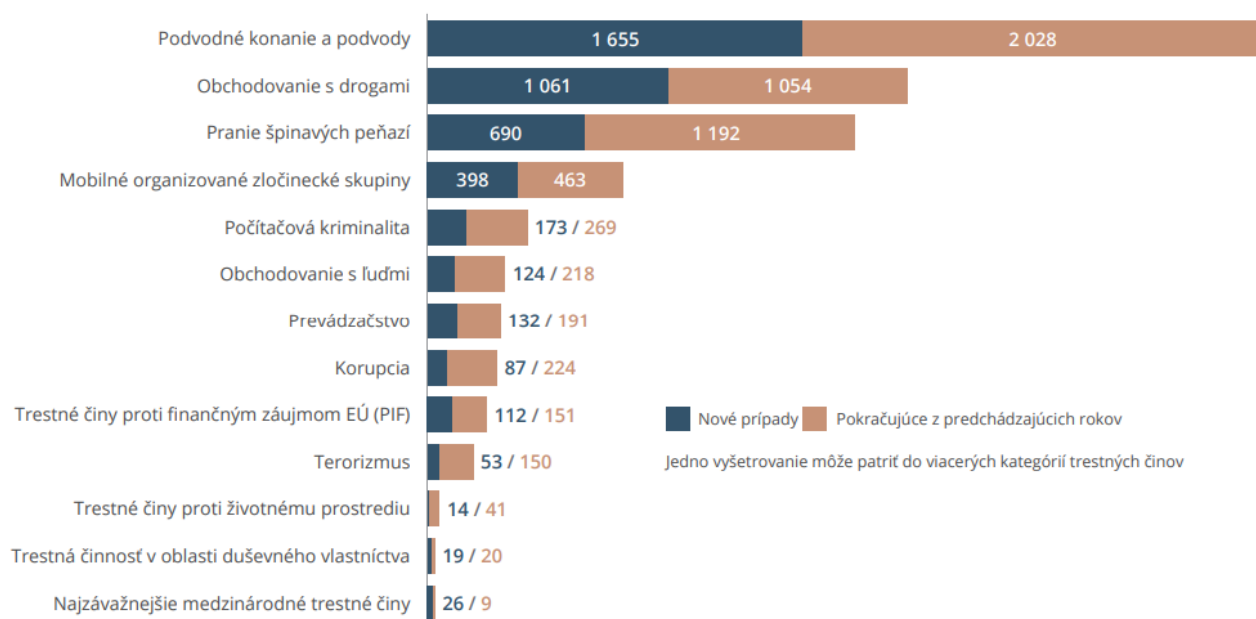
Z výročnej správy, ktorú každoročne vypracováva Eurojust, môžeme vidieť, ako narastajú počty prípadov od roku 2017 po rok 2022. Došlo k nárastu o 14 %. V roku 2022 bolo otvorených viac ako 5000 nových prípadov, pričom viac ako 6000 prípadom z predchádzajúcich rokov bola poskytovaná právna analýza, logistická a finančnú podpora. Vysoký počet prípadov má za následok nepretržitú pomoc, ktorá vyžaduje zložitejšie vyšetrovania.

³⁴ *Third JIT Evaluation Report* [online]. eurojust.europa.eu, [2020-01-03]. Dostupné na internete: <https://www.eurojust.europa.eu/publication/third-jit-evaluation-report> [cit. 2023-15-11].

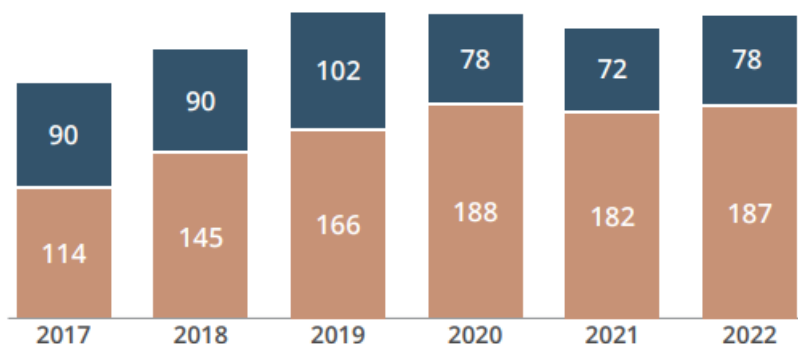

Nové prípady, pokračujúce prípady z predchádzajúcich rokov, miera rastu

V roku 2022 sa Eurojust zaoberal viac ako 11 500 prípadmi v 13 kategóriách trestných činov, tak ako môžeme vidieť v tabuľke. Medzi najčastejšie druhy trestných činov patria podvody, obchodovanie s drogami a pranie špinavých peňazí. Celkovo sa viac ako 3 500 prípadov zaoberalo podvodmi, viac ako 2 000 prípadov sa týkalo obchodovania s drogami, a takmer ďalších 2 000 prípadov bolo spojených s praním špinavých peňazí. Aj v roku 2022 sa JIT osvedčil ako jeden z najmodernejších nástrojov medzinárodnej spolupráce v Eurojuste. Vzhľadom na to, že došlo k uvoľneniu cestovania pandémie COVID-19, agentúra pracovala na zvýšenom počte prípadov JIT v roku 2022 v porovnaní s predchádzajúcim rokom. JIT sa využívali v priebehu roka 2022 vo viacerých cezhraničných prípadoch, ktoré sa týkali nielen členských štátov EÚ, ale aj tretích krajín. Nové dohody JIT v roku 2022 sa týkali 9 z 13 druhov trestných činov, a to od prania špinavých peňazí až po prevádzanie migrantov.

V nasledujúcej tabuľke môžeme vidieť, koľko bolo novovytvorených tímov od roku 2017 až po rok 2022, a taktiež počet JIT pokračujúcich z predchádzajúcich rokov. Mohli by sme konštatovať, že počet novovytvorených JIT oproti iným rokom mierne klesá.

Novovytvorené JIT, JIT pokračujúce z predchádzajúcich rokov ³⁵

³⁵ *Annual Report 2022* [online]. eurojust.europa.sk, [2023-24-05]. Dostupné na internete: <https://www.eurojust.europa.eu/annual-report-2022> [cit. 2024-27-12].

Nasledujúca tabuľka poskytuje prehľad jednotlivých krajín a ich účasť na JIT za rok 2022.

Členský štát	Účasť na JIT		
	Koordinačné stretnutia	JIT	Akčné dni*
Belgicko	89	26	5
Bulharsko	18	6	2
Česká republika	43	41	3
Nemecko	152	53	6
Estónsko	15	8	1
Írsko	30	7	0
Grécko	8	3	0
Španielsko	79	9	8
Francúzsko	128	43	6
Chorvátsko	4	0	2
Taliansko	126	56	8
Cyprus	6	0	0
Lotyšsko	46	14	4
Litva	69	16	1
Luxembursko	8	1	0
Maďarsko	27	19	2
Malta	7	0	1
Holandsko	81	17	6
Rakúsko	29	10	1
Poľsko	76	30	2
Portugalsko	21	1	1
Rumunsko	54	41	6
Slovinsko	10	7	1
Slovensko	31	23	1
Fínsko	30	10	3

Švédsko	56	24	1
Dánsko	16	7	1

* Spoločné akčné dni – ich úloha spočíva v zameraní sa na zločinecké siete, ktoré ovplyvňujú EÚ, a to najmä riešením jedného alebo viacerých horizontálnych, strategických, alebo geografických aspektov trestnej činnosti, týkajúcich sa viacerých prioritných oblastí trestnej činnosti. Akčné dni sú iniciované členskými štátmi a podporované príslušnými agentúrami JIT. Konceptiu akčného dňa vykonáva každý rok Europol, po následnej konzultácii s členskými štátmi EÚ, Eurojustom, a Olafom.³⁶

1.5 Problémy pri zriaďovaní JIT

Zakladanie JIT je spojené s rôznymi problémami. Medzi hlavný problém patrí rozdiel medzi systémom kontinentálnym a systémom common law. V systéme common law nebadáme až tak veľký rozdiel medzi vyšetrovaním na operatívnej úrovni, a medzi zhromažďovaním informácií pre súd. V obidvoch právnych systémoch sa de facto nevyskytujú rozdiely v zásadách obmedzenia, alebo zakázania vykonať dôkaz, ktorý bol nadobudnutý nezákonným spôsobom, alebo v rozpore s právom. V EÚ vo všetkých štátoch platí rovnaká zásada zhromažďovania dôkazov, a akékoľvek odchýlenie od zákonných pravidiel má za následok znehodnotenie získaných dôkazov. Ďalší problém, ktorý musíme spomenúť, je problém týkajúci sa spolupráce policajných orgánov. Pri výmene citlivých informácií, ktoré sa poskytujú obvykle v režime utajenia, nemusí byť naďalej zo strany jednotlivých subjektov o takéto informácie záujem. Preto by malo byť v záujme informátorov, aby sa tento problém vyriešil a odstránil. Pri pomoci v trestných veciach nastáva problém v rámci cezhraničných donucovacích opatrení. V tejto oblasti, ktoré je spravované národnou legislatívou nastali síce významné zmeny, ale stále sa vyskytujú problémy. Právomocou JIT je možnosť vyšetrovať trestné činy aj v inom členskom štáte, a to spôsobuje problémy s národnou suverenitou a s neochotou prijať právne predpisy, ktoré by mohli zasahovať aj do suverenity dotknutého právneho štátu.³⁷

³⁶ Annual Report 2022 [online]. eurojust.europa.sk, [2023-24-05]. Dostupné na internete: <https://www.eurojust.europa.eu/annual-report-2022> [cit. 2024-27-12].

³⁷PIKNA, B.: Právni nástroje Unie aplikovateľné pri odhalovaní a vyšetrovaní závažné kriminality (2005). In *Policajná teória a prax* [online]. Dostupné na internete: <http://pikna.pristupne.cz/> [cit. 2023-02-11], s. 18 a 23.

Z poznatkov, ktoré sme doteraz nadobudli môžeme konštatovať, že priebeh vytvárania a celkového fungovania JIT sa neustále vyvíja a modifikuje, a preto sú nevyhnutné nové nápady a idey na ich formovanie a zdokonaľovanie. Nevyhnutnosťou je všetky problémy hneď odstraňovať. Na druhej strane je veľkou výhodou, že neustále dochádza k zdokonaľovaniu a k odstraňovaniu prekážok, ktoré nastávajú pri zakladaní tímov.

1.6 Inštitúcie, ktoré sa podieľajú na JIT

Na jednotlivé trestné činnosti, organizované aj na medzinárodnej úrovni sú zriadené konkrétne inštitúcie. JIT nie je tvorený len orgánmi OČTK, ale aj orgánmi, ktoré majú medzinárodnú pôsobnosť a významné poslanie, ako napríklad Interpol, Europol, Eurojust, Olaf. Do tejto kategórie môže spadať aj americký Federálny vyšetrovací úrad, styční dôstojníci v Europole. Zástupcovia OČTK jednotlivých členských štátov tvoria sieť JIT. Sieť národných expertov pre JIT bola vytvorená v roku 2005 a jej cieľom bolo odbremeniť prácu odborníkov z praxe, ako aj poskytnúť podporu využívania inštitútu JIT.³⁸

Od roku 2005 sú organizované sekretariátom siete JIT raz ročne stretnutia s podporou Eurojustu a Europolu. Stretnutia tak predstavujú fórum pre odborníkov z členských štátov a inštitúcií EÚ, aby sprostredkovali výmenu informácií a obohatili ostatných členov o možné riešenia problémov. Eurojust podporuje aktivity siete JIT tým, že poskytuje praktickú podporu vrátane účasti na ročných stretnutiach vo svojich priestoroch v Haagu.³⁹ Zástupcom v Eurojuste zo SR je JUDr. Ladislav Hamran.

Úrad medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia policajného zboru:

V SR je to úrad medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia Policajného zboru, ktorý napomáha zlepšeniu medzinárodnej policajnej spolupráce na základe Nariadenia ministra vnútra SR č.66/2000 o zmenách v organizácii Ministra vnútra SR a o zmene a doplnení niektorých interných predpisov, ktorý vznikol 1.1.2001. Na čele stojí

³⁹ EUROJUST.: JITs Network (2024). In *EUROJUST* [online]. Dostupné na internete : <https://www.eurojust.europa.eu/judicial-cooperation/practitioner-networks/jits-network> [cit. 2024-06-01], s.1.

prezident a za výkon svojich činností zodpovedá prezidentovi Policajného zboru. V čl.5 tohto nariadenia nájdeme vymedzené základné úlohy, ktorými sú najmä zjednotenie činností PZ vzťahujúce sa na medzinárodnú spoluprácu, zabezpečuje požiadavky PZ, komunikácia s generálnym sekretariátom Interpolu atď. Zmysel spočíva v uľahčení komunikácie medzi jednotlivými krajinami, tým že nie je potrebné hľadať, ktorý orgán zabezpečuje komunikáciu a vybavenie požiadaviek v ktorom členskom štáte. V rozsahu kompetencií, ktorými disponuje, zabezpečuje všetky úkony s policajnými zložkami cudzích členských štátov. Tento úrad predstavuje ústredný orgán, ktorým je vykonávaná medzinárodná policajná spolupráca so SR.⁴⁰

Schengenský informačný systém (SIS):

Bezpečnosť medzi krajinami je zabezpečovaná cez najdôležitejší systém, ktorým je Schengenský informačný systém. Právny základ systému sa nachádza v Nariadení EÚ č.2018/1862 z 28.11.2018 o zriadení, prevádzke a využívaní Schengenského informačného systému (SIS) v oblasti policajnej spolupráce a justičnej spolupráce v trestných veciach, o zmene a zrušení rozhodnutia Rady 2007/533/SVV a o zrušení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1986/2006 a rozhodnutia Komisie 2010/261/EÚ. Tento systém je celoeurópsky najpoužívanější a najrozsiahlejší policajný pátrací systém slúžiaci pre účely bezpečnosti. Keďže medzi krajinami schengenského priestoru neexistujú hranice, hraničné kontroly sú zabezpečované SIS-kou. Týmto systémom je zjednodušená práca polície a pohraničnej stráže tým, že informácie o osobách a veciach si vedia zistiť v spoločnej databáze, do ktorej každý štát vkladá informácie. Náklady na prevádzku, údržbu a rozvoj takéhoto systému sú hradené z rozpočtu EÚ. K údajom nachádzajúcim sa v systéme majú prístup vnútroštátne orgány, ktoré sú zodpovedné za policajné a colné kontroly, predchádzanie trestným činom a terorizmu ale aj vnútroštátne justičné orgány, agentúry EÚ – Europol, Eurojust, tímy Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž. Každá krajina je povinná

⁴⁰ Úrad medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia PZ [online]. minv.sk. Dostupné na internete: https://www.minv.sk/?Policia_UMPS [cit. 2024-07-01].

zabezpečiť to, že vložené údaje sú pravdivé, získané v súlade so zákonom, zabezpečiť neustálu dostupnosť informácií, prijímať bezpečnostný plán atď.⁴¹

1.7 Financovanie JIT

Eurojust predstavuje jedinú inštitúciu, ktorá podporuje financovanie JIT. Takéto tvrdenie nám vychádza z čl.9 ods. f) rozhodnutia o Eurojuste. Na základe finančnej podpory Eurojustu sa znižuje dopad na výdavky štátneho rozpočtu, ktoré vznikli pri nadnárodnej dimenzii konkrétneho prípadu. Podpora je najmä na činnosti týkajúce sa:

- stretnutia JIT, účasť na vyšetrovaniach, a s tým súvisiacich úkonov na území iného štátu,
- tlmočenie počas realizovania JIT, preklady materiálov, dokumentov týkajúcich sa konkrétneho prípadu,
- cezhraničný prevoz dôkazového materiálu, dokumentov.

Náklady Eurojust prepláca do celkovej výšky 50 000 EUR na jednotlivú žiadosť. Financovanie sa sprostredkuje na základe výzvy na predkladanie návrhov. Predmetná žiadosť sa predkladá cez portál JIT, prostredníctvom vedúceho alebo člena JIT členských štátov. Vedúci môžu delegovať predloženie žiadosti aj na iné osoby s odbornou spôsobilosťou (styčný dôstojník Europolu, národný expert JIT). Obsahom každej žiadosti sú finančné podpory všetkých štátov zainteresovaných do činností JIT. Žiadosť je potrebné podať do posledného dňa nachádzajúceho sa vo výzve. Finančné náhrady je možné získať po uplynutí akčného obdobia, do uplynutia jedného mesiaca podaním žiadosti o náhradu. Samotná úhrada nákladov je vykonaná do 60 dní. Národní členovia Eurojustu môžu využívať finančnú podporu len za predpokladu, že sa zapoja do činností realizovaných JIT. Eurojust prepláca účastníkom JIT vynaložené výdavky členskými štátmi a štátmi mimo EÚ. O podporu môžu žiadať len JIT, ktoré sú už zriadené. Náklady sa preplácajú počas existencie, alebo tesne po skončení pôsobenia JIT. Pri preklade zohráva úlohu dátum prekladu, nie dátum získania dôkazu. Stretli sme sa aj s prípadmi, že náklady boli preplatené už aj pred zriadením tímu JIT, ale je to možné len vtedy, ak sa preklad vykonal po založení JIT a počas akčného obdobia. Ak zanikne JIT, finančné

⁴¹ Posilnený Schengenský informačný systém [online]. eur-lex.europa.eu, [2023-26-04]. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/SK/legal-content/summary/a-strengthened-schengen-information-system.html> [cit. 2024-10-01].

prostriedky je možné získať v dvoch prípadoch, a to v prípade ak sú to náklady, ktoré majú súvis s hodnotením tímov JIT, alebo to môžu byť náklady, ktoré vznikli počas následných súdnych konaní, v ktorých sú použité informácie o výsledku činností tímov JIT. Náklady sa musia týkať len účasti na cezhraničných operáciách tímov JIT a pozostávajú z aktivít členov JIT, alebo aktivít iných verejných orgánov, ktorých účasť je na cezhraničných operáciách JIT (sú nimi napríklad dočasní úradníci zapojení do tímov, odborníci, tlmočníci). Do nákladov, ktorý nie sú preplácané patria náklady spojené s účasťou svedkov na vyšetrovaní. Ak sa zástupcovia orgánov – Eurojust, Europol a Olaf zúčastňujú na činnostiach JIT, nie je im poskytnutá náhrada nákladov. Koordinačných stretnutí sa môžu zúčastniť dvaja alebo viacerí zástupcovia z jednej krajiny. Cestovné výdavky, výdavky na ubytovanie sú im preplácané z JIT. Doprava lietadlom, autobusom, vlakom, loďou alebo autom je preplatená okrem vnútroštátnej dopravy. Náklady spojené s dopravou do krajín nezapojených do JIT, budú hradené len za predpokladu, že v žiadosti najneskôr do fázy vyplatenia bude podané vysvetlenie za akým účelom bola cesta vykonaná. V prípade prenájmu ubytovania alebo bývania v hoteloch, je potrebné vybrať tú najlacnejšiu variantu.

Druh ubytovania	Výška preplatených nákladov
Spiatočný let v rámci EÚ	cca 280 EUR na osobu
Spiatočný let zo a do štátov mimo EÚ	cca 340 EUR na osobu
Spiatočný let do zámorských štátov	cca 800 EUR na osobu
Spiatočná cesta autom	cca 180 EUR na osobu
Spiatočná cesta autobusom/vlakom	cca 230 EUR na osobu
Spiatočná cesta loďou	cca 80 EUR na osobu
Ubytovanie v alebo mimo EÚ	Sadzba krajín je uvedená na stránke Eurojustu

Ak je cesta vykonaná viacerými typmi prepravy, preplatí sa len jeden jednotlivý náklad – najvyššia sadzba. Náklady na preklady a tlmočenie sú vypočítané podľa reálnych nákladov v konkrétnom prípade. Preložené budú aj súvisiace dokumenty týkajúce sa prípadu. Rozdiel medzi štandardným a urgentným financovaním je zásadný. Urgentné financovanie sa použije len na naliehavé akcie, ktoré nie je možné

požiadať cez schémy pravidelného financovania, na druhej strane štandardné financovanie je možné použiť na financovanie rôznych činností JIT, ktoré spadajú do rozsahu štandardného financovania Eurojustu.⁴²

⁴² SEKRETARIÁT SIETE SPOLOČNÝCH VYŠETROVACÍCH TÍMOV.: Príručka financovania spoločných vyšetrovacích tímov (2018). In *Eurojust* [online]. Dostupné na internete: <https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/assets/jits-funding-guide-sk.pdf> [cit. 2024-19-01], s. 4-17.

2 ZLOŽENIE TÍMOV

S najväčšou pravdepodobnosťou je JIT zriadený v štáte, v ktorom je predpoklad najväčšieho páchania trestných činov a ich následného vyšetrovania. V zmysle Dohovoru o vzájomnej pomoci z roku 2000 musíme diferencovať medzi pojmi „člen tímu“ a „pridelený člen“. Členovia, ktorí pochádzajú z iných členských štátov ako zo štátov, kde tím pôsobí, sa nazývajú pridelení členovia. Tí majú právo byť prítomní na všetkých úkonoch, ktoré súvisia s vyšetrovaním.⁴³ Každý tím sa skladá z vedúcich JIT, z členov JIT a z účastníkov.

2.1 Vedúci JIT

Súčasťou tímu je vedúci, ktorý by mal byť na čele každého tímu. Vychádzajúc z čl.13 ods.3 písm. a) Dohovoru o vzájomnej pomoci z roku 2000 definujeme vedúceho ako zástupcu príslušného orgánu, ktorého úlohou je odhaľovanie a vyšetrovanie trestných činov. Vedúci smie konať len v rozsahu právomocí vyplývajúcich z vnútroštátnych právnych poriadkov daného štátu.⁴⁴

Nie je striktne dané, či vedúci tímu musí byť prokurátor, sudca alebo policajt. Nakoľko JIT je v niektorých členských štátoch posudzovaný ako istá forma právnej pomoci, je odporúčané, aby sa vedúcim tímu stal zástupca súdnej moci v prípadoch, keď vyšetrovanie vedú prokurátori alebo sudcovia. Na Slovensku je vedením poverený prokurátor, prípadne zástupca OČTK, ktorý vyšetruje spáchanie trestného činu. Na rozdiel od Slovenska, v Českej republike to je úplne inak. Tam je za vedúceho tímu zvolená osoba, zaradená v Policajnom zbore Českej republiky. Ak nastane situácia, že vedúci tímu nemôže ďalej pokračovať vo vykonávaní funkcie, je povinný to bezodkladne oznámiť a následne bude určený nový vedúci.⁴⁵

Doterajšie skúsenosti potvrdili, že je uprednostňovaná idea viacerých vedúcich tímu oproti idei ponechať celú zodpovednosť len na jediného vedúceho. Úlohu vedúceho môžeme špecifikovať ako úlohu, ktorá má organizačnú a kontrolnú povahu, keďže ostatní členovia sa pri plnení úloh zodpovedajú priamo jemu. Vedúci tímu môže byť

⁴³ IVOR, J., KLIMEK, L., ZÁHORA, J.: *Trestné právo Európskej únie a jeho vplyv na právny poriadok Slovenskej republiky*. Žilina : EUROKÓDEX, 2013, s.649.

⁴⁴ Pozri čl.13 ods.3 písm. a) Dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie, vypracovaný Radou v súlade s článkom 34 Zmluvy o Európskej únii.

⁴⁵ PIKNA, B.: *Právní nástroje Unie aplikovatelné při odhalování a vyšetřování závažné kriminality* (2005). In *Policajná teória a prax* [online]. Dostupné na internete: <http://pikna.pristupne.cz/> [cit. 2023-02-11], s. 59.

v niektorých štátoch určený na základe vnútroštátnych právnych predpisov, no v iných štátoch musí byť priamo určený. Poslaním vedúcich je minimálne raz za pol rok zhodnotiť pokroky týkajúce sa účelu JIT, no zároveň musia vyriešiť všetky spozorované problémy.⁴⁶

2.2 Členovia JIT

Členov tímu môžeme bližšie špecifikovať ako osoby, ktoré sa aktívne zúčastňujú na objasňovaní spáchaných trestných činov prostredníctvom vykonávania procesných úkonov. Môžu nimi byť napr. vyšetrovatelia, kriminalistickí technici, operatívni pracovníci alebo analytické skupiny ako delegáti Eurojustu a Europolu, pracovníci OLAF-u. V Dohode o zriadení JIT nemáme striktne stanovený počet členov, ale zvyčajne sa to odvíja od závažnosti spáchaného trestného činu. V dohode o vzniku JIT nájdeme bližšie špecifikované identifikačné údaje ako sú meno, priezvisko, hodnosť a v prípade tzv. „vyslaných členov“ sa uvádza aj miesto pôvodu. Členovia tímu môžu vykonávať dokazovanie v štáte, kde nastala protiprávna skutočnosť, ale taktiež je možné, aby pôsobili v domovskom štáte a odtiaľ poskytovali súčinnosť pri podávaní informácií alebo dôkazov, pri preverovaní skutočností, ktoré nastali atď. Ak sa ale zúčastňujú všetkých činností v štáte, kde toto konanie nastalo, zastávajú funkciu verejného činiteľa, ako je to napr. v SR. Ak si situácia vyžaduje maximálnu bezpečnosť, ako napr. pri terorizme alebo pri vyšetrovaniach, ktoré musia byť utajené, je členom JIT pridelené identifikačné číslo, ktoré slúži na ochranu ich totožnosti. Toto číslo, ktoré je napísané v dôvernom dokumente, môže byť pridelené len vtedy ak je to v súlade s vnútroštátnymi predpismi členských štátov. V opačnom prípade, ak by poskytnutie tohto čísla nebolo možné, bude uverejnené v dôvernom dokumente, ktorý bude súčasťou dohody. Medzi kompetencie zmluvných strán patrí právo splnomocniť členov alebo členov JIT, aby poskytli poradenstvo o dôkazoch, ktoré získali. OAP slúži zmluvným stranám na vzájomnú informovanosť o svedeckých výpovediach.⁴⁷

⁴⁶ SEKRETARIÁT RADY.: Príručka pre spoločné vyšetrovacie tímy (2011). In *Rada Európskej únie* [online]. Dostupné na internete: <https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/st15790-re01.sk11.pdf> [cit. 2023-01-11], s.8-10.

⁴⁷ SEKRETARIÁT RADY.: Príručka pre spoločné vyšetrovacie tímy (2011). In *Rada Európskej únie* [online]. Dostupné na internete: <https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/st15790-re01.sk11.pdf> [cit. 2023-01-11], s.8-10.

Zmluvné strany majú možnosť po skončení činnosti JIT iniciovať zhromaždenie za účelom posúdenia činnosti JIT. Následne JIT zhotoví správu o činnosti, v ktorej zhrnie dosiahnutý výsledok a popíše realizáciu OAP.

Z Dohovoru o vzájomnej pomoci z roku 2000 je zrejmé, že pridelení členovia:

1. majú právo zúčastniť sa a byť prítomní na vyšetrovaniach v miestne, kde tím pôsobí,
2. po schválení od vedúceho tímu môžu vykonávať určité úlohy pri vyšetrovaní, ale len za predpokladu ak to schváli príslušný orgán v ktorom tím pôsobí,
3. disponujú právom vyzvať vlastné vnútroštátne orgány aby schválili opatrenia, ktorých úlohou bude vyšetrovanie v členskom štáte,
4. majú právo v súlade so svojimi kompetenciami poskytnúť tímu potrebné informácie z členského štátu.⁴⁸

Za členov tímu považujeme aj zástupcov z EÚ. Toto tvrdenie sa opiera o čl.5 Dohody o vzájomnej právnej pomoci medzi EÚ a Spojenými štátmi americkými. Môžu nimi byť napr. zástupcovia Europolu (Európsky policajný úrad), zástupcovia Eurojustu (Európska jednotka pre justičnú spoluprácu), zástupcovia OLAFu (Európsky úrad pre boj proti podvodom), úradníci inštitúcií EÚ (vybudované v súlade s ustanovením Zmluvy o EÚ), ale aj členovia nečlenských štátov. Europol ako Eurojust majú možnosť účasti, buď spolu alebo jednotlivo.⁴⁹

Pri vytváraní JIT nie je účasť Europolu a Eurojustu nevyhnutne povinná. Na druhej strane, ich účasť je prospešná napr. pri administratívnom riadení, zaistení operačnej kapacity, pri celkovom vyšetrovaní a efektívnosti JIT. Príslušníci majú právo účasti na pôsobení JIT avšak nemôžu sa stať členmi JIT.⁵⁰

2.3 Účastníci JIT

Poslednou kategóriou, ktorú budeme bližšie špecifikovať sú účastníci tímu. Účastníci tímu môžu byť súčasťou JIT len za predpokladu, že je to v súlade s právnym poriadkom členského štátu. Medzi účastníkov zaradíme všetky orgány, ktoré boli ustanovené a zriadené na základe Zmluvy o EÚ – napr. zástupca Eurojustu, Europolu alebo Olafu.

⁴⁸Pozri čl.13 ods.5,6,9 a 10 Dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie, vypracovaný Radou v súlade s článkom 34 Zmluvy o Európskej únii.

⁴⁹ Pozri čl.1 ods.12 Rámcového rozhodnutia Rady z 13.júna 2002 o spoločných vyšetrovacích tímoch

⁵⁰ IVOR, J., KLIMEK, L., ZÁHORA, J.: *Trestné právo Európskej únie a jeho vplyv na právny poriadok Slovenskej republiky*. Žilina : EUROKÓDEX, 2013, s.650.

Účastníci nedisponujú rovnakými právami ako vedúci a členovia JIT, ale tieto im môžu byť priznané členskými krajinami. Ďalšími účastníkmi môžu byť aj zástupcovia tretích krajín ako napr. pracovníci Federálneho úradu pre vyšetrovanie (ďalej len „FBI“).⁵¹

⁵¹Pozri čl.13 ods.12 Dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie, vypracovaný Radou v súlade s článkom 34 Zmluvy o Európskej únii.

3 ORGÁNY JIT NA NADNÁRODNEJ ÚROVNI

Vzhľadom na doterajšiu situáciu a aktuálne problémy, či už na Slovensku, ale aj vo svete, majú štáty nevyhnutnú potrebu zakladať zložky štátnej moci, ktorých úlohou bude čeliť všetkým situáciám a prekážkam, ktoré vzniknú. Ako najčastejší problém sa javí vyvíjajúca sa a čoraz viac rozšírená kriminalita. Preto, v rámci národnej ale aj nadnárodnej úrovni sa vytvárajú inštitúty na ochranu či už spoločnosti alebo ľudí. Tieto inštitúcie budú plniť represívnu, ale aj preventívnu úlohu. Samozrejme, že aj v minulosti existovali podobné inštitúty, ktoré zastávali takúto úlohu, ale v rámci otvorenia hraníc a prijatia Schengenského Dohovoru bola potreba ich vylepšiť, pretože ich doterajšia úloha bola primárne zameraná na pomoc v hospodárskych a ekonomických veciach. V JIT môžu pôsobiť nielen orgány členských štátov, ale aj zástupcovia orgánov Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF), Európskeho policajného úradu (Europol), Európskej jednotky pre justičnú spoluprácu (Eurojust), inštitúcie a ich členovia zriadení v rámci zmluvy o fungovaní EÚ (ZFEÚ), a taktiež aj nečlenské štáty (zástupcovia inštitúcií z USA).

3.1 Interpol

Interpol charakterizujeme ako medzivládnu organizáciu zabezpečujúcu policajnú spoluprácu, a tým prispieva k rozvoju a vzájomnej spolupráci v boji proti trestnej činnosti. Je to organizácia, ktorá spája demokratické, ale aj nedemokratické štáty pri vyhľadávaní, prenasledovaní a zatýkaní páchateľov. Interpol vznikol v roku 1923 vo Viedni, kde sa nachádzali protokoly z čias Rakúsko-uhorskej monarchie, a teda bola významným centrom pre evidovanie medzinárodných zločinov. V súčasnosti je centrom Interpolu mesto Lyon. Oficiálny názov, taký ako ho poznáme a používame teraz - Interpol (Medzinárodná organizácia kriminálnej polície), dostala táto inštitúcia až v roku 1956. Primárnou úlohou vzniku bolo hlavne objaviť prostriedky slúžiace na identifikovanie a simplifikovať stíhanie zločincov.⁵²

Národná ústredňa Interpol (NÚI) je orgánom na národnej úrovni, ktorý predstavuje spojovací prvok a iniciátora pri právnej pomoci, ako napríklad žiadosť o súčinnosť pri

⁵² PIKNA, B.: *Vnitřní bezpečnost v právu a politice EU*, 2. vydání. Plzeň : Aleš Čeňek s.r.o., 2019, s. 288.

zadržaní osoby a jej následnom vydaní. Na základe skúseností vieme povedať, že táto činnosť patrí zároveň aj do kompetencií Európskeho Dohovoru o vydaní, pričom v naliehavých prípadoch je možné využiť inštitút Interpolu. NÚI využíva spoluprácu najmä s Generálnou prokuratúrou, Ministerstvom spravodlivosti, Colným riaditeľstvom, Ministerstvom zahraničných vecí, Zborom väzenskej a justičnej služby a inými ďalšími. Snaží sa byť nápomocný aj pri porušeníach práv detí ohľadom výživného. Prostredníctvom NÚI spolupráca s inými krajinami nie je možná pri úkonoch, ktoré majú formu žiadosti o pomoc v trestných veciach a nezáleží na tom, či už začalo trestné stíhanie alebo nie. Pre vysvetlenie uvádzame, že v takom prípade, ak už je začaté trestné stíhanie, na právnu pomoc sa použijú ustanovenia medzinárodných dohôd. Výnimkou je situácia, ak sa pomoc týka žiadosti o uschovanie dát pri počítačovej kriminalite na základe Dohovoru o počítačovej kriminalite, konkrétnejšie čl.35, s platnosťou pre SR od 1.5.20008. Úlohy Interpolu vychádzajú z čl.2 Štatútu o Interpole z roku 1956, a sú nimi najmä vzájomná pomoc jednotlivých štátov pri plnení úloh plynúcich z právnych noriem a ich povinností, ktoré sa nachádzajú v medzinárodných zmluvách. Ďalšou dôležitou úlohou je prosperita národných inštitúcií, ktorých poslaním je boj s trestnou činnosťou. V súčasnosti sa Interpol skladá zo 196 členských štátov, ktorým je zabezpečovaná pomoc a v dôsledku toho sú im poskytované informácie o spáchaných zločinoch a zločincoch. Interpol sa skladá z generálneho sekretariátu, ktorý koordinuje činnosti v boji proti trestným činom, najmä v oblasti polície, a tak predstavuje hlavný koordinačný úrad. Tento úrad sa skladá zo 4 divízií. Zaoberá sa prioritne terorizmom, organizovaným zločinom, bojom proti korupcii, finančnou a počítačovou kriminalitou. Úlohou Interpolu je tiež koordinovať úlohy a postupy policajtov a expertov, ktorí si svoje skúsenosti vymieňajú na pracovných konferenciách, archivovať elektronický archivačný systém, distribuovanie policajných informácií. Interpol ako inštitút, ktorý napomáha policajnej spolupráci, je nútený dodržiavať národnú zvrchovanosť, rovnosť všetkých členských štátov, súčinnosť s ďalšími organizáciami, pôsobnosť trestného zákona. Využívanie súčinnosti s Interpolom je prospešné najmä pri pátraní po osobách, na ktoré bol ohlásený medzinárodný zatýkací rozkaz. Vyšetrovatelia trestných činov nie sú zvyknutí žiadať o pomoc pracovníkov Interpolu, čo vedie ku získavaniu nepresných a neúplných informácií. Je pravda, že vyšetrovatelia na získavanie informácií nepoužívajú len

Interpol, ale aj iné medzinárodné organizácie, ktorými sú napríklad Europol alebo Schengenský informačný systém. Takáto súčinnosť medzi inštitúciami je vykonávaná v súlade s čl.1 ods.2 rámcového rozhodnutia Rady Európy a taktiež aj v súlade s jednotlivými ustanoveniami Dohovoru z roku 2000. Zabezpečuje členským štátom odborné znalosti, prostredníctvom 19 policajných databáz o zločinoch a ich páchatel'ov. Poskytuje pomoc pri hľadaní zločincov po celom svete. Keďže sa vynaliezavosť zločinov vyvíja je nevyhnutné, aby sa sledoval výskum a vývoj v oblasti medzinárodných trendov. Interpol ako globálna organizácia zabezpečuje spoluprácu medzi partnermi, ale aj medzi štátmi, ktoré navzájom nemajú diplomatické vzťahy. Činnosť sekretariátu je zabezpečovaná prostredníctvom generálneho tajomníka, ktorý má na starosti administratívne a policajné činnosti.⁵³

Generálny sekretariát je zastúpený v každej krajine cez NCB, ktorú riadia a koordinujú národní policajní úradníci. Valné zhromaždenie predstavuje riadiaci orgán, ktorý zvoláva všetky krajiny raz za rok, aby prijímali rozhodnutia. S generálnym sekretariátom sa krajiny spájajú prostredníctvom komunikačného systému I-24/7, ktorý im umožňuje vstup do rôznych databáz a systémov. Tvorí ho cca 1000 zamestnancov, ktorí používajú 4 svetové jazyky – angličtinu, francúzštinu, španielčinu a arabčinu.⁵⁴

3.2 Europol

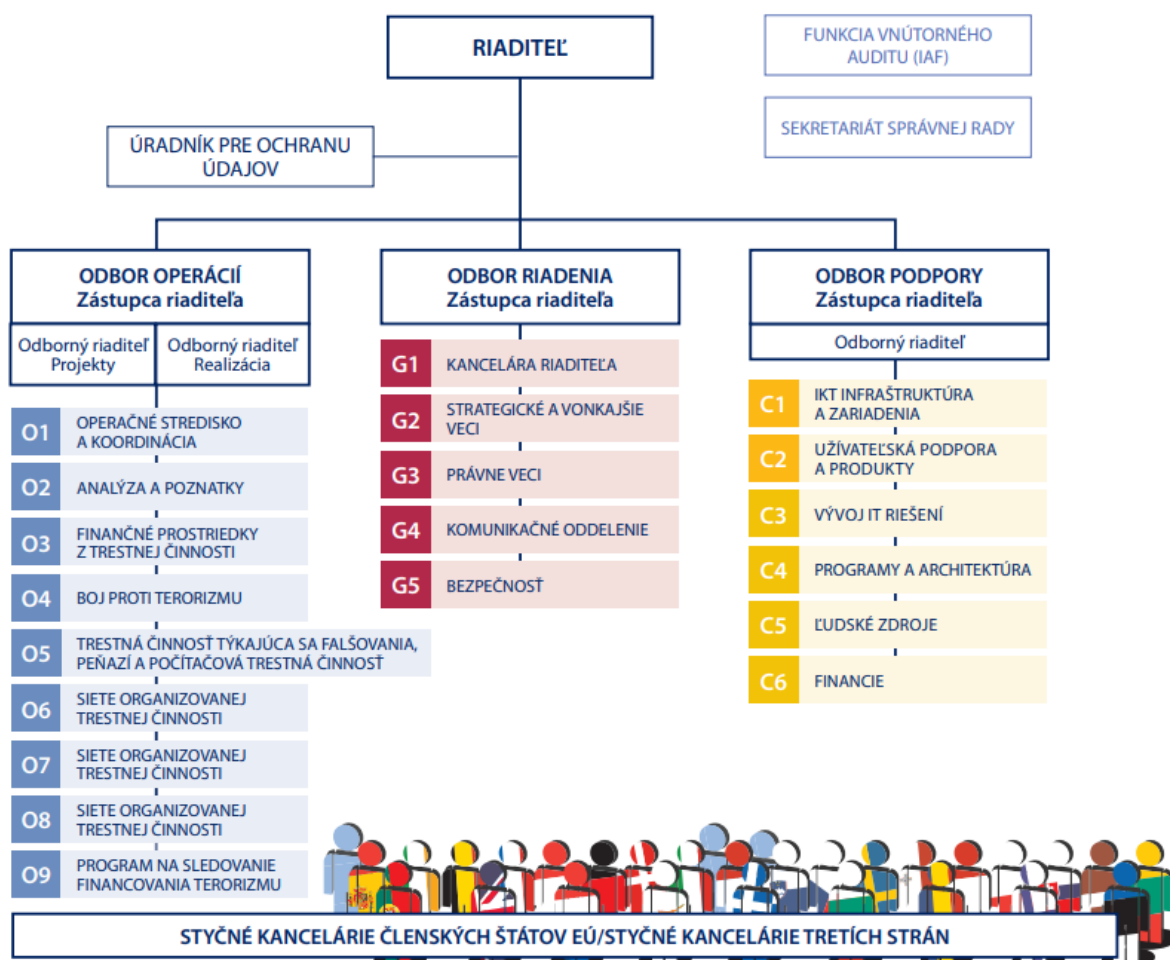
Hlavným poslaním európskej integrácie je zaručiť ochranu ľudských práv, princípov právneho štátu a demokratických zásad, preto sa integračné procesy usilujú o vytvorenie európskeho priestoru bezpečnosti, slobody ale aj spravodlivosti. Čo znamená, že človek ako jednotlivec, má možnosť slobodného pohybu, výberu zamestnania vo všetkých členských štátoch. V dôsledku teroristických útokov v Európe sa začala v 70tych rokoch minulého storočia rozvíjať policajná a justičná spolupráca štátov. Europol, taktiež občas nazývaný aj Európsky policajný úrad, špecifikujeme ako agentúru EÚ, ktorej činnosť spočíva v presadzovaní práva a v podpore členských štátov, v boji zameranom na všetky významné a nebezpečné druhy trestnej činnosti, terorizmu, počítačovej kriminality a obchodovaníu s drogami, praniu špinavých peňazí, trestná činnosť spojená

⁵³ KORDÍK, M.: *Právny styk s cudzinou*. Bratislava : C.H.Beck SK, 2017, s. 230.

⁵⁴ *Interpol* [online]. interpol.int, []. Dostupné na internete: <https://www.interpol.int/> [cit. 2023-27-12].

s rádioaktívnym materiálom, vraždy, lúpeže, podvody, vydieranie atď'. Hovoríme o takej trestnej činnosti, ktorá presahuje hranice štátu. To znamená, že príprava trestného činu je v jednej krajine, spáchanie a dokonanie v ďalšej krajine a samotné ukrývanie páchateľa v tretej krajine. V roku 2010 došlo ku zmene, kedy sa Europol zmenil z medzinárodnej organizácie na agentúru EÚ. Spolupráca sa bude považovať sa účinnú len vtedy, ak je v členskom štáte zriadená policajná zložka, ako napríklad v SR to je Policajný zbor. Sídlo Europolu je v Haagu a je tvorený všetkými členskými štátmi, ktorých je v súčasnosti 27. Europol sa momentálne skladá z viac ako 1400 zamestnancov, na čele ktorých stojí riaditeľ, menovaný Radou EÚ na 4 roky. Toto obdobie možno predĺžiť len raz, o ďalšie 4 roky.

Štruktúra Europolu:

Všetky členské štáty si navzájom pomáhajú v boji proti terorizmu, a proti medzinárodným trestným činom. Pre vysvetlenie tejto pomoci uvádzame príklad teroristickej arabskej skupiny nazývanej Čierny september, ktorá zaútočila na izraelskú ubytovňu, v ktorej sa v tom čase nachádzali olympijskí športovci súťažiaci na olympiáde v Mníchove v roku 1972. Napríklad, v USA je takýto úrad nazývaný Federálny úrad pre vyšetrovanie (FBI). Líšia sa iba kompetenciami, kým FBI má federálne právomoci, Europol má len podpornú úlohu voči členským štátom. Môžeme poznamenať, že súčasná trestná činnosť na medzinárodnej úrovni je čoraz viac sofistikovanejšia, a preto nie je vnútroštátne úsilie dostatočne efektívne a je potreba pomoci od medzinárodných inštitúcií, najmä od Europolu.⁵⁵

3.2.1 Zriadenie Europolu

Prvá myšlienka o založení Europolu pochádza z Maastrichtskej zmluvy, pričom vďaka nej bola v roku 1993 založená aj EÚ. Bolo potrebné založiť organizáciu, ktorou by sa členským štátom poskytol priestor pre spoluprácu, prioritne v prípadoch cezhraničného organizovaného zločinu.⁵⁶

Táto situácia predstavuje v súčasnosti najzávažnejší problém s následkom ohrozenia bezpečnosti, stability, ale aj rozvoja demokratickej spoločnosti.⁵⁷

Europol začal vykonávať svoju činnosť, aj keď s obmedzenými právomocami už v roku 1994. Najprv sa vytvorila inštitúcia s názvom Európska protidrogová jednotka. V roku 1995 bol prijatý Dohovor o zriadení Európskeho policajného úradu (Europol Convention), ktorý nadobudol platnosť v roku 1998 a na základe tohto Dohovoru začal Europol vykonávať svoju činnosť v roku 1999. V dôsledku Amsterdamskej zmluvy z roku 1999 boli Europolu umožnené väčšie právomoci, a to najmä alternatívy vyšetrovania, čo malo za následok vytvorenie JIT. Europol vznikol ako nástupca Európskej protidrogovej jednotky (EDU). V roku 2001 v USA teroristi spáchali útoky, čo spôsobilo posilnenie Europolu, a vytvorenie akčného plánu v boji proti terorizmu.

⁵⁵ O Europole [online]. europol.europa.eu, [2023-11-08]. Dostupné na internete: <https://www.europol.europa.eu/about-europol:sk> [cit.2023-29-12].

⁵⁶ PIKNA, B.: Europol – postlisabonská úprava (2011). In *Policajná teória a prax* [online]. Dostupné na internete: <https://www.akademiapz.sk/sk/veda-vyskum/casopis-policajna-teoria-prax> [cit. 2024-01-02] s. 142-143.

⁵⁷ HOLCR, K.: *Kriminológia*. Bratislava : Iura Edition, 2008, s. 377.

Myšlienka o vytvorenie centra bola potvrdená aj Štokholmským programom, ktorý tvrdil že práve Europol sa má stať hlavným kľúčovým bodom, ktorý bude zabezpečovať tranzit informácií od orgánov členských štátov, cez poskytovateľov služieb až ku činnostiam vymáhania práva.⁵⁸

Europol má byť užitočný pre všetky členské štáty a ich orgánoch verejnej moci, ktoré na základe vnútroštátnych právnych predpisov musia zabráňovať páchaniu trestnej činnosti.⁵⁹

V roku 2009 vznikol právny základ Europolu, ktorým bolo Rozhodnutie 2009/371/SVV o zriadení Európskeho policajného úradu. Toto rozhodnutie bolo v roku 2016, konkrétnejšie 11.5 zamenené za nariadenie č. 2016/794 o Agentúre EÚ pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva – Europol, ktorý je v súčasnosti braný ako základný úniový predpis.⁶⁰

3.2.2. Úlohy a hlavné ciele Europolu

Základným poslaním Europolu je zabezpečiť zber a následnú analýzu získaných informácií prostredníctvom automatizovaného systému. Ilustračný obrázok siete Europolu, z ktorého vychádza, že Europol je využívaný najmä v západnej časti EÚ:

⁵⁸ PIKNA, B.: Europol – postlisabonská úprava (2011). In *Policajná teória a prax* [online]. Dostupné na internete: <https://www.akademiapz.sk/sk/veda-vyskum/casopis-policajna-teoria-prax> [cit. 2024-01-02] s. 142-143.

⁵⁹ KLIMEK, L.: *Justičná revue*. Bratislava : Ministerstvo spravodlivosti SR, 2015, s. 1472.

⁶⁰ PIKNA, B.: *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Praha : Aleš Čeněk, 2019, s. 260.

Celý priebeh a výmena informácií medzi členskými štátmi a Europolom je zabezpečovaná cez národné jednotky, ktoré svojich styčných dôstojníkov vysielajú do Europolu. Úlohou týchto dôstojníkov je:

- nadobudnuté informácie prenechať Europolu,
- kooperovať s príslušníkmi Europolu prostredníctvom poradenstva,
- napomáhať pri zámene informácií medzi styčnými dôstojníkmi a dôstojníkmi z ostatných členských štátov.

Europol disponuje takými informačnými systémami, ktoré napomáhajú identifikovať osoby podozrivé zo spáchania trestného činu, a taktiež aj skutkové informácie o osobách podľa vnútroštátnych právnych predpisov jednotlivých členských štátov.⁶¹

Z čl.4 ods.5 Nariadenia 2016/194 nám vyplýva, že pri výmene informácií Europol nepoužíva donucovacie prostriedky, akými sú napríklad zatýkanie alebo prehliadka, a tak sa činnosť sústreďuje len na výmenu získaných informácií policajnými orgánmi členských štátov.⁶²

Je viac než dôležité poznamenať, že Europol nemá povolenie na vlastné vyšetrowanie, pretože celé konanie je pod záštitou členských štátov, a tak isto nie je ani policajnou jednotkou.⁶³ Europol vykonáva svoju činnosť len pri určitých trestných činoch:

- terorizmus,
- obchodovanie s ľuďmi,
- nelegálne prevádzanie imigrantov,
- obchodovanie so psychotropnými látkami,
- únos, rukojemníctvo,
- trestné činy, ktoré majú priamy súvis s motorovými vozidlami,
- legalizovanie príjmov z trestnej činnosti,
- obchodovanie s ľudskými tkanivami a orgánmi,
- vražda, ťažká ujma na zdraví,
- krádež a lúpež ale len s pritŕažujúcimi okolnosťami,
- rasizmus,

⁶¹ MEDELSKÝ, J.: Význam, úlohy a činnosť Europolu (2013). In *Akademické akcenty 2013, zborník príspevkov z odborného seminára* [online]. Dostupné na internete: <https://www.paneurouni.com/wp-content/uploads/2017/03/akcenty-2013.pdf> [cit. 2024-03-02], s. 248.

⁶² Pozri čl.4 ods.5 Nariadenia 2016/794 z 11.mája 2016 o Agentúre Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol).

⁶³ IVOR, J., KLIMEK, L., ZÁHORA, J.: *Trestné právo Európskej únie a jeho vplyv na právny poriadok Slovenskej republiky*. Žilina : EUROKÓDEX, 2013, s.759.

- korupcia,
- podvod,
- falšovanie peňazí,
- sexuálne zneužívanie....

Europol sa nezaoberá trestnými činmi, ktoré sú „malého“ charakteru, ako napríklad krádeže.⁶⁴

Vízia tejto inštitúcie spočíva najmä v presadzovaní sa ako hlavného informačného centra, v poskytovaní podpory a riešení problémov v kooperácii s našimi partnermi. Ďalšou úlohou Europolu je podpora policajných a iných orgánov členských štátov pri zamedzovaní páchania trestných činov, medzi dvomi alebo viacerými členskými štátmi. Medzi základné úlohy Europolu, ktoré vychádzajú z čl.4 Nariadenia zaradíme:

1. uloženie, spracovanie a následné vymieňanie informácií o trestných činoch,
2. vyšetrovanie a činnosti slúžiace na podporu činností orgánov,
3. navrhovanie vytvorenia JIT (účasť Europolu na JIT je obmedzená len na tie činnosti, ktoré spadajú pod činnosti Europolu),
4. poskytovanie a podporovanie výmeny materiálov medzi členskými štátmi,
5. zdokonaľovanie odborných znalostí o metódach ako účinne predchádzať páchaniu trestných činov,
6. spolupracovanie s ostatnými orgánmi EÚ.⁶⁵

Europol má tiež kompetenciu na podporu koordinácie uskutočňovaných opatrení v rámci JIT alebo v rámci členských štátov alebo v súčinnosti medzi EÚ a orgánmi tretích štátov v boji proti falšovaniu eura. Získané informácie zamestnancami Europolu zapíšu do informačného centra len so súhlasom štátu, ktorý ich získal. Vychádzajúc z čl.54 rozhodnutia o zriadení Europolu môžeme konštatovať, že pri spôsobení škody zamestnancami Europolu na území štátu, na ktorom pôsobia pri vykonávaní svojich pracovných činností, bude táto škoda nahradená podľa predpisov, ako keby ju spáchali úradníci toho štátu.⁶⁶

Povinnosťou každého členského štátu je vytvoriť národnú jednotku, cez ktorú sa budú vykonávať tieto úlohy. Úlohou centrály je napomáhať pri prenose informácií medzi

⁶⁴ KLIMEK, L.: *Základy trestného práva Európskej únie*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017, s.212.

⁶⁵ Pozri čl.4, Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/794 z 11. mája 2016 o Agencii Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol).

⁶⁶ Pozri čl. 54 Rozhodnutia Rady 2009/371/SVV zo 6. apríla 2009 o zriadení Európskeho policajného úradu (Europol).

národnými jednotkami. K takýmto jednotkám je pripojený aj styčný dôstojník ako zástupca každej krajiny a zabezpečuje prenos informácií medzi domovským štátom a Europolom. Na základe dohody môže Europol spolupracovať aj so štátmi a organizáciami, ktoré nie sú členskými štátmi.⁶⁷

Úlohou Europolu je taktiež vypracovávať správy o aktuálnych situáciách, o hrozbách internetovej trestnej činnosti. Na dosiahnutie zvýšenej a lepšej kontroly bola Európskym parlamentom vytvorená kontrolná jednotka JSG. Táto jednotka má za úlohu monitorovať činnosť Europolu a dbať na plnenie úloh. Účelom poslednej schôdze, ktorá sa konala v Paríži v roku 2022 bola kontrola obmedzení, týkajúca sa celosvetovej pandémie COVID – 19. V roku 2022 bolo schválené nové nariadenie, ktoré nesie poslanie zlepšiť a posilniť spoluprácu s tretími krajinami, so súkromnými subjektmi. Má za úlohu posilniť spoluprácu s Európskou prokuratúrou a pokúšať sa o nájdenie nového spôsobu, akým sa budú zapisovať získané informácie z tretích krajín do Schengenského systému. Zväčšili sa právomoci výkonnej riaditeľky Europolu natoľko, že má možnosť začať cezhraničné vyšetrovanie ďalších trestných činov, ktoré ohrozujú a ničia spoločný záujem EÚ.⁶⁸

Stratégia Europolu, ktorá bola prijatá v roku 2023 správnou radou nesie názov „Zabezpečovanie bezpečnosti v partnerstve“. Vďaka tejto stratégii sa Europol rozhodol navýšiť kapacity v podpore cezhraničných vyšetrovaní. Prioritami Europolu sú najmä:

1. posilniť agilnú operačnú podporu, s víziou rastu operačného vplyvu zrušením teroristických sietí a tento princíp sa bude budovať na doterajších získaných skúsenostiach zo skupiny v boji proti počítačovej kriminalite,
2. byť hlavnou základňou pre policajné riešenia, a tým pádom sa bude Europol považovať za stredobod, ktorý poskytne možnosť výmeny a využitia doterajších získaných odborných znalostí,
3. byť epicentrom EÚ pre poskytovanie a získavanie informácií o trestných činoch – v tom spočíva neustála snaha v prijímaní nových a vylepšených metód za účelom zhromažďovania a následného spájania užitočných informácií,
4. byť príkladnou inštitúciou EÚ v oblasti uplatňovania práva pre všetky členské krajiny a naďalej spolupôsobiť so svojimi partnermi pri rozmachu.

⁶⁷ STIERANKA, J. a kol.: *Operatívne procesy a operácie*. Bratislava : Akadémia Policajného zboru, 2012, s.61.

⁶⁸ GABEL, M.J.: European Union (2024). In *Britannica* [online]. Dostupné na internete: <https://www.britannica.com/topic/European-Union> [cit. 2024-02-02], s.1.

Situácie, kedy bola využitá pomoc Europolu: V termíne od 11-18.12.2023 sa uskutočňoval španielsky akčný týždeň, týkajúci sa obchodovania s drogami cez letiská, na priamych letoch z Ameriky, na kontrolách osobnej, ale aj nákladnej dopravy v spolupráci s Europolom a Interpolom. Táto akcia sa realizovala na 61 letiskách (29 letísk v Európe, 32 letísk v Afrike a Amerike). Orgány vykonávali kontrolu cestujúcich, batožiny, zásielok. Kontroly boli zamerané na odhaľovanie držby alebo obchodovania s drogami, najmä kokaínom, pochádzajúcich z Latinskej Ameriky. Ďalším cieľom bolo posilniť spoluprácu medzi colnými orgánmi a policajnými orgánmi na oboch stranách Atlantiku. Operačná fáza bola zameraná na zaistenie lepšej bezpečnosti na letiskách. To viedlo k analýze informácií týkajúcich sa tokov obchodovania s drogami. Europol uľahčil výmenu informácií a počas akčného týždňa vykonával nepretržitú analytickú podporu. Počas akcie bolo 46 ľudí zatknutých, zhabaných 356 464 kg kanabisu, 354 209 kg kokaínu, 37 kg syntetických drog a 101 559 kg iných drog.⁶⁹

Ďalším prípadom je pracovná skupina Europolu (OTF) Limassol, ktorá uskutočnila 29.1.2024 akčný deň pod vedením Cypru, do ktorého bolo zapojené aj Lotyšsko, Portugalsko, s podporou Eurojustu. Cieľom OTF bola zločineckú sieť napomáhajúca nelegálnej migrácii do EÚ, prostredníctvom fingoovaných manželstiev. Zločinecká sieť bola zapojená aj do obchodovania s ľuďmi a prania špinavých peňazí, ako aj do nútenia obetí do falošných manželstiev na účely prisťahovalectva. Vyšetrovanie odhalilo, že podozriví nahovárali lotyšských a portugalských príslušníkov a uľahčovali im dostať sa na Cyprus, kde ženy uzatvárali dohodnuté manželstvá s príslušníkmi tretích krajín. Podozriví, najmä indickí, pakistanskí a portugalskí občania, zabezpečili nákup leteniek a získanie pasov. Aktivity OTF viedli k identifikácii páchateľov a odhalenia celkovo 133 účelových manželstiev medzi portugalskými a lotyšskými ženami a mužmi

69 *Europol supports EMPACT action week at 61 airports across 36 countries worldwide* [online]. europol.europa.eu, [2024-01-02]. Dostupné na internete: <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/europol-supports-empact-action-week-61-airports-across-36-countries-worldwide> [cit. 2024-01-02].

z Indie a Pakistanu. Europol podporil tento projekt tým, že sprostredkoval výmenu informácií a dôkazov.⁷⁰

3.2.3 Europol v úlohe poskytovateľa podpory pre JIT

Europol ponúka pomoc pre JIT vo všetkých fázach, a to vo fáze zriadenia, v operačnej fáze, a aj pri ukončení činnosti JIT.

1. Fáza – zriadenie

Vďaka svojim informačným systémom umožňuje Europol porovnávať všetky dostupné informácie, týkajúce sa problémov JIT, a to v dôsledku väčšieho množstva získaných a uchovaných informácií, ako tie ktoré nadobudnú členské štáty z vnútroštátneho pohľadu. Kvôli medzinárodnému obrazu, ktorý poskytuje Europol, je uľahčený progres vo vyšetrovaní spáchaného trestného činu, vo výbere vhodnej podpory pomocou skúseností, vedomostí a znalostí.

2. Fáza – operačná

Europol disponuje aj takými informáciami získanými od štátov, v ktorých JIT nepôsobí, a tým pádom vie zabezpečiť forenznú a analytickú výpomoc pomocou siete SIENA. V tejto druhej fáze napomáha Europol s otázkami týkajúcimi sa fungovania JIT a taktiež nasadzuje aj svojich odborníkov na podporu vyšetrovania. Súčasťou analýz, ktoré pripravuje Europol sú väčšinou technické a analytické správy a krízové porovnávanie. Na ľahší prístup k informáciám sú zriaďované dočasné mobilné kancelárie.

⁷⁰ 15 arrested for arranging sham marriages in Cyprus [online]. europol.europa.eu, [2024-31-01]. Dostupné na internete: <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/15-arrested-for-arranging-sham-marriages-in-cyprus> [2024-01-02].

3. Fáza – ukončenie

Europol na uzatvorenie medzinárodných vyšetrovaní poskytuje vlastné priestory a napomáha pri výmene skúseností, postupov, pri hodnotení a vypracovaní protokolu o poučeníach do budúcnosti.⁷¹

Spolupráca medzi Europolom a JIT je konštruovaná na základe protokolu, v ktorom dochádza ku zmene, ale aj k doplneniu Dohovoru o Europole a protokolu o výsadách a imunitách Europolu. Za najdôležitejší sa považuje čl.30 ods.2 písm. a) Zmluvy o EÚ, ktorého podstata spočíva v umožnení Rade aby napomáhala pri príprave, pri organizovaní vyšetrovacích akcií jednotlivých členských štátov vrátane vyšetrovacích akcií JIT, ktoré sú realizované za účasti zástupcov Europolu. Poslaním protokolu je zabezpečiť tranzit informácií medzi JIT a Europolom, špecifikovať konkrétne úlohy Europolu v JIT, ako aj pravidlá, ktoré musí Europol dodržiavať pri výkone svojich úloh v JIT. Účast' Europolu na JIT je zabezpečovaná prostredníctvom jej zamestnancov, ktorí plnia podpornú funkciu. Táto činnosť je vymedzená v troch právnych predpisoch a to – čl.1 Rámcového rozhodnutia o JIT, ktorý je v súlade s čl.13 Dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi EÚ, v súlade s čl.24 Dohovoru z roku 1997 o vzájomnej pomoci a spolupráci medzi colnými správami. Zamestnanci Europolu môžu zabezpečovať výmenu informácií a priamy kontakt medzi členmi JIT len v rámci stanov právnych predpisov členských štátov EÚ, v ktorým JIT pôsobí. Takáto spolupráca prináša úspech aj v rámci toho, že členovia Europolu môžu vyslaným členom umožniť prístup k informáciám z ktorejkoľvek zložky systému. Europol musí ihneď informovať „zdroj“ informácie o jej poskytnutí. Ak nastane situácia, že člen Europolu spácha trestný čin počas operácie JIT, bude postihovaný podľa vnútroštátneho právneho poriadku členského štátu v ktorom JIT pôsobil.⁷²

3.3 Eurojust

Agentúra EÚ, ktorú poznáme pod skratkou Eurojust, je organizácia založená na princípe justičnej spolupráce v trestných veciach a podpory spolupráce medzi

⁷¹ SEKRETARIÁT RADY.: Praktická príručka týkajúca sa spoločných vyšetrovacích tímov (2017). In *Rada Európskej únie* [online]. Dostupné na internete: <https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/st15790-re01.sk11.pdf> [cit. 2024-04-01], s. 23-24.

⁷² SEKRETARIÁT RADY.: Príručka pre spoločné vyšetrovacie tímy (2011). In *Rada Európskej únie* [online]. Dostupné na internete: <https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/st15790-re01.sk11.pdf> [cit. 2023-01-11], s. 35-27.

vnútroštátnymi orgánmi so sídlom v Haagu. Vzhľadom na teroristické útoky v New Yorku v roku 2001, bol na podnet členských štátov Radou EÚ zriadený Eurojust, pričom toto rozhodnutie nebolo potrebné implementovať do vnútroštátnych predpisov. Právny základ Eurojustu je kodifikovaný v Rozhodnutí Rady 2002/187/SVV z roku 2002, každý členský štát musí toto rozhodnutie implementovať do svojich vnútroštátnych právnych predpisov. Táto implementácia neznamena, že členský štát musí hneď prijať nový vnútroštátny zákon ohľadom rozhodnutia. Je to na uvážení každého štátu akou formou ho implementuje. Napríklad SR implementovala rozhodnutie tak, že novelizovala zákon a upravila právny predpis.⁷³

Pred založením Eurojustu existovala dočasná organizácia Pro-Eurojust v Bruseli, zriadená na justičnú spoluprácu medzi členskými štátmi EÚ v roku 2000. Táto organizácia vznikla z iniciatívy štátov – Francúzka, Portugalska, Belgicka a Švédska. Jej úloha spočívala v pomoci medzi policajnými a justičnými predstaviteľmi pri spáchaní trestného činu cezhraničnej organizovanej kriminality. Presné fungovania, presná štruktúra a oblasť fungovania Eurojustu sú určené Radou a Európskym parlamentom, vychádzajúc z čl.85 ods.1 Zmluvy o fungovaní EÚ.⁷⁴

V roku 2013 bol predložený návrh Európskou komisiu Európskemu parlamentu a Rade, o novom nariadení vytvorenia jednotného právneho rámca pre novú Agentúru v trestných veciach (Eurojust). Tento návrh prešiel dlhým procesom rokovania, vznikol až v roku 2018. Toto nariadenie obsahovalo nový spôsob riadenia, obsahovalo taktiež aj vymedzenie vzťahu medzi Eurojustom a Európskou prokuratúrou a upevnilo postavenie národných a európskych parlamentov. Po vystúpení Spojeného kráľovstva z EÚ sa znížil celkový počet národných zastúpení na 26. V nižšie uvedenej tabuľke môžeme vidieť celkový prehľad národných zastúpení od roku 2020 až do roku 2024. V údajoch sú zahrnutí aj pracovníci, ktorí nie sú umiestnení v Haagu, v rámci národných zastúpení je vylúčené Dánsko, keďže táto krajina nariadenie o Eurojuste neuplatňuje. Údaje za rok 2020 vychádzajú z počtu zamestnancov k 31. decembru a týkajú sa 8 krajín so styčnými prokurátormi (Čierna Hora, Gruzínsko, Nórsko, Severné Macedónsko, Spojené štáty americké, Srbsko, Švajčiarsko, Ukrajina). Údaje za roky 2021 – 2024 zahŕňajú Spojené

⁷³ PIKNA, B.: Europol – postlisabonská úprava (2011). In *Policajná teória a prax* [online]. Dostupné na internete: <https://www.akademiapz.sk/sk/veda-vyskum/casopis-policajna-teoria-prax> [cit. 2024-01-02] s. 150.

⁷⁴ Pozri čl.85 ods.1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

kráľovstvo ako krajinu so styčným prokurátorom. Od roku 2005 vysíela do Eurojustu styčného prokurátora Nórsko a od roku 2007 Spojené štáty americké.⁷⁵

TYP	2020	2021	2022	2023	2024
	Prijatý	Plánovaný	Plánovaný	Plánovaný	Plánovaný
Národné zastúpenie	87	87	87	87	87
Zástupcovia z Dánska	3	3	3	3	3
Zastúpenie zo Spojeného Kráľovstva	5	Neuplatňuje sa	Neuplatňuje sa	Neuplatňuje sa	Neuplatňuje sa
Styční prokurátori z tretích krajín	11	16	16	16	16
SPOLU	106	106	106	106	106

Eurojust sa špecifikuje najmä na trestné činy:

- podvod a korupcia,
- environmentálna kriminalita,
- počítačová kriminalita,
- účasť v zločineckých organizáciách,
- vo vzťahu, ku ktorým je Europol príslušný konať, vychádzajúc z čl.2 Dohovoru o Europole z 1995.

Okrem týchto druhov trestných činov je oprávnený Eurojust konať a napomáhať pri vyšetrovaní trestného stíhania aj pri iných trestných činoch, ale len na základe žiadosti príslušného orgánu členského štátu a v súlade so svojimi cieľmi.⁷⁶

⁷⁵ EUROJUST.: Jednotný programový dokument na roky 2022-2024 (2021). In *Eurojust* [online]. Dostupné na internete: <https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/assets/spd-2022-2024-sk.pdf> [cit. 2024-19-01], s.59-60.

⁷⁶ Pozri čl.4 Rozhodnutie Rady z 28.februára 2002, ktorým sa zriaďuje Eurojust s cieľom posilniť boj proti závažným trestným činom.

3.3.1 Zloženie, úlohy a ciele Eurojustu

Zvyšujúcim sa počtom prípadov narastá aj úloha Eurojustu a počet stretnutí v priestoroch ale aj mimo nich. Ciele Eurojustu sú podobné ako ciele Europolu, a teda podpora a pomoc členským štátom pri vyšetrovaní spáchaných, závažných trestných činov, ktoré musia byť spáchané vo viacerých štátoch. V čl.3 Rozhodnutia nájdeme ustanovené ciele:

1. prvým cieľom je skvalitniť a prehĺbiť priebeh a samotné vyšetrovanie medzi členskými štátmi, berúc do úvahy akúkoľvek informáciu získanú od členských štátov,
2. druhým cieľom je spolupráca medzi členskými štátmi, a to najmä uskutočňovanie medzinárodnej pomoci,
3. tretím cieľom je podpora členských štátov, aby bolo trestné stíhanie efektívnejšie.⁷⁷

Na úspešné zvládnutie stanovených cieľov musí Eurojust vykonávať činnosť s orgánmi trestného stíhania a vyšetrovania, a to na národnej ale aj nadnárodnej úrovni.

Operačné funkcie vychádzajú z čl.4 Nariadenia:

- informácia orgánov členských štátov o priebehu vyšetrovania a o možných ohrozeniach,
- pomoc úradom s koordináciou vyšetrovania,
- konzultácie s Európskou justičnou sieťou ,
- spolupráca s Európskou prokuratúrou,
- podpora pri zriaďovaní JIT,
- poskytovanie stanovísk Europolu a mnoho iných,
- požadovanie začatia trestného stíhania členskými štátmi na základe podkladov a mnoho iných.⁷⁸

Samotnými právomocami Eurojustu sú predovšetkým napomáhanie pri vyšetrovaní trestného stíhania, ktoré musí byť minimálne medzi dvomi členskými štátmi a musia sa zaoberať vymedzenými formami trestných činov. Na rozdiel od Europolu, Eurojust

⁷⁷ Pozri čl.3 ods.1 Rozhodnutie Rady z 28.februára 2002, ktorým sa zriaďuje Eurojust s cieľom posilniť boj proti závažným trestným činom.

⁷⁸ Pozri čl.4 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1727 zo 14.novembra 2018 o Agentúre Európskej únie pre justičnú spoluprácu v trestných veciach (Eurojust).

nedisponuje presným výpočtom trestných činov, inak povedané právomoci Eurojustu obsahujú len tie druhy trestných činov, na ktorých prejedanie a konanie o nich je príslušný Europol, a taktiež aj ďalšie trestné činy, ktoré boli vykonané s istými druhmi kriminality.⁷⁹

Eurojust je kreovaný prezidentom a viceprezidentom, voleným spomedzi jej členov, kolégiom, národnými členmi a korešpondentami, úradníkom na ochranu osobných údajov, spoločným kontrolným orgánom. Ďalším orgánom je administratívny aparát určený na podporovanie Eurojustu. Samotné vyšetrovanie spáchaných trestných činov nepatrí do funkcie Eurojustu, vzhľadom na to, že má len koordinačnú činnosť. Každý z jednotlivých členských štátov musí vyslať jedného člena, ktorý je súčasťou Kolégia Eurojustu a má právomoc riadenia. Tento člen zastáva funkciu štátneho zástupcu, zástupcu justičného orgánu alebo sudcu. Za SR týmto členom môže byť len prokurátor v oblasti trestného práva, ktorý má dostatočné jazykové znalosti. Člena volí a odvoláva minister spravodlivosti SR po prerokovaní s generálnym prokurátorom.⁸⁰

Tento člen (u nás prokurátor) má právomoc:

- vybavovať žiadosti o poskytnutie vzájomnej pomoci,
- udržiavať kontakt s vnútroštátnym orgánom na základe medzinárodných záväzkov,
- vymieňať informácie s členskými štátmi vrátane Európskej prokuratúry,
- nazeranie do spisov OČTK a nadobudnutie informácií riešených trestných činov v Eurojuste,
- účasti na JIT.⁸¹

Právnym základom o národnom členovi na Slovensku je zákon č.530/2004 Z.z. o zastúpení Slovenskej republiky v Eurojuste. V tomto zákone nájdeme všetky potrebné informácie o spôsobe vymenovania a odvolania. SR je v Eurojuste zastúpená prostredníctvom národného člena, ktorý musí vykonávať funkciu sudcu alebo prokurátora najmenej 10 rokov. Národného člena vymenúva a odvoláva minister spravodlivosti a prokurátora vymenúva a odvoláva na návrh generálnej prokuratúry.

⁷⁹ IVOR, J., KLIMEK, L., ZÁHORA, J.: *Trestné právo Európskej únie a jeho vplyv na právny poriadok Slovenskej republiky*. Žilina : EUROKÓDEX, 2013, s.728.

⁸⁰ PIKNA, B.: *Vnitřní bezpečnost v právu a politice EU*, 2. vydání. Plzeň : Aleš Čeněk s.r.o., 2019, s.323.

⁸¹ Pozri čl.8 ods.1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1727 zo 14.novembra 2018 o Agentúre Európskej únie pre justičnú spoluprácu v trestných veciach (Eurojust).

Pri výmene informácií a pri žiadostiach o pomoc môže spolupracovať s Europolom, Olafom a Európskou justičnou sieťou. Ciele siete sú obdobné ako ciele Eurojustu, a to aj na základe toho, že majú spoločný sekretariát. Je tvorená kontaktnými miestami len v členských štátoch a v Európskej komisii. V každom členskom štáte sa nachádza jedno alebo viac kontaktných miest, určených na základe vnútroštátnych predpisov daného štátu. Zabezpečuje prípravu stretnutí delegátov a informuje ich o nových skutočnostiach v trestnom stíhaní.⁸²

Pri finančných a hospodárskych trestných činoch bol zriadený úrad európskeho verejného žalobcu na ochranu financií EÚ. Je vytvorený najmä na ochranu úniových fondov, pri cezhraničných podvodoch na dani z pridanej hodnoty. Právnym základom úradu je Nariadenie Rady (EÚ) 2017/1939 z 2017, na základe ktorého je posilneá spolupráca Európskej prokuratúry. Rozdiel oproti iným inštitúciám je v tom, že je nezávislý a nevyužíva sa na justičnú spoluprácu medzi členskými štátmi.⁸³

3.3.2 Eurojust ako súčasť JIT

Eurojust má právomoc na zakladanie JIT, môže zaslať návrh na iniciovanie tímu a žiadosť orgánom členských štátov na ich JIT. Tak isto ako Europol aj Eurojust je súčasťou JIT na základe 3 fáz.

1. Fáza zriadenia

Eurojust vyhodnotí požiadavky štátov, ktoré požiadali o zriadenie JIT. Realizujú sa stretnutia medzi krajinami, ktoré financujú Eurojust za účelom zriadenia dohody o spolupráci alebo vyšetrovaní. Ak sa strany dohodnú na spolupráci, Eurojust môže pomôcť pri vypracovaní dohody.

⁸² PIKNA, B.: Vnitřní bezpečnost v právu a politice EU, 2. vydání. Plzeň : Aleš Čeňek s.r.o., 2019, s.323.

⁸³ ČTK.: Vznik úradu európskeho žalobcu potvrdilo dvadsať krajín EÚ (2017). In *Pravda* [online]. Dostupné na internete : <https://europa.pravda.sk/aktuality/clanok/444671-vznik-uradu-europskeho-zalobcu-potvrdilo-dvadsat-krajin-eu/> [cit. 2024-15-01], s.1.

2. Operačná fáza

Eurojust je nápomocný pri teoretických a právnych otázkach ohľadom zriaďovania JIT. Počas tejto fázy môže Eurojust poskytnúť svoje koordinačné centrum pri výmene informácií.

3. Ukončenie činnosti

Pri tejto fáze poskytuje pomoc pri urovnávaní vzniknutých konfliktov, ktoré by ale nemali nastať vzhľadom nato, že všetky podmienky majú byť prejednané v dohode o zriadení. Financovanie JIT sa môže použiť aj na financovanie stretnutí v zúčastnených štátoch.⁸⁴

Eurojust v JIT plní úlohy:

- identifikovanie, či JIT je prospešné a účelné pri vyšetrovaní,
- identifikovanie problémov v dohodách o JIT,
- pomáhanie pri opätovnom predĺžení dohody o fungovaní JIT,
- poskytovanie pomoci,
- počas vyšetrovania poskytovanie pomoci pri dožiadaniach o právnu pomoc,
- poskytnutie spätnej väzby od iných JIT.

Eurojust získal nové významné kompetencie v súvislosti s účasťou v JIT v roku 2009. V zmysle čl.6 Rozhodnutia, ak koná Eurojust pomocou národného člena, môžu členské štáty, ktorých sa konania týkajú spolu s dôvodnou správou požadovať vytvorenie JIT, aby sa zlepšila informovať o trestných činoch. Národný členovia disponujú právom účasti na JIT a s ním súvisiacich činností, tak ako je uvedené v čl. 9 rozhodnutia. Každý členský štát určí, či sa národný členovia budú zúčastňovať v JIT za pomoci vnútroštátneho orgánu alebo prostredníctvom Eurojustu.⁸⁵

Informácie o JIT obsahujú najmä:

- označenie členských štátov,
- druh trestného činu,

⁸⁴ SEKRETARIÁT RADY.: Praktická príručka týkajúca sa spoločných vyšetrovacích tímov (2017). In Rada Európskej únie [online]. Dostupné na internete: <https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/st15790-re01.sk11.pdf> [cit. 2024-04-01], s. 21-22.

⁸⁵ Pozri čl.6 a čl.9 Rozhodnutie Rady 2009/426/SVV zo 16.decembra 2008 o posilnení Eurojustu a o zmene a doplnení Rozhodnutia Rady 2002/187/SVV, ktorým sa zriaďuje Eurojust s cieľom posilniť boj proti závažným trestným činom.

- dátum, kedy vznikla dohoda o zriadení JIT,
- údaje na vedúceho JIT,
- dĺžka obdobia zriadenia tímu,
- sumár o výsledkoch.

Ak Eurojust vykonáva svoju činnosť ako kolégium, môže požadovať zriadenie JIT na základe dohody o spolupráci, s príslušnými dokumentami a so svojimi dôvodmi.

Fungovanie JIT počas roku 2022:

Z 265 prípadov, ktoré využívali pri riešení pomoc JIT, v roku 2022 bolo 123 financovaných Eurojustom, z ktorých 45 bolo zriadených v roku 2022. Konečný rozpočet vyčlenený na financovanie JIT v roku 2022 bolo 1,91 milióna EUR. Počet prijatých žiadostí v roku 2022 vzrástol o 36 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom, dosahujú takmer predpandemickú úroveň. Tak ako v predchádzajúcich rokoch, aj v roku 2022 sekretariát siete JIT upravil svoje finančné schémy na prispôsobenie sa vyvíjajúcim a prevádzkovým významom.⁸⁶

Od začiatku roka 2019 do konca roka 2022 Eurojust podporil 498 JIT, z toho 331 novo zriadených a 167 prebiehajúcich v predchádzajúcich rokoch. Celkový počet podporovaných JIT za rok, sa pohyboval od 258 do 269. Počet nových JIT zriadených každý rok sa znížil z 102 v roku 2019 na 76 v roku 2022, väčšinou kvôli Pandémii ochorenia Covid-19. Zo 498 JIT, ktoré Eurojust podporil, bolo 401 bilaterálnych a 97 multilaterálnych.

Prehľad podpory Eurojustu JIT:

ROK	Počet JIT, ktoré prijali finančnú pomoc od Eurojustu	Počet JIT zriadených za pomoci Eurojustu
2010	25	20
2011	34	33
2012	62	47
2013	53	42

⁸⁶ *Annual Report 2022* [online]. eurojust.europa.eu, [2023-24-05]. Dostupné na internete: <https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/assets/eurojust-annual-report-2022-sk.pdf> [cit. 2024-20-01].

2014	67	45
2015	68	46
2016	90	69
2017	128	87
2018	121	90
2019	148	102
2020	188	78
2021	182	72

Z tabuľky je zrejmé, že najviac bolo vytvorených JIT za pomoci finančnej podpory od Eurojustu. Do tejto štatistiky boli zapojené skoro všetky členské štáty: AT, BE, BG, CY, CZ, DK, EE, EL, ES, FR, HR, HU, LT, LU, LV, IE, IT, NL, PL, PT, RO, SE, SK, UK. Spomedzi štátov mimo EÚ, ktoré sa zapojili, to boli Švajčiarsko, Nórsko, USA, Thajsko, ako aj Alžírsko, Filipíny, Singapur, Ukrajina, Moldavsko, Srbsko, Izrael, Kazachstan, Mexiko, Brazília a Turecko.⁸⁷

Účasť SR v Eurojuste je stále aktívna pri vytváraní JIT a poskytovaní celistvého poradenstva pri financovaní JIT z grantu Eurojustu. V súvislosti s celosvetovou pandémiou COVID-19 a prijímania nových opatrení, boli podmienky zriaďovania JIT značne sťažené. SR v roku 2021 uzatvorila 4 nové dohody a v roku 2022 osem nových dohôd. Počet aktívnych JIT bolo v roku 2021 16 a v roku 2022 15. Celková suma, ktorá bola pridelená JIT, ktorých jednou zo zmluvných strán bola Slovenská republika, bola suma 168 082 EUR, z ktorej bolo vyčerpaných 29 217 EUR, pričom Slovenská republika vyčerpala 18 653 EUR.⁸⁸

Praktický príklad kedy bola využitá podpora Eurojustu:

Súdne orgány a OČTK v Nemecku, na Cypre, v Bulharsku a vo Švédsku podnikli kroky proti skupine organizovaného zločinu, podozrivej z podvodu pri obchodovaní na internete. Počas akčného dňa, ktorý sa konal v januári 2024 s podporou Eurojustu a

⁸⁷ *Second JIT evaluation report* [online]. eurojust.europa.eu, [2018-01-02]. Dostupné na internete: <https://www.eurojust.europa.eu/publication/second-jit-evaluation-report> [cit. 2024-15-01].

⁸⁸ *Správa generálneho prokurátora Slovenskej republiky o činnosti prokuratúry a poznatkoch prokuratúry o stave zákonnosti v Slovenskej republike za rok 2022* [online]. genpro.gov.sk, [2023-20-12]. Dostupné na internete: <https://www.genpro.gov.sk/spravy-o-cinnosti/sprava/sprava-generalneho-prokuratora-slovenskej-republiky-o-cinnosti-prokuratury-a-poznatkoch-prokuratury-o-stave-zakonnosti-v-slovenskej-republike-za-rok-2022/> [cit. 2024-18-01].

Europolu bolo prehľadaných 13 miest a boli zatknutí 4 podozriví. Podozriví sú súčasťou zločineckej siete s početnými členmi. Prevádzkovali niekoľko online obchodných platforiem z call centier a iných miest na Cypre. Páchatelia sa predstavovali ako investiční poradcovia s cieľom presvedčiť obeť, aby investovali peniaze. Spôsobené škody sa odhadujú zatiaľ na 3,3 milióna EUR a 164 000 EUR. Celkové škody budú pravdepodobne mnohonásobne vyššie. Eurojust pomáhal pri rýchlej spolupráci medzi justičnými orgánmi. Europol uskutočnil podporu financovaním operačných stretnutí. Počas akcie bol na Cyprus vyslaný špecialista Europolu s mobilnou kanceláriou, zatiaľ čo kolegovia v Haagu mali na starosti technickú podporu pre veliteľské stanovište.⁸⁹

Ďalším prípadom za účasti Eurojustu, ktorý sa stal nedávno, bola podpora holandských, nemeckých, lotyšských, litovských a kanadských orgánov proti porušovaniu vývozných sankcií do Ruska. Počas akčného dňa bolo prehľadaných 14 miest a zatknutí 3 podozriví, z dôvodu vyšetrovania nezákonného vývozu laboratórnych zariadení, ktoré by mohli byť použité na vojenské účely. Tento vývoz je považovaný za nezákonný v dôsledku celoeurópskych sankcií, ktoré boli uvalené po vypuknutí vojny na Ukrajine. Vyšetrovanie prípadu začali koncom roka 2023 holandské orgány a viedlo k odhaleniu podnikov, ktoré boli použité na obchádzanie zákazu. Eurojust sprostredkoval cezhraničnú justičnú spoluprácu a na žiadosť holandských orgánov zorganizoval stretnutie na prípravu spoločných akcií. Europol poskytuje analytickú podporu a vykonáva zhromažďovanie údajov.⁹⁰

3.4 Komparácia Europolu a Eurojustu

Porovnanie dvoch inštitúcií vedíme na základe doterajších získaných skúseností a nadobudnutých poznatkov. Organizáciou, ktorá napomáha Europolu pri cezhraničných trestných činnostiach je Eurojust. Rozdiel spočíva v tom, že Europol je zameraný na policajnú spoluprácu doplnený o koordináciu s orgánmi súdu, doplnené taktiež o spoluprácu s národnými prokurátormi, ktorých činnosť je koordinovaná Eurojustom. Naopak Eurojust napomáha pri justičnej spolupráci a využíva všetky zhromaždené

⁸⁹ *Zásah proti zločineckej sieti zaoberajúcej sa online investičnými podvodmi* [online]. eurojust.europa.eu, [2024-22-01]. Dostupné na internete: <https://www.eurojust.europa.eu/news/crackdown-criminal-network-dealing-online-investment-fraud> [2024-25-01].

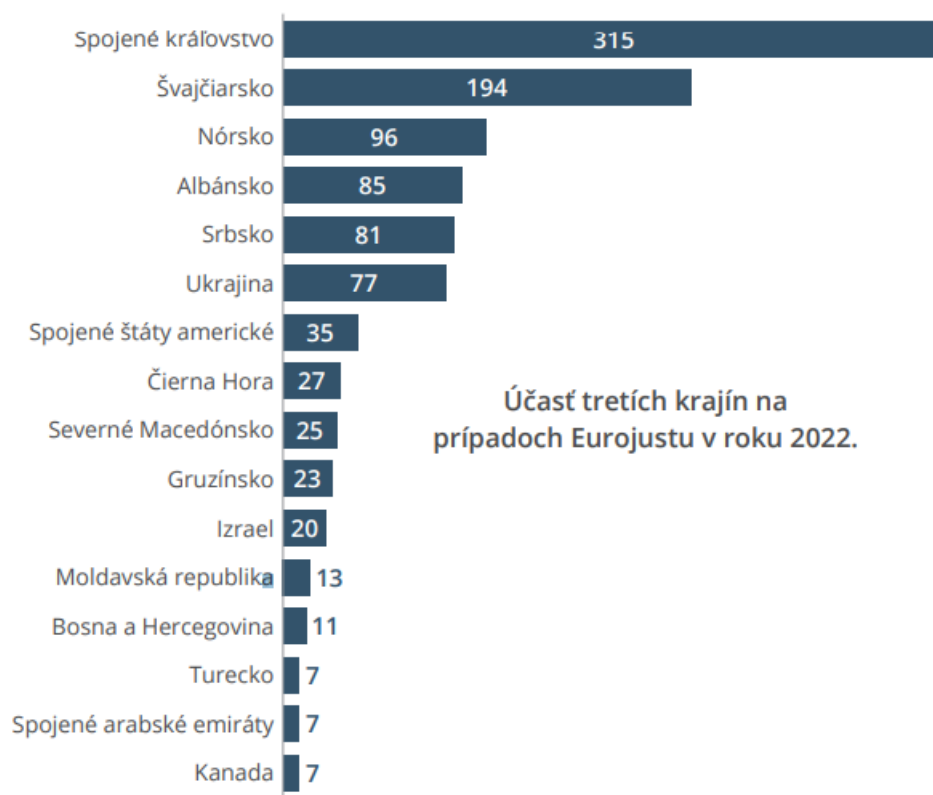
⁹⁰ *Podpora holandskej akcie proti porušovaniu vývozných sankcií do Ruska: tri zatknutia* [online]. eurojust.europa.eu, [2024-23-01]. Dostupné na internete: <https://www.eurojust.europa.eu/news/support-dutch-action-against-violation-export-sanctions-russia-three-arrests> [cit.2024-27-01].

informácie Europolom. Obidve z inštitúcií musia spolupracovať a udržiavať priame kontakty. Kým v prípade medzinárodnej policajnej spolupráce sa odovzdávajú informácie operatívnej a kriminálnej povahy, v prípade justičnej spolupráce dochádza ku výmene informácií týkajúcich sa trestného konania, s cieľom zaistiť páchateľov, zabezpečiť dôkazy. Kooperácia Europolu a Eurojustu je zaznamenaná v bilaterálnej dohode z roku 2009. Spolupráca organizácií má veľký prínos najmä v predídení duplicitnej práce oboch organizácií. Vzťahy medzi Olafom a Eurojustom zohrávajú významnú úlohu pri zriaďovaní JIT a hlavne pri trestných činoch finančnej kriminality, pri nezákonných poberaniach dotácií, vyhýbaní sa platení daní, podvodom a mnohé ďalšie. Podľa rámcového rozhodnutia 2002/465/SVV o JIT v súvislosti s Dohovorom z roku 2000 sa môže Europol a Eurojust zúčastniť na JIT buď spoločne alebo samostatne. Ďalším faktom je, že Europol a Eurojust, na základe žiadosti jedného alebo viacerých štátov EÚ majú právomoc zúčastňovania sa pri zriadení JIT, podporovať OČTK a vnútroštátne justičné orgány. Amsterdamskou zmluvou bolo uzákonené, že Europol sa prostredníctvom JIT zúčastňuje na justičných a policajných spoluprákach. Vzhľadom na to, že úlohou Europolu je najmä spolupráca s členskými štátmi a napomáhanie im pri všetkých úkonoch, je taktiež aj iniciátorom pri zakladaní JIT. Ďalšou odlišnosťou je, že Europol napomáha pri koordinácii a v zbere informácií, ktoré sa zaoberajú organizovanou kriminalitou. Na druhej strane Eurojust má byť vždy informovaný pri zriadení JIT a o ich výsledkoch.

3.5 Skúsenosti Eurojustu v rámci JIT s tretími krajinami

JIT je čoraz viac chápaný ako nástroj justičnej spolupráce s tretími krajinami. Eurojust zaraďujeme k agentúram s narastajúcim počtom prípadov, pričom v roku 2022 bolo otvorených 331 nových prípadov v tretích krajinách. Krajiny, ktorých styčný prokurátor sídli v Eurojuste, boli v roku 2022 požiadané o účasť na prípadoch 569-krát. Okrem toho sa v 35 prípadoch týkalo krajín, ktoré uzavreli dohodu o spolupráci s Eurojustom, ale zatiaľ do agentúry nevyslali styčného prokurátora. Krajiny s kontaktnými miestami participovali v 79 prípadoch. Tretími krajinami s najväčším počtom prípadov sú Spojené kráľovstvo s 315 prípadmi v roku 2022, za ktorým nasledujú

Švajčiarsko, Nórsko, Albánsko, Srbsko a Ukrajina. Podrobnejší prehľad krajín, ktoré sa zúčastňujú v Eurojuste na prípadoch uvádzame v nasledujúcom grafe.⁹¹

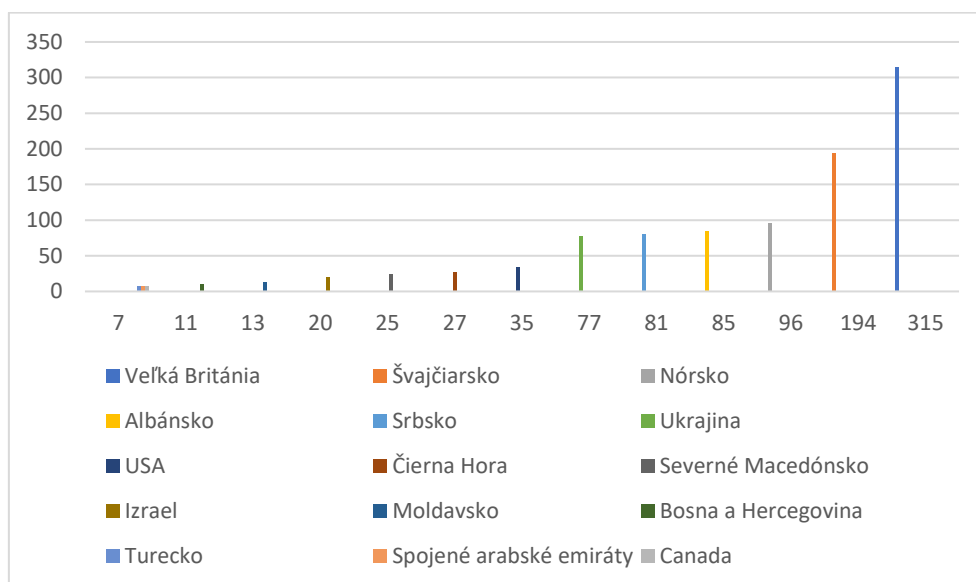

Väčšina JIT s participáciou tretích krajín vznikla na základe čl.20 druhého dodatkového protokolu k Dohovoru Rady Európy z roku 1959. Ako základ pri zriaďovaní JIT sa takisto použil článok 19 Dohovoru OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu. Celosvetová sieť Eurojustu prispela k vytvoreniu kontaktov v počiatočnom štádiu, ako aj spoluprácam JIT s tretími krajinami. Významnú úlohu mali styční prokurátori, ktorí boli vyslaní do Eurojustu. Hostovanie styčných prokurátorov z krajín mimo EÚ v priestoroch Eurojustu v Haagu, umožňuje orgánom členských štátov spolupracovať so súdnymi orgánmi v týchto krajinách. To umožňuje zapojenie sa do vzájomnej operačnej spolupráce, čo vedie k úspešnejšiemu vyšetrovaniu. V súčasnosti má 10 tretích krajín styčných prokurátorov v Eurojuste: Albánsko, Gruzínsko, Čierna Hora, Severné Macedónsko, Nórsko, Srbsko, Švajčiarsko, Ukrajina, Spojené štáty

⁹¹ *Annual Report 2022* [online]. eurojust.europa.sk, [2023-24-05]. Dostupné na internete: <https://www.eurojust.europa.eu/annual-report-2022> [cit. 2024-27-12].

americké a Spojené kráľovstvo. Spojené kráľovstvo má v agentúre od roku 2021 styčného prokurátora, podľa dohody o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Spojeným kráľovstvom. Eurojust poskytol pomoc počas celého vyšetrovania s účasťou tretích krajín. Na koordinačných stretnutiach v Eurojuste sa predovšetkým uzatvárajú dohody o JIT. Čoraz viac JIT s účasťou tretích krajín mali finančnú podporu od Eurojustu. Pravidelná komunikácia v spoločnom pracovnom jazyku, je dôležitým aspektom spolupráce v JIT, a to bez ohľadu na to, či tretia krajina je, alebo nie je jeho členom. Dôvody nevytvorenia JIT boli často rovnaké ako v prípadoch s výlučnou účasťou členských štátov, napr. že bolo príliš predčasné prijať rozhodnutie, či išlo o iné, alebo pokročilé štádium trestných konaní.

Účasť tretích krajín na prípadoch Eurojustu za rok 2022:

Medzinárodné dohody s tretími krajinami

Rada v roku 2021 prijala rozhodnutie, na základe ktorého sa Európska komisia poveruje začať rokovania o medzinárodných spoluprákach s Eurojustom medzi 13 tretími krajinami a Európskou úniou. V decembri 2022, oficiálne začali rokovania aj s Kolumbiou, Libanonom a Alžírskom.

Kontaktné miesta v tretích krajinách

Od roku 2002 agentúra rozširuje svoje kontaktné miesta v tretích krajinách, čo zabezpečuje kontakt s príslušnými orgánmi v týchto krajinách, keď trestný čin presiahne hranice EÚ. V súčasnosti má kontaktné miesta vo viac ako 65 krajinách.

Počas roku 2022 sa sieť kontaktných miest Eurojustu rozšírila o tri nové tretie krajiny: Austráliu, Bahrajn a Maroko.⁹²

3.6 Jazyky používané pri komunikácii v Eurojuste

V rámci komunikácie s členskými štátmi využíva Eurojust všetky úradné jazyky v EÚ. Dokumenty na verejné šírenie sú predovšetkým vytvárané v angličtine, ale prekladajú sa aj do iných jazykov. Do všetkých jazykov sú prekladané výročné správy a ročné pracovné programy. Strategické projekty a správy zo štúdií vypracováva Eurojust na základe skúseností z jednotlivých prípadov a sú vyhotovované v anglickom jazyku. Eurojust preložil do všetkých úradných jazykov aj úplné znenie pracovných dojednaní uzavretých s tretími stranami. Eurojust pri vybavovaní žiadostí verejnosti odpovedá na správy v jazyku žiadosti. Zabezpečuje preklad štandardných odpovedí na žiadosti o informácie, o prístup k dokumentom a prístup k osobným údajom. Na preklad využíva svojich zamestnancov, pre ktorých je tento jazyk materinským jazykom. Tlačové správy sú vystavované v angličtine. Ak tieto správy majú súvis s operatívnou prácou Eurojustu, sú prekladané do iných jazykov dotknutých členských štátov alebo tretích krajín, ale len za prípadu, ak to umožňuje časový harmonogram, a ak pre komunikáciu je užitočnejšie, aby sa správa preložila. Ak ide o podujatia pre médiá (tlačové konferencie, tlačové brífingy), Eurojust zabezpečuje tlmočenie do jazykov všetkých dotknutých členských štátov vždy, keď je to nevyhnutné na dosiahnutie lepšieho komunikačného výsledku. Hlavným jazykom webového sídla Eurojustu je angličtina. Webové sídlo vytvára dokumenty v konkrétnom jazyku, aby sa uľahčilo ich používanie. Informácie o tom, ako sa možno obrátiť na konkrétne národné zastúpenia, sú uverejnené v úradnom jazyku (úradných jazykoch) daného členského štátu, ako aj v angličtine. Na sociálnych médiách Eurojust uverejňuje príspevky v angličtine, aby zamestnanci Eurojustu mohli reagovať

⁹² *Annual Report 2022* [online]. eurojust.europa.sk, [2023-24-05]. Dostupné na internete: <https://www.eurojust.europa.eu/annual-report-2022> [cit. 2024-27-12].

na všetky pripomienky alebo odpovede. Aplikácie sociálnych médií umožňujú automatický preklad textov do iných úradných jazykov.⁹³

Aby sa ľuďom umožnilo zapájať sa do procesu tvorby právnych predpisov EÚ, sprístupňujú sa im dotazníky. Tieto dotazníky sú k dispozícii v angličtine, vo francúzštine a v nemčine, ale aj v ďalších úradných jazykoch EÚ. Komisia sa pri prekladoch opiera o skupinu vysokokvalifikovaných prekladateľov a tlmočníkov, ktorí zabezpečujú, aby inštitúcie mali možnosť používať všetky úradné jazyky EÚ. Generálne riaditeľstvo pre tlmočenie zabezpečuje inštitúciám EÚ tlmočenie na konferenciách. Generálne riaditeľstvo pre preklad, prekladá dokumenty z/do 24 úradných jazykov.⁹⁴

3.7 OLAF

Európsky úrad pre boj proti podvodom – skrátene OLAF, ktorého úlohou je uskutočňovať pôsobenie Európskej komisie pri správnych vyšetrovaniach s cieľom posilniť boj proti korupcii, podvodom a iným záležitostiam, ktoré majú negatívny vplyv na finančné záujmy EÚ. Členské štáty EÚ považujú vytvorenie Olafu za veľmi prínosné vzhľadom na to, že poškodzovanie finančných záujmov, ako aj boj proti podvodom je čoraz viac rozvíjajúcou sa činnosťou na páchanie trestných činov. Na zabránenie páchania podvodov bol vytvorený úrad UCLAF v roku 1988. Tento útvar mal koordinačnú funkciu, čo bol veľký problém, lebo nemohol vykonávať činnosti v oblasti trestných vecí ako výsluch svedkov. Preto vznikol Olaf. Právnym základom je Rozhodnutie 1999/352/ES, ESUO, Euratom, ktorým sa zriadil Európsky úrad pre boj proti podvodom. Právo vedenia vyšetrovania bolo pridelené najmä Európskej komisii, ktorá si ju nenechala a prenechala ju Olafu. Tak, ako sme už uviedli do pozornosti, Olaf vykonáva správne vyšetrovanie a nie trestné, a tým pádom nemá právomoci potrebné na vedenie trestného konania. Olaf netreba považovať za tajnú policajnú zložku, aj keď má prvky tajnej alebo policajnej služby. Zastáva funkciu administratívnej podpory pri vyšetrovaní Európskou komisiou. Svoje vyšetrovanie vedie nezávisle a neriadi sa

⁹³ Používanie jazykov v externej komunikácii Eurojustu [online]. eurojust.europa.eu, [2023]. Dostupné na internete: https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/2021-01/language_use_in_external_communication_sk.pdf [cit.2023-30-12].

⁹⁴ Používanie jazykov v Komisii [online]. commission.europa.eu, [2023]. Dostupné na internete: https://commission.europa.eu/about-european-commission/service-standards-and-principles/commissions-use-languages_sk [cit.2023-29-12].

pokynmi vlády alebo Európskej komisie. Svoje právomoci realizuje cez akty únie a dohody o vzájomnej pomoci. Takéto dohody sú uzatvorené aj s medzinárodnými organizáciami a tretími krajinami. Musíme dať do pozornosti skutočnosť, že síce Olaf pomáha pri vyšetrovaní aj ho vedie, nikdy ale nemôže začať vyšetrovať z vlastnej iniciatívy. Začína vyšetrovať na podnet od informátorov z agentúr, alebo od príslušných orgánov Európskej únie, či z informácií zverejnených v médiách. Za vyšetrovanie je zodpovedný riaditeľ, vymenovaný Európskou komisiou, ktorá tento návrh musí prerokovať s Európskym parlamentom a Radou EÚ. V súčasnosti sa Olaf skladá z piatich direktoriátov. Kompetenciu vykonávať vyšetrovania mu boli priznané nariadením Európskeho parlamentu a Rady č.883/2013 o vyšetreniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom v súčinnosti s nariadením Rady č.2185/1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste.⁹⁵

3.7.1 Úlohy Olafu

Úlohy Olafu sú veľmi široké a sú vykonávané v mene Európskej komisie. Za najdôležitejšie považujeme:

- vykonávanie administratívnych, správnych vyšetrovaní s cieľom zabrániť nezákonným činnostiam a ich negatívnym vplyvom na finančné záujmy EÚ, ale aj iným činnostiam, ktoré sú v rozpore s ustanoveniami Spoločenstva.⁹⁶
- pomoc členským štátom s ochranou finančných záujmov EÚ,
- zamedzovanie podvodom s eurom a jeho falšovaníu,
- vykonanie vyšetrovania profesionálnych činností, vzhľadom na porušenie povinností zamestnancov EÚ,
- uskutočňovanie iných vyšetrovaní s cieľom ochrany financií EÚ,
- zvyšovanie bezpečnosti pri veciach ovplyvňovaných organizovaným zločinom.

Pracovníci v Olafe v SR majú možnosť vstúpiť neohlásene do všetkých štátnych organizácií a inštitúcií. Všetky prípady, ktoré súvisia s korupciou, podvodmi, alebo inými nezákonnými činnosťami musia útvary bezodkladne oznámiť Olafu. Tak ako sme

⁹⁵ JAKUBČÍK, S.: Európsky úrad pre boj proti podvodom (2004). In *Justičná revue* 2004 [online]. Dostupné na internete : <https://www.epi.sk/odborny-clanok/Europsky-urad-pre-boj-proti-podvodom-OLAF.htm> [cit.20204-20-01], s. 620.

⁹⁶ IVOR, J., KLIMEK, L., ZÁHORA, J.: *Trestné právo Európskej únie a jeho vplyv na právny poriadok Slovenskej republiky*. Žilina : EUROKÓDEX, 2013, s.778.

spomínali, Olaf nemá postavenie polície, preto musí byť stále v priamom kontakte s nimi alebo s justičnými orgánmi – Eurojust, Europol. Odbor národný úrad pre Olaf (ONÚ OLAF) je organizačným útvarom úradu vlády SR zriadeným na sekcii kontroly. Jeho poslaním je plniť úlohy súvisiace so zabezpečovaním ochrany finančných záujmov EÚ v SR, prostredníctvom koordinácie prípravy a realizácie administratívnych a operatívnych činností a spolupráce medzi všetkými zainteresovanými národnými inštitúciami. ONÚ OLAF poskytoval v roku 2022 súčinnosť OLAF-u celkovo v 19 prípadoch, pričom v 14 prípadoch išlo o administratívne vyšetrovania vedené Olafom a 5 prípadov sa týkalo preverovania informácií zo strany Olafu v rámci rozhodovania o otvorení administratívneho vyšetrovania. Táto súčinnosť pozostávala najmä zo zabezpečenia informácií a dokumentácie na základe vyžiadaní Olafu a poskytovania podpory pri 9 kontrolách na mieste, ktoré Olaf vykonal v SR v rámci administratívnych vyšetrovaní. V roku 2022 usporiadal Olaf v Bruseli po prvýkrát spoločnú konferenciu pod názvom: „Spoločný boj proti podvodom“. Na konferencii sa zúčastnilo cca 100 zástupcov národných koordinačných útvarov pre boj proti podvodom (tzv. AFCOS) z členských štátov EÚ a z kandidátskych krajín, aby posilnili vzájomnú spoluprácu, a aby si vymenili skúseností v oblasti boja proti podvodom.⁹⁷

V EÚ Olaf v roku 2022 uzavrel 256 vyšetrovaní, pričom príslušným orgánom a orgánom EÚ vydal 275 odporúčaní. Začal 192 nových vyšetrovaní po 1017 predbežných analýzach vykonaných odborníkmi z Olafu. Olaf zabránil strate až 197,9 miliónom eur z rozpočtu EÚ.⁹⁸

3.7.2 Účast' Olafu v JIT

V prípade vyšetrovania trestných činov, ktoré by mohli poškodiť finančné záujmy EÚ, sa môže vyšetrovania zúčastniť aj Olaf. Jeho poslaním v JIT je predovšetkým asistovať orgánom členských štátov EÚ pri vyšetrovaní, prípadne im odporučiť zriadenie JIT. Olaf má okrem iného aj právo zúčastňovať sa rôznych profesionálnych seminárov,

⁹⁷ *Výročná správa o aktivitách sieťových partnerov v oblasti ochrany finančných záujmov EÚ v Slovenskej republike za rok 2022* [online]. mpsr.sk, [2023-19-12]. Dostupné na internete: <https://www.mpsr.sk/vyhľadavanie?q=v%C3%BDro%C4%8Dn%C3%A11+spr%C3%A1va+o+aktivit%C3%A1ch+sie%C5%A5ov%C3%BDch+partnerov&b=h%C4%BEadaj%21> [cit. 2024-18-01].

⁹⁸ *Executive summary* [online]. ec.europa.eu. Dostupné na internete: https://ec.europa.eu/olaf-report/2022/executive-summary_en.html [cit. 2024-24-01].

workshopov a tréningov týkajúcich sa zriaďovania JIT. Vyšetrovanie v JIT sa delí do dvoch častí:

1) Interné vyšetrovanie

Poslaním vyšetrovania je administratívne vyšetrovanie v úradoch, inštitúciách alebo agentúrach na základe podmienok ustanovených v nariadení o úrade Olaf č.883/2013. Zamestnanci Olafu majú taktiež právo na inšpekciu v priestoroch a na prístup k rôznym databázam v týchto priestoroch. Zo spisov majú právo vyhotoviť kópie a zrealizovať digitálnu forenznú analýzu.⁹⁹

2) Externé vyšetrovanie

Pri tomto vyšetrovaní má Olaf právo na zrealizovanie inšpekcie v tretích krajinách, v členských štátoch a v sídle medzinárodných organizácií. Inšpekcia musí byť vykonaná v súlade s právnymi predpismi a dohodami. Ak sa v členských štátoch náhodou nedajú vykonať vyšetrovania pri odhalení podvodu, môže presunúť vyšetrovanie do tretích štátov, a pritom nepotrebujú ani súhlas daného štátu. Olaf pri výkone svojej činnosti spolupracuje s colnými, policajnými a justičnými orgánmi s cieľom urýchliť výmenu informácií. Na záver celého vyšetrovania sa zhotoví správa o zistených skutočnostiach. Súčasťou správy sú aj odporúčania generálneho riaditeľa s pripomienkou, či je, alebo nie je potrebné prijať opatrenia. Pri zhotovovaní takejto správy zamestnanci nemusia dbať na vnútroštátne predpisy krajín, v ktorých bolo vykonané vyšetrovanie.¹⁰⁰

⁹⁹ KLIMEK, L.: *Základy trestného práva Európskej únie*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017, s.226-227.

¹⁰⁰ SEKRETARIÁT RADY.: Praktická príručka týkajúca sa spoločných vyšetrovacích tímov (2017). In *Rada Európskej únie* [online]. Dostupné na internete: <https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/st15790-re01.sk11.pdf> [cit. 2024-28-01], s. 27.

4 ANALÝZA VYUŽITELNOSTI V PRAXI

Problematika JIT je vyhotovená v rôznych právnych dokumentoch, či už v domácej alebo v zahraničnej literatúre nepostačujúco vzhľadom na plynutie času. Vzhľadom na preštudované množstvo právnych dokumentov a doterajšie nadobudnuté skúsenosti usudzujeme, že z teoretického hľadiska je táto téma neaktuálna, považovaná za menej dôležitú, respektíve nie je to nástroj, ktorý je vnímaný ako efektívny alebo účinný.

Pri porovnaní s inými členskými štátmi, ktoré vytvárajú a hlavne častejšie využívajú JIT a ich právne predpisy sú tomu prispôsobené, je naša právna úprava oproti nim zaostalá. V podmienkach SR, podľa nášho názoru, JIT ešte nenašli dostatočné uplatnenie, hoci možno badať určité pozitívne posuny. S ohľadnutím sa na vyššie rozoberajúci historický vývoj JIT je jasné, že koncepcia zriadenia JIT sa do EÚ dostala vďaka Nemecku, v ktorom bol tento nástroj využívaný viac ako 20 rokov. Je preto pochopiteľné, že ostatné členské štáty, ktoré nemali toľké skúsenosti, nevyužívali nástroj JIT na každodennej báze, obzvlášť ak zoberieme do úvahy fakt, že Nemecko síce je federatívnym, no napriek tomu stále suverénnym štátom. V prípade JIT je nutná spolupráca s EÚ, čo prináša viac prekážok administratívneho charakteru ale aj bariér, týkajúcich sa kultúrnych a právnych zvyklostí. Nesmieme zabudnúť spomenúť, že aj samotná implementácia právnych predpisov do vnútroštátnych noriem je zdĺhavý proces. Ďalší problém vidíme v nedostatočnej propagácii nástroja zo strany európskych inštitúcií, pretože Europol upustil od uverejňovania exaktných údajov na pravidelnej báze, o počte prípadov riešených prostredníctvom JIT, pričom práve tieto údaje by mohli motivovať štáty k využívaniu tohto nástroja.

Právna teória vychádza najmä z medzinárodného práva verejného, z bilaterálnych alebo multilaterálnych dohôd, z trestného práva EÚ. Preto sme sa snažili priblížiť aktuálny právny rámec zriaďovania JIT vypracovaním právnej analýzy. Záverom analýzy je vedomosť, že JIT nefunguje ako scelená a jednotná problematika. Pre detailnejšie porozumenie je podstatné zaoberať sa právnymi dokumentami, z ktorých väčšina síce nie je zameraná na JIT, ale len obsahuje jednotlivé ustanovenia o JIT. Poniektoré dokumenty sa nezaoberajú trestným právom, ale len cezhraničnou spoluprácou. Ako príklad uvádzame Neapol II., ktorého primárnou úlohou je ochrana hospodárskych záujmov EÚ prostredníctvom colných orgánov. Rozdiel vidíme napríklad v SR a Maďarsku, ktorí nemajú colnú správu s vyšetrovacími právomocami, ako majú v Spolkovej republike

Nemecko. Činnosť fungovania a vytvárania JIT je upravená len pravidlami hmotnoprávnej a procesnoprávne povahy vnútroštátnych predpisov konkrétnej krajiny a nemá uzákonený spoločný a jednotný medzinárodný právny rámec. Preto každá krajina, ktorá využíva JIT musí pretransponovať európske právo do svojich vnútroštátnych právnych predpisov. Pri vytváraní JIT má najdôležitejšiu úlohu legislatívny rámec a práve ten nie je ucelený a jednotný. Vždy má JIT dve roviny poznania, a to v rámci národnej alebo nadnárodnej legislatívy. Nástroj JIT je využívaný veľmi málo a v dôsledku toho sa domnievame, že problémy s ním spojené sa nám preukážu až neskôr. Zásadná prekážka je v už spomínanej národnej legislatíve, aj keď činitele pôsobiace na celý rámec prípravy dohody o JIT je rozhodne komplexnejší a najmä komplikovanejší. V EÚ sa stretávame až s 28 rôznymi právnymi úpravami, týkajúcimi sa tejto problematiky. Na začiatku sa jedná vždy o myšlienku, alebo úmysel tímovej práce zriadiť legislatívu v oblasti trestného konania. Myšlienka je podporovaná legislatívou vo finálnom štádiu pri dohodách o zriadení JIT, ale vždy je najdôležitejšia otázka zriaďovania s prihliadnutím na národné záujmy. Predstava EÚ bez vnútorných kontrol zavedením schengenského priestoru, ktorého súčasťou je 23 z 27 členských krajín EÚ spôsobuje veľké napätie vzhľadom na bezpečnosť EÚ a rozvoj nadnárodného organizovaného zločinu. V takýchto situáciách o bezchybnej EÚ nemôžeme vychádzať z princípu *de lege ferende*, ale musíme sa zaoberať princípom *de lege lata*. Mnohé publikácie charakterizujú JIT ako univerzálny a efektívny nástroj medzinárodnej spolupráce, no my ich tak nevnímame. Každé trestné konanie je posudzované individuálne s prihliadnutím na cieľ, ktorý sa sleduje. Môže ním byť napríklad ochrana národnej bezpečnosti. Preto JIT nepovažujeme za univerzálny nástroj, ale skôr za nástroj s presným cieľom. Najdôležitejšou úlohou je komunikácia a vytvorenie priestoru pre lepšie spoznanie sa a vybudovanie vzájomnej dôvery. Dohoda o zriaďovaní JIT je na nadnárodnej úrovni upravená okrajovo. Mnohé stránky zriaďovania, získavania dôkazov, fungovania si upravuje každý členský štát samostatne. Z toho vyplýva, že v súčasnosti je k dispozícii 28 odlišných úprav dohôd. Zo zistených poznatkov usudzujeme, že tento nástroj nie je používaný denne. JIT sa zriaďuje len pri závažných trestných činoch, a pri tých, ktoré vyžadujú komplikované vyšetrovanie a nadobúdanie informácií zo zahraničia. Musíme poznamenať, že tento nástroj sa nevyužíva len pri zriaďovaní v trestných veciach ale aj mimo (spolupráca medzi colnými úradmi).

Záverom možno ešte dodať, že JIT predstavujú vrchol integrácie inštitucionálneho zabezpečenia boja proti trestnej činnosti. Otázkou ostáva, či možno očakávať

prehľbovanie integrácie napr. priznaním výkonných oprávnení Europolu, alebo vytvorením novej inštitúcie policajného charakteru už s celosvetovou pôsobnosťou. Ak budú skúsenosti členských štátov s inštitútom Európskej prokuratúry pozitívne, je podľa nášho názoru možné očakávať integráciu aj v oblasti policajných orgánov.

ZÁVER

Páchanie organizovanej trestnej činnosti na medzinárodnej úrovni sa stále vyvíja, je čoraz rafinovanejšia, ťažie odhaliteľná, páchatelia sa prispôbujú novej, technicky vyspelejšej dobe, a z tohto dôvodu vzniká potreba, aby sa aj justícia a príslušníci polície prispôbovali takejto situácii. Jedným z novších nástrojov vyšetrovania a odhaľovania závažnej trestnej činnosti, ako sú obchodovanie s drogami, terorizmus, obchodovanie s ľuďmi, legalizácia príjmov z trestnej činnosti, korupcia a vydieranie sa stávajú spoločné vyšetrovacie tímy. Jedná sa o medzinárodnú spoluprácu orgánov činných v trestnom konaní a súdov, v boji proti organizovanej kriminalite, ktorá posilňuje a upevňuje vnútornú bezpečnosť nielen Slovenskej republiky ale aj Európskej únie a zároveň je uľahčovaná vzájomná pomoc medzi členskými štátmi Európskej únie v trestnom konaní. Spolupráca rôznych policajných zložiek a justície sa začala rozvíjať už od začiatku 20. storočia, postupne pribudla potreba upraviť si takúto spoluprácu v zmluvách a dohovoroch. Právny základ vzájomnej spolupráce bol položený na Zasadnutí Európskej Rady, ktoré sa konalo v Tampere, na ktorom bola prijatá Amsterdamská zmluva z roku 1999. Toto zasadnutie žiadalo zriadenie spoločného vyšetrovacieho tímu, ako inštitútu, ktorého primárnou úlohou sa mal stať boj so závažnými trestnými činmi. Na základe toho bol v roku 2000 prijatý Dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie. Slovenská republika sa pripojila k Dohovoru v máji roku 2006. Tento Dohovor o vzájomnej pomoci sa stal prvým právnym predpisom, ktorý zabezpečil použitie takýchto tímov v praxi. Najdôležitejším sa stal čl.13 Dohovoru, kde sa v ods.1 uvádzajú podmienky založenia spoločného vyšetrovacieho tímu, podľa ktorého na jeho zriadenie sú potrebné minimálne dva a viac členských štátov.

Spoločný vyšetrovací tím je v podstate nástroj, zriadený pre cezhraničnú právnu pomoc, skrz ktorého je možná priama výmena informácií a dôkazov. Je vytvorený najmä vtedy, ak má súvis s viacerými členskými štátmi a je potrebný synchronizovaný a skoordínovaný postup ostatných zúčastnených členských štátov. Spravidla sa spoločný vyšetrovací tím skladá z policajných a justičných orgánov minimálne dvoch členských štátov krajín Európskej únie, ale ojedinele môže byť zložený aj z colníkov, sudcov, policajtov prípadne prokurátorov. Spoločný vyšetrovací tím nie je tvorený len orgánmi činnými v trestnom konaní, ale aj organizáciami, ktoré môžu poskytnúť technické vybavenie, výmenu informácií, financie, odborné rady, majú medzinárodnú pôsobnosť, a sú to napríklad Interpol, Europol, Eurojust, Olaf. S cieľom posilniť boj proti korupcii,

podvodom a iným záležitostiam, ktoré poškodzujú finančné záujmy Európskej únie bol zriadený Európsky úrad pre boj proti podvodom – skrátené OLAF.

O zriadenie spoločného vyšetrovacieho tímu môže požiadať ktorýkoľvek členský štát Európskej únie, pričom žiadosť sa adresuje inému členskému štátu. V žiadosti musia byť uvedené jednotlivé návrhy na zriadenie JIT, musí byť identifikovaný spoločný cieľ, ale štáty zároveň musia prejaviť záujem o takýto druh spolupráce. Treba podotknúť, že JIT je možné zriadiť aj pri trestných činoch, ktoré nepredstavujú až také veľké riziko a nie sú považované za veľmi závažné trestné činy, ale k ich páchaniu došlo vo viacerých štátoch, a preto je efektívnejšie zriadiť spoločný vyšetrovací tím. Takýto postup by odstránil zbytočnú administratívnu byrokráciu a výmena dôkazov a informácií by bola omnoho efektívnejšia.

V praxi sa spoločné vyšetrovacie tímy boria aj s ťažkosťami, ako napríklad dlhá doba medzi zriadením JIT a reálnym začatím jeho činnosti, čo je spôsobené nutnosťou uzatvárať dohody, kde musia byť vymedzené všetky podmienky - kompetencie, spoločný jazyk, spôsob výmeny informácií, financovania a pod. Ďalším problémom môže byť aj riadenie tímu, ak v tíme pôsobí väčší počet ľudí, sklony k rutínarstvu, v prípade, ak sa pri vyšetrovaní dlhšiu dobu nedosahujú aspoň nejaké výsledky, a takisto to môže byť neochota štátov vôbec zriadiť spoločný vyšetrovací tím. Právomocou JIT je možnosť vyšetrovať trestné činy aj v inom členskom štáte, a to spôsobuje problémy s národnou suverenitou a s neochotou prijať právne predpisy, ktoré by mohli zasahovať aj do suverenity dotknutého právneho štátu. Napriek tomu môžeme zhodnotiť, že spoločné vyšetrovacie tímy zohrávajú kľúčovú úlohu v boji proti organizovanej trestnej činnosti. Pre ich úspech musí byť posilnená vzájomná spolupráca a súčinnosť štátov na medzinárodnej úrovni.

Na Slovensku sa od roku 2006 postupne začali zakladať JIT prostredníctvom Generálnej prokuratúry so zastúpením medzinárodných odborov, ale ich počet je za posledné roky nízky, aj keď má stúpajúcu tendenciu. Pre Slovenskú republiku je dôležité, aby sa do tejto formy vyšetrovania zapájala čo najviac, a tak napredovala v odhaľovaní závažnej kriminality, ktorá preniká do rôznych oblastí spoločnosti a je hrozbou nielen pre právny štát, ale aj jej občanov.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

A) Knižné publikácie a monografie

- BLATNICKÝ, J.: *Aktuálne otázky teórie a praxe vyšetrovania*. Bratislava : Akadémia policajného zboru, 2022, 222 s. ISBN 978-80-8054-981-7.
- HOLCR, K.: *Kriminológia*. Bratislava : Iura Edition, 2008, 403 s. ISBN 9788080782061.
- IVOR, J., KLIMEK, L., ZÁHORA, J.: *Trestné právo Európskej únie a jeho vplyv na právny poriadok Slovenskej republiky*. Žilina : EUROKÓDEX, 2013, 888 s. ISBN 978-80-8155-017-1.
- JITs Network.: *Joint Investigation teams, practical guide*. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2021, 104 s. ISBN 978-92-9490-602-1.
- KLIMEK, L.: *Justičná revue*. Bratislava : Ministerstvo spravodlivosti SR, 2015, 1520 s. ISBN 1335-6461.
- KLIMEK, L.: *Základy trestného práva Európskej únie*. Bratislava : Wolters Kluwer, 2017, 268 s. ISBN 978-80-8168-601-6.
- KORDÍK, M.: *Právny styk s cudzinou*. Bratislava : C.H.Beck SK, 2017, 328 s. ISBN 9788089603503.
- PIKNA, B.: *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Praha : Aleš Čeňek, 2019, 434 s. ISBN 9788073806118.
- PIKNA, B.: *Vnitřní bezpečnost v právu a politice EU*, 2. vydání. Plzeň : Aleš Čeňek s.r.o., 2019, 472 s. ISBN 978-80-7380-783-2.
- POLÁK, P.: *Medzinárodná policajná spolupráca v boji proti kriminalite v podmienkach EÚ*. Bratislava : Akadémia Policajného zboru, 2005, 237 s. ISBN 80-8054-352-6.
- STIERANKA, J. a kol.: *Operatívne procesy a operácie*. Bratislava : Akadémia Policajného zboru, 2012, 275 s. ISBN 978-80-8054-533-8.

B) Články v elektronických časopisoch alebo zborníkoch (online)

- BLOCK, L.: Joint Investigation Teams: The Panacea Fighting Organised Crime? (2011). In SSRN [online]. Dostupné na internete: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1981641 [cit. 2023-20-10], s. 33.
- ČTK.: Vznik úradu európskeho žalobcu potvrdilo dvadsať krajín EÚ (2017). In *Pravda* [online]. Dostupné na internete : <https://europa.pravda.sk/aktuality/clanok/444671-vznik-uradu-europskeho-zalobcu-potvrdilo-dvadsat-krajin-eu/> [cit. 2024-15-01], s.1.

DESET, M.: Ako fungujú medzinárodné vyšetrovacie tímy (2018). In *Aktuality.sk* [online]. Dostupné na internete: <https://www.aktuality.sk/clanok/571615/ako-funguju-medzinarodne-vysetrovacie-timy-odborna-analyza/> [cit.2024-27-01], s.1.

EUROJUST.: Jednotný programový dokument na roky 2022-2024 (2021). In *Eurojust* [online]. Dostupné na internete: <https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/assets/spd-2022-2024-sk.pdf> [cit. 2024-19-01], s.1-83.

EUROJUST.: JITs Network (2024). In *EUROJUST* [online]. Dostupné na internete : <https://www.eurojust.europa.eu/judicial-cooperation/practitioner-networks/jits-network> [cit. 2024-06-01], s.1.

GABEL, M.J.: European Union (2024). In *Britannica* [online]. Dostupné na internete: <https://www.britannica.com/topic/European-Union> [cit. 2024-02-02], s.1.

JAKUBČÍK, S.: Európsky úrad pre boj proti podvodom (2004). In *Justičná revue* 2004 [online]. Dostupné na internete : <https://www.epi.sk/odborny-clanok/Europsky-urad-pre-boj-proti-podvodom-OLAF.htm> [cit.2024-20-01], s. 1-750.

KLÁTIK, J.: Spoločné vyšetrovacie tímy v zmysle ustanovenia §10 ods.9 Trestného poriadku (2006). In: *Justičná revue* [online]. Dostupné na internete: <https://www.epi.sk/odborny-clanok/Spolocne-vysetrovacie-timy-v-zmysle-ustanovenia-10-ods-9-Trestneho-poriadku.htm> [cit. 2023-27-10], s. 1121-1126.

KLIMEK, L.: Joint investigation teams in the European Union (2012). In *Internal Security, vol.4* [online]. Dostupné na internete: https://katalogi.bn.org.pl/discovery/fulldisplay/alma9910350489505606/48OMNIS_NL_OP:48OMNIS_NLOP [cit. 2023-25-10], s. 63-77.

MEDELSKÝ, J.: Význam, úlohy a činnosť Europolu (2013). In *Akademické akcenty 2013, zborník príspevkov z odborného seminára* [online]. Dostupné na internete: <https://www.paneurouni.com/wp-content/uploads/2017/03/akcenty-2013.pdf> [cit. 2024-03-02], s. 245-253.

MIKULÁŠ, T.: Spoločné vyšetrovacie tímy (2013). In *Milníky práva v stredoeurópskom priestore* [online]. Dostupné na internete: https://www.flaw.uniba.sk/fileadmin/praf/Veda/Konferencie_a_podujatia/Milniky_zborniky/Zbornik_Milniky_2013_2_cast.pdf [cit. 2023 – 01-11], s. 806-813.

PIKNA, B.: Europol – postlisabonská úprava (2011). In *Policajná teória a prax* [online]. Dostupné na internete: <https://www.akademiapz.sk/sk/veda-vyskum/casopis-policajna-teoria-prax> [cit. 2024-01-02] s. 1-160.

PIKNA, B.: Právni nástroje Unie aplikovateľné při odhalování a vyšetřování závažné kriminality (2005). In *Policajná teória a prax* [online]. Dostupné na internete: <http://pikna.pristupne.cz/> [cit. 2023-02-11], s. 53-64.

PIKNA, B.: Unijní nástroj spoločné vyšetřovacie tímy (2004). In: *Trestní právo* [online]. Dostupné na internete: <http://pikna.pristupne.cz/> [cit. 2023-26-10], s. 18-24.

TASR.: Čižnár splnomocnil dozorového prokurátora informovať o vražde Kuciaka (2018). In TERAZ.SK [online]. Dostupné na internete: <https://www.teraz.sk/vrazda-novinara-j-kuciaka/ciznar-splnomocnil-dozoroveho-prokurator/315338-clanok.html> [cit. 2023-03-11], s.1-1.

SEKRETARIÁT RADY.: Praktická príručka týkajúca sa spoločných vyšetřovacích tímov (2017). In *Rada Európskej únie* [online]. Dostupné na internete: <https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/st15790-re01.sk11.pdf> [cit. 2024-04-01], s. 40.

SEKRETARIÁT RADY.: Príručka pre spoločné vyšetřovacie tímy (2011). In *Rada Európskej únie* [online]. Dostupné na internete: <https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/st15790-re01.sk11.pdf> [cit. 2023-01-11], s. 43.

SEKRETARIÁT SIETE SPOLOČNÝCH VYŠETŘOVACÍCH TÍMOV.: Príručka financovania spoločných vyšetřovacích tímov (2018). In *Eurojust* [online]. Dostupné na internete: <https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/assets/jits-funding-guide-sk.pdf> [cit. 2024-19-01], s. 1-26.

C) Právne predpisy

Dohovor o vzájomnej pomoci v trestných veciach medzi členskými štátmi Európskej únie, vpracovaný Radou v súlade s článkom 34 Zmluvy o Európskej únii.

Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/794 z 11. mája 2016 o Agentúre Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol).

Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1727 zo 14.novembra 2018 o Agentúre Európskej únie pre justičnú spoluprácu v trestných veciach (Eurojust).

Rozhodnutie Rady z 28.februára 2002, ktorým sa zriaďuje Eurojust s cieľom posilniť boj proti závažným trestným činom.

Rámcové rozhodnutie Rady z 13.júna 2002.

Rozhodnutie Rady 2009/426/SVV zo 16.decembra 2008 o posilnení Eurojustu a o zmene a doplnení Rozhodnutia Rady 2002/187/SVV, ktorým sa zriaďuje Eurojust s cieľom posilniť boj proti závažným trestným činom.

Uznesenie Rady z 26. februára 2010 o vzorovej dohode o zriadení spoločného vyšetrovacieho tímu (JIT) (2010/C 70/01).

Zákon č.383/2011 Z. z. o zastúpení Slovenskej republiky v Eurojuste.

Zákon č.301/2005 Z. z Trestný priadok.

Zmluva o Európskej únii a Zmluva o fungovaní Európskej únie.

Zmluva o fungovaní Európskej únie.

D) Internet

Annual Report 2022 [online]. eurojust.europa.eu, [2023-24-05]. Dostupné na internete: <https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/assets/eurojust-annual-report-2022-sk.pdf> [cit. 2024-20-01].

Europol supports EMPACT action week at 61 airports across 36 countries worldwide [online]. europol.europa.eu, [2024-01-02]. Dostupné na internete: <https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/europol-supports-empact-action-week-61-airports-across-36-countries-worldwide> [cit. 2024-01-02].

Executive summary [online]. ec.europa.eu. Dostupné na internete: https://ec.europa.eu/olaf-report/2022/executive-summary_en.html [cit. 2024-24-01].

Interpol [online]. interpol.int. Dostupné na internete: <https://www.interpol.int/> [cit. 2023-27-12].

Nový zákon o justičnej spolupráci v trestných veciach v MPK do 6.12.2013 [online]. slovlex.sk. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/-/zakon-o-justicnej-spolupraci-v-trestnych-veciach-v-mpk-do-6-12-2023?inheritRedirect=true> [cit. 2024-20-01].

O Europole [online]. europol.europa.eu, [2023-11-08]. Dostupné na internete: <https://www.europol.europa.eu/about-europol:sk> [cit.2023-29-12].

Podpora holandskej akcie proti porušovaniu vývozných sankcií do Ruska: tri zatknutia [online]. eurojust.europa.eu, [2024-23-01]. Dostupné na internete: <https://www.eurojust.europa.eu/news/support-dutch-action-against-violation-export-sanctions-russia-three-arrests> [cit.2024-27-01].

Policajná spolupráca v trestných veciach [online]. schengen.euroiuris.sk, [2022]. Dostupné na internete:

http://www.schengen.euoiuris.sk/index.php?link=policajna_spolupraca_v_trestnych_ve_ciach [cit.2024-21-01].

Posilnený Schengenský informačný systém [online]. eur-lex.europa.eu, [2023-26-04]. Dostupné na internete: <https://eur-lex.europa.eu/SK/legal-content/summary/a-strengthened-schengen-information-system.html> [cit. 2024-10-01].

Používanie jazykov v externej komunikácii Eurojustu [online]. eurojust.europa.eu, [2023]. Dostupné na internete: https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/2021-01/language_use_in_external_communication_sk.pdf [cit.2023-30-12].

Používanie jazykov v Komisii [online].commission.europa.eu, [2023]. Dostupné na internete: https://commission.europa.eu/about-european-commission/service-standards-and-principles/commissions-use-languages_sk [cit.2023-29-12].

Second JIT evaluation report [online]. eurojust.europa.eu, [2018-01-02]. Dostupné na internete: <https://www.eurojust.europa.eu/publication/second-jit-evaluation-report> [cit. 2024-15-01].

Správa generálneho prokurátora Slovenskej republiky o činnosti prokuratúry a poznatkoch prokuratúry o stave zákonnosti v Slovenskej republike za rok 2022 [online]. genpro.gov.sk, [2023-20-12]. Dostupné na internete: <https://www.genpro.gov.sk/spravy-o-cinnosti/sprava/sprava-generalneho-prokuratora-slovenskej-republiky-o-cinnosti-prokuratury-a-poznatkoch-prokuratury-o-stave-zakonnosti-v-slovenskej-republike-za-rok-2022/> [cit. 2024-18-01].

Správa generálneho prokurátora Slovenskej republiky o činnosti prokuratúry v roku 2021 a poznatkoch prokuratúry o stave zákonnosti v Slovenskej republike [online]. genpro.gov.sk, [2023-30-01]. Dostupné na internete: <https://www.genpro.gov.sk/spravy-o-cinnosti/sprava/sprava-generalneho-prokuratora-slovenskej-republiky-o-cinnosti-prokuratury-v-roku-2021-a-poznatkoch-prokuratury-o-stave-zakonnosti-v-slovenskej-republike/> [cit. 2024-25-01].

Third JIT Evaluation Report [online]. eurojust.europa.eu, [2020-01-03]. Dostupné na internete: <https://www.eurojust.europa.eu/publication/third-jit-evaluation-report> [cit. 2023-15-11].

Úrad medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia PZ [online]. Minv.sk. Dostupné na internete: https://www.minv.sk/?Policia_UMPS [cit. 2024-07-01].

Výročná správa o aktivitách sieťových partnerov v oblasti ochrany finančných záujmov EÚ v Slovenskej republike za rok 2022 [online]. mpsr.sk, [2023-19-12]. Dostupné na internete: <https://www.mpsr.sk/vyhľadavanie?q=v%C3%BDro%C4%8Dn%C3%A1+spr%C3%A>

[1va+o+aktivit%C3%A1ch+sie%C5%A5ov%C3%BDch+partnerov&b=h%C4%BEadaj%21](#) [cit. 2024-18-01].

Zásah proti zločineckej sieti zaoberajúcej sa online investičnými podvodmi [online].

eurojust.europa.eu, [2024-22-01]. Dostupné na internete:

<https://www.eurojust.europa.eu/news/crackdown-criminal-network-dealing-online-investment-fraud> [2024-25-01].

15 arrested for arranging sham marriages in Cyprus [online]. europol.europa.eu, [2024-

31-01]. Dostupné na internete: [https://www.europol.europa.eu/media-](https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/15-arrested-for-arranging-sham-marriages-in-cyprus)

[press/newsroom/news/15-arrested-for-arranging-sham-marriages-in-cyprus](https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/15-arrested-for-arranging-sham-marriages-in-cyprus) [2024-01-

02].